

Zatreto zlo, ki sili iz mišnic!

Na nedeljskem zborovanju v Žužemberku je sekretar sekretariata CK ZKS Franc Šetinc opozoril na poskuse, da bi se obnovil in oživil belogardizem kot najhujša zloraba vere - Klerikalizem je politikantstvo

„Ne dovolimo, da bi v imenu cerkve razvijali socialne, športne, kulturne in druge dejavnosti, ki poskušajo tekmovati s samoupravnimi ustanovami. V ozadju tega je namera, da bi verniki začeli verjeti, da v institucijah in organizacijah samoupravne družbe niso enakovredni. To pa ni res, saj se ZK in druge socialistične sile bore za uveljavljanje samoupravnih pravic vseh - vernikov in ateistov.“

To je med drugim poudaril Franc Šetinc, sekretar sekretariata CK ZKS minulo nedeljo med govorom v Žužemberku, kjer so proslavili 30-letnico ustanovitve XIV. in XV. divizije, 31-letnico I. SPUB „Tone Tomšič“, 30-letnico prve partizanske motorizirane enote in krajevni praznik - dan, ko so pred enaintridesetimi leti vzpostavili v Žužemberku prvo partizansko poveljstvo mesta.

Zborovanja na novo asfaltiranem trgu se je udeležilo več tisoč ljudi, med njimi preživeli borci jubilejnih in domicilnih partizanskih enot,

mladinske brigade in enota JLA, ki nadaljuje tradicije Tomšičeve brigade. Med častnimi gosti so bili: predsednik slovenske skupščine Sergej

NEMCI V SEVNICI

Jutri ob 19. uri bo na rokometnem igrišču v Sevnici gostoval zahodnonemški prvotigaš Phoenix iz Essena, ki ga trenira naš znani strokovnjak Vlado Štenc. Znani so Stenclovi uspehi iz časov, ko je vadih še jugoslovansko reprezentanco. Nemci so sredi priprav za novo sezono, Sevnčani pa tudi še občasno trenirajo. Zato se obeta zanimivo rokometno srečanje.

E. R.

Kraigher, članica sveta federacije Lidija Šentjarc, načelnik generalštaba JLA generalpolkovnik Stane Potočar, predsednik republike ZJB Janko Rudolf, komandant ljubljanskega armadnega področja generalpodpolkovnik Franc Tavčar, Ivan Maček, dr. Jože Brilej, Viktor Avbelj in drugi. V kulturnem delu sporeda so sodelovali: partizanski invalidski pevski zbor pod vodstvom Radovana Gobca, godbi JLA in milice iz Ljubljane ter člana SNG iz Ljubljane Štefka Drolčeva in Janez Rohaček.

Pred zborovanjem je imela žužemberška krajevna skupnost slavnostno sejo, na kateri je predsednik občinske konference SZDL Franc Beg izročil predsedniku KS Ivanu Plutu zvezno priznanje za uspehe te krajevne skupnosti v minulem obdobju. V domu TVD Partizan pa so odprli slikarsko, filatelistično in šolsko dokumentarno razstavo. Občinstvu sta se s svojimi deli predstavila domača slikarja Franc Miškar in Slavko Hotko

(Nadaljevanje na 4. str.)

Po vaseh še srečujemo žanjice, ki žanjejo pšenico s srpom. Posnetek je iz Bušnje vasi v Beli krajini. S pridelkom so kmetje letos zadovoljni, le vreme jim nagaja pri žetvi. (Foto: Ria Bačer)

KOPRIVNICA - Danes čaka jo v tej krajevni skupnosti ni sklep občinske skupščine o na letju posojila za novo šolo v Koprivnici. Dva milijona din kredita bo dala republiška izobraževalna skupnost, približno 3 milijone za premostitev pa MARLES iz Maribora.

TREBNJE - Danes popoldne bo občinski politični aktiv obravnaval razvojni program občine, kadrovske spremembe v predsedstvu občinske skupščine, priprave na ustavno razpravo in na novi občinski statut.

KOČEVJE - Danes dopoldne bo posvet političnega aktiva, na katerem se bodo pogovorili o organiziranju in spremljanju javne razprave o zvezni in republiški ustavi. Organizira ga SZDL, udeležil pa se ga bo tudi član predsedstva Socialistične republike Slovenije Zdravko Krivina.

CRNOMELJ - Danes ob 18. uri bo nadaljevala delo občinska konferenca Zveze komunistov. Ocenjevali bodo gospodarjenje v letošnjem letu in razpravljali o osnutku srednjeročnega razvojnega programa občine.

KRŠKO - Na današnji seji bo občinska skupščina sprejela odlok o najvišjih stanarinah in potrdila statut solidarnostnega stanovanjskega sklada.

KOČEVJE - Včeraj so kočevski mladinci razpravljali o akciji „1000 krajevnih skupnosti - 1000 aktivov ZM v krajevnih skupnostih“.

BREŽICE - V soboto bodo odšli v delovno brigado na Kozjansko tudi mladinci iz brežiške občine. Akcija bo trajala 21 dni.

Izvoz lesa?

Sevnica: lesna industrija v škripcih - lesa ni

Sevniški Kopitarni primanjkuje 2.500 prostorninskih metrov hlodovine, v obratu Konus so taninski les dovažali celo iz Makedonije, v Stillesu pravijo; da morajo les slabše kakovosti plačevati za prvovrstnega. Skratka, kakovostnega lesa ni, ker gre v izvoz. Dogaja se, žal, to, kar smo zamerili že stari Jugoslaviji, ki je tudi prodajala les, takšno početje pa je danes še toliko bolj nesprijemljivo, ker imamo lesnopredelovalno industrijo, ki bi surovino obogatila s svojim delom.

Do 30. septembra bo slovenski izvršni svet moral skupščini posredovati poročilo o medrepubliškem dogovoru glede izvoza lesa. Sedaj pa že lep čas teče poletna sečnja, ki bi lahko olajšala sedanjo lesno krizo doma, če lesa ne bi izvažali. Odborniki zbora delovnih skupnosti sevniške občinske skupščine so zato na seji minuli četrtek sprejeli opozorilo republiškem sekretariatu za gospodarstvo in gozdarstvo, naj ukrepajo, /dokler ne bo prepozno. A. Z.

TAJANJE LEDU ZA NEKATERE

Da je treba zaposlenim v nekaterih organizacijah združenega dela, interesnih skupnostih, državnih organih ter družbenopolitičnih in drugih organizacijah dovoliti povečanje osebnih dohodkov, s tem je na zadnji seji soglašal republiški izvršni svet. Osebnih dohodkov v teh dejavnostih so bili namreč začasno omejeni. Po novem bodo lahko povečali osebne dohodke do 95-odstotne ravni, določene s samoupravnim sporazumom, povečanje pa bo veljalo od 1. januarja letos. Ta sklep se nanaša na naslednje dejavnosti: šolstvo, kulturno-prosvetno dejavnost, znanstveno dejavnost, gledališča in filharmonije, socialno varstvo, organe uprave in pravosodja, družbene organizacije in zdravstveno dejavnost, z izjemo naravnih zdravilišč, lekarn in skupnosti zdravstvenih zavodov.

„Soncu in svetlobi naproti!“ je naslovil to fotografijo Štirinajste Jože Petek. To je bilo pravzaprav geslo partizanskega boja, narodovega upora: za srečnejšo in svetlejšo prihodnost! Ob dnevu vstaje tudi naše iskrene čestitke vsem borcem, aktivistom in vsem, ki so pomagali zagotoviti naš sončni in svetli današnji dan!

Hkrati vabimo vse občane, naj se v nedeljo udeleže osrednje proslave ob dnevu borca na Dolenjskem, ki bo v Starem logu pri Kočevju posvečena 30. obletnici I. zbora aktivistov OF na Pugledu.

Klasje zori - pridelek nadpoprečen

Obetavna žetev po Dolenjski in Posavju - Nove pšenične sorte so povečale hektarski donos

Žetev je v polnem razmahu. Škoda le, da jo ovira muhavo vreme, saj skoraj ni dneva brez plove in nevihte. Letina je po vsej Dolenjski dobra, celo nadpoprečna. Po ravninah žanjejo kombajni, po hribih opravljajo to delo s kosilnicami. Sem in tja še srečamo žanjice, vendar je to že velika redkost.

V novomeški kmetijski zadrugi menijo, da je letos za žito ena boljših letin. Dolenjska zemlja namreč ni idealna za pšenico. Na združnih posestvih so imeli posejanih s pšenico 56 ha. Površine za žito so zmanjšali na račun krmnih rastlin. Pričakujejo, da bo pridelek pšenice dal 32 do 35 centov na 1 ha, kar je za dolenjske razmere zelo ugodno.

Polja so posejali s sortami libelula, kavkaz in avrora. Pri zasebnikih bo pridelek nekoliko manjši, med 24 in 28 centi na en hektar. V primerjavi s prejšnjimi leti, ko so pridelali komaj po 20 centov, je to lep napredek.

V Posavju bo žetev trajala najdlje. Veliko pšenice ima zlasti krška občina. Tam so začeli žetev 28. junija, končali pa jo bodo 26. julija. Agrokombinat Krško ima na posestvu Žadovinek posejanih s pšenico 115 ha. Pridelek cenijo na 38 do 40 centov na 1 ha, ponekod pa dosega tudi po 50 centov. Predvsem jim dobro donašata novi ruski sorti kavkaz in avrora.

Od žetve si obetajo več, če se bo vreme ustalilo. Začetek je bil slab. Podobno je bilo lani, ko so zaradi neprestanega dežja imeli ogromno stroškov s sušenjem žita. Na družbenih površinah je dobro obrodil tudi ječmen. Pričakovali so ga 26 centov na hektar, našli pa 33 centov.

Kmetje imajo nekoliko slabši pridelek, povprečno 28 centov, naprednejši med njimi pa dosega tudi po 35 centov na 1 ha, če so menjali seme in upoštevali napotke za gnojenje.

V brežiški občini končujejo žetev, donos pa cenijo na 30 do 35 centov. Rž je dala po 25 centov pridelka na hektar, oves pa prav toliko.

V sevniški občini je žita bolj malo. Žetev gre h kraju.

V Beli krajini sodijo, da je pride-

lek nadpoprečen, zlasti tam, kjer so posejali nove, donosnejše sorte libelula, avrora in kavkaz. V Metliki smo zvedeli, da je pšenica dala 32 do 35 centov zrnja in da bo žetev opravljena te dni. Tudi tam se pritožujejo nad vremenom, ki moti njen potek.

J. TEPPEY

NA TRIGLAV

Jutri bo odšla na Triglav 25-članska delegacija iz občin, ki sodelujejo na zletih bratstva in enotnosti. Predsednik stalnega sekretariata zleta bo na Triglavu prevzel zastavo 12. zleta, ki bo prihodnje leto v Novem mestu. Zletno zastavo je naredil in jo bo podaril Novoteks.

JAVNE RAZPRAVE O USTAVI

Pri občinski konferenci SZDL Novo mesto bodo v sodelovanju z občinskim sindikalnim svetom ustanovili politični aktiv z nalogo, da organizira in vodi javne razprave o novi zvezni in republiški ustavi, katere osnutki so že izšli v dnevnem časopisu. Javne razprave na celotnem območju novomeške občine pripravljajo za konec avgusta in začetek septembra. Na njih bodo razlagali bistvena določila obeh novih ustav, pojasnjevali najpomembnejše ustavne spremembe in zbirali pripombe in stališča občanov.

DOMICIL AKTIVISTOM

Občinska skupščina Ribnica je že izglasovala sklep o podelitvi domicila okrožnemu odboru OF, ki je delal med vojno za območje od Barja do Kolpe. Podobna sklepa sta ali bosta izglasovali tudi občinski skupščini Kočevje (že) in Ljubljana-Vič-Rudnik. Domicilne listine bodo izročili predstavnikom okrožnega odbora OF predstavnikom vseh treh občin na proslavi 30-letnice zloma plave garde, ki bo 9. septembra letos v Grčaricah. Nekateri predlagajo, naj bi bila to je ena listina (ne tri), na kateri bi bile našteje vse tri domicilne občine.

DBH
NOVO MESTO
JE VAŠA BANKA

VREME

Po poslabšanju vremena v začetku tedna se je otopilo, vendar se je ob prodoru hladnega zraka vreme poslabšalo z nevihtami. Danes in jutri bo deloma sončno, popoldne in zvečer so možne nevihte in osvežitve.

Moška spita, ženski klepetata. Približno tako je z dolenjskim turizmom: ponekod mirno spijo, drugod razpravljajo, kaj bi veljalo narediti, kaj prida napredka pa ni. O tem, kje se lahko koplje, kakšna je voda, kaj še ponudijo gostinci za zabavo, kakšne so cene penzionov in koliko ležišč imajo - govori naša akcija na 7. strani. Obiskali smo 10 dolenjskih kopališč, zdravilišč in turističnih krajev.

Nadporečni pridelek pšenice ni le dar ugodnega vremena, pač pa je prispevalo tudi dobro seme, ki so ga lani dobili po regresni ceni

Na ravninskih poljih ob Muri in Dravi bodo letos nazeli precej več pšenice kot prejšnja leta. Hektarski pridelek je za nekaj stotov višji od povprečja minulih let. Mnogi kmetovalci menijo, da zaradi ugodnega vremena, in le bolj redki se brez opozoril strokovnjakov spomnijo, da so lansko jesen posejali tudi boljše seme kot prejšnja leta.

Kmetijski pridelki so res močno odvisni od vremena. Zmanjšajo jih ne le toča in poplava, ampak tudi suša ali preveč vlage ob nepotrebnem, čeprav mirnem deževju. To se ne da zanikati. Zgrešeno pa bi bilo, če bi uspešno ali neuspešno žetev pripisovali le vremenu. Spomniti se je treba, kaj vse smo morali storiti v zadnjih 20 letih, da smo predvojni nizki hektarski pridelek pšenice zvečali do sedanjega.

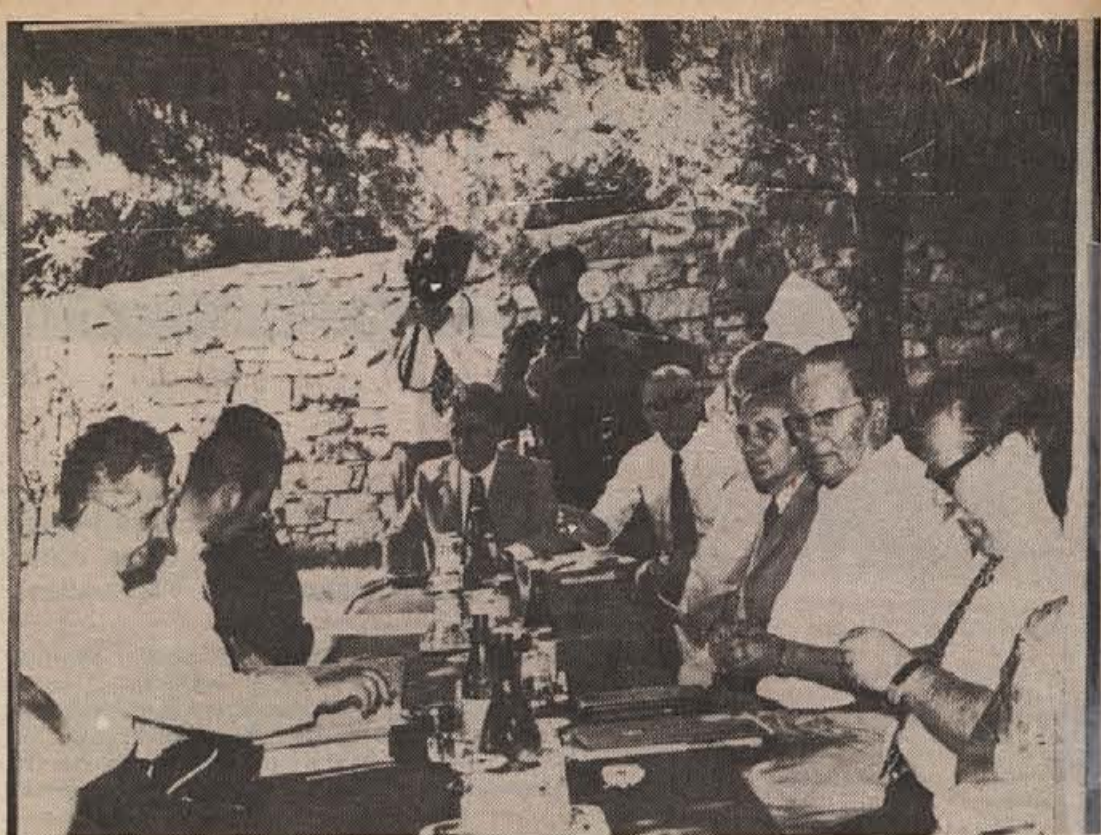
S starimi sortami pšenice in s sedanjim boljšim obdelovanjem polj bi hektarski pridelek zvečali veliko manj, kot smo ga z novimi, rodovitnejšimi, imenovanimi italijanske, ruske, pa tudi nekatere domače. Nove sorte pšenice so več prispevale k zvečanju pridelka kot le boljša obdelava zemlje. Seveda tudi brez boljše obdelave, zlasti gnojenja, ne bi bilo popolnega uspeha. Zato so nekateri kmetje še precej časa menili, da nove sorte pšenice niso boljše ali vsaj

ne veliko boljše kot stare. A bilo jih je vsako leto manj.

Nove sorte pšenice so se razširile na vse več kmečkih polj. Pri rasti hektarskega pridelka pa je vzlic temu nastal zastoj. Kmetijski strokovnjaki so težko prepričevali kmete o svojih ugotovitvah. Družba, ki je potrebovala več pšenice, kot so je naši kmetovalci pridelali, si je poskusila pomagati z občinskimi odloki o minimalnih agrotehničnih ukrepih. Predpisovala je, kakšno seme bi morali kmetje sejati in kako gnojiti svoja polja.

Kontrola kmečkih posevkov ni bila uspešna, zato so bili občinski odloki pozabljeni, čeprav še niso bili umaknjeni. Uveljavljalo se je tudi mnenje, da kmetje postajajo boljši gospodarji, zato bo mogoče več doseči z izobraževanjem in raznimi spodbudami, tudi gmotnimi, kot s predpisi. Ni pa bilo storjeno še dovolj.

V nekdanjih občinskih odlokih je bilo določeno, da bi

Med razgovori Tito - Ceausescu na Brionih. (Telefoto: UPT)

kmetje morali posejati vsako četrto ali peto leto priznano semensko pšenico. Tega si niso izmislili pridelovalci semena, da bi ga laže prodali. S poskusi je bilo dokazano, da se pšenica z leti izrodi in se hektarski pridelek manjša. Sorta se sicer ne spremeni - toda tisto „seme“, ki ga kmet vzame od svojega pridelka za gospodinjstvo, ne da enakega pridelka kot odbrana, posebej za seme pridelana pšenica.

Pri pridelovanju semenske pšenice, ki ustreza vsem zahtevam sodobnega kmetijstva in konkurence na trgu, je več stroškov kot pri pridelovanju zrnja za hrano. Zato je precej dražja. To pa je glavni vzrok, da kmetje ne kupijo ustreznega semena, ampak posejejo, kar pridelajo sami.

Lanske poplave v severovzhodni Sloveniji so omogočile kmetom nakup dobre semenske pšenice po znižani ceni. Razlika je bila plačana z regresom. V nekaterih krajih so kmetje posejali skoraj samo kupljeno seme. Tega ne bi smeli pozabiti zaradi letošnjega ugodnega vremena. Če bodo pozabili, se bo letošnji uspeh pri žetvi v prihodnjih letih spet zmanjševal.

Jože Petek

tedenski zunanjepolitični pregled

V minulih sedmih dneh sta se v Jugoslaviji končala dva obiska, ki sta bila vsak zase in po svoje zanimiva in koristna. To in pa novica o pokolu portugalskih vojakov, ki so v Mozambiku ubili več kot štiristo domačinov, bodo osrednje teme današnjega prispevka.

KONČANI RAZGOVORI: za obiska Janaša Kadarja in Nicolaea Ceausescu bi lahko dejali, da imata skupno vsaj nekaj: da namreč predstavljata nadaljevanje dobrih sosedskih odnosov med Jugoslavijo in Madžarsko ter Romunijo. To je bilo potrjeno tudi to pot v razgovorih v minulih sedmih dneh.

Obiska sta bila ocenjena kot delovna in koristna in bosta nedvomno vzpodbuda za še boljše medsebojne odnose. Predsednik Tito je sprejel povabili Kadarja in Ceausescu in bo obiskal Madžarsko ter Romunijo, datum pa bodo, kot je to običaj, sporočili kasneje.

POKOL: Svet je šele ob koncu vikenda zvedel za podrobnosti neverjetnega pokola, ki so ga zagrešile portugalske kolonialne enote že decembra lani v Mozambiku, deželi na vzhodnem robu Afrike.

Podrobnosti so zares grozljive: v vasico Viriam so pridri portugalski vojaki in ustrelili ter kasneje zažgali okrog štiristo črnih prebivalcev. Pred tem so morale žrtve ploskati in se tako z „aplavzom“ posloviti od tega sveta. Pobili so vse brez razlike - dojenčke, matere, nosečnice, starce.

Treba je reči, da to ni bilo prvo grozodejstvo portugalskih vojakov v Afriki, ki so pred tem v Mozambiku (pa tudi v Angoli in Gvineji-Bissau) zagrešili več podobnih zločinov.

Svet je to pot skorajda enotno (razen prizadetih in pešice portugalskih rasističnih zaveznikov) obsodil ta zločin, toda videti je, da bo na tem tudi ostalo. Obsodba je sicer v redu, toda tisto, kar bi morali narodi naše civilizacije storiti, bi bilo predvsem odpraviti kolonializem in možnost, da do takih pokolov in zverstev sploh pride. To pa bi se zgodilo samo v primeru, če bi Portugalska (ki je ena najrevnejših evropskih držav, pa hkrati edina, ki še ima kolonije!) priznala deželam, ki jih ima kot kolonije, samostojnost.

Toda to se očitno ne bo zgodilo tako preprosto in vsekakor tudi ne lahko, kajti Portugalska ima velik gospodarski interes, da ostane v okupiranih deželah (mislimo, da je tak naziv upravičen in točen), pri tem pa ji na skrivaj pomagajo tudi nekateri tuji kapitali, ki prav zaradi tega (zaradi gospodarskih interesov, dobičkov) vztrajajo tu z ramo ob rami s Portugalci.

Ob tem bi veljalo opozoriti tudi na nedavno končano prvo fazo evropske konference o var-

nosti in sodelovanju v Helsinkih in še posebej na govor našega zveznega sekretarja za zunanje zadeve Miloša Minića, ki je dejal, da je mir nedeljiv in da Evropa ne more biti varna, če ni varnosti in miru tudi drugod po svetu.

Pokol v Mozambiku je samo še ena potrditev tega. Nemo goče bo govoriti o varnosti in miru na tem planetu, če ne bomo zagotovili enakih pogojev varnosti, miru, svobode in

Koristna obiska

enakopravnosti ter suverenosti na vseh področjih.

Težko je reči, kakšno praktično akcijo bodo tisti, katerih vest je prizadeta ob zločinu v majhni mozambiški vasi, začeli. Švedska je zahtevala sklicanje Varnostnega sveta, toda če bo do tega res prišlo (ne glede na to, da je težko predvideti, kaj bi lahko - ampak zares praktičnega - ta organ podvel), utegne akcija ostati osamljena, kajti nekatere dežele, denimo Velika Britanija, so še vedno trdne podpornice portugalskega predsednika Caetana, ki se mudi v britanski prestolnici na uradnem obisku.

TELEGRAMI

PRINCETOWN - Najnovejša anketa Gallupovega inštituta so pokazale, da je senator demokratske stranke Edward Kennedy med demokratskimi volivci na prvem mestu kot kandidat demokratske stranke za predsednika na volitvah, ki bodo čez tri leta.

ATENE - Uradni predstavnik ciprske vlade je znova in odločno zavrnil priporočila, da bi na otok poslali grške in turške enote, ki bi prevzele odgovornost za notranjo varnost Cipra.

BOMBAY - Reaktivno letalo družbe „BOAC“ je moralo prisilno pristati v Bombayju, ker je po vzletu iz New Delhija trčilo v pičjo jato. „Boeing 747“ je letel z 200 potniki iz New Delhija v Hongkong.

PHNOM PENH - Lon Nolov režim je sklenil mobilizirati vse miške, stare od 18 do 35 let. Dobro poučeni krogi menijo, da je ta sklep rezultat čedalje uspešnejših vojaških operacij Sihanukovih osvobodilnih sil.

MOSKVA - Vulkan Tiatia na Kurilskem otoku, ki leži 25 milj od Japonske, je miroval 161 let. V soboto pa je začel bruhati žarečo lavo. Ker sega plast pepela že 60 centimetrov visoko, so morali izseliti več ljudi.

RIM - Luigi Moretti, star 66 let, italijanski arhitekt in soavtor watergatske palače v Washingtonu, je v soboto umrl zaradi srčne kapi.

(Iz zadnjega PAVLIHE)

- V Jugoslaviji je 700.000 ha neobdelanih površin, ti pa se spraviš ravno nadme!

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Prav gotovo je bil osrednji dogodek, ki je v minulem tednu dni vzbudil največjo pozornost med ljudmi, tokratno zasedanje zvezne skupščine (prejšnji četrtek), na katerem sta bila pred zveznimi poslanci dva sklopa izredno pomembnih vprašanj. Poslanci so tokrat obravnavali najnovejši „PAKET“ ZAKONOV za razbremenitev gospodarstva, torej sedmero novih zakonov, ki jih je predlagal ZIS (in je bilo o njih že doslej precej govora - saj bi jih morala skupščina sprejeti že konec prejšnjega meseca, kot je bilo napovedano), razen tega pa so poslušali obrazložitve glede uvedbe DRSEČEGA TEČAJA dinarja, za kar se je tudi odločil ZIS.

Novico o tem smo pravzaprav izvedeli že dan poprej - ko je ZIS minulo sredo sporočil, da so bili sprejeti predlogi ukrepov, po katerih se bo naš sistem DEVIZNIH TEČAJEV prilagodil novemu denarnemu stanju po svetu (ki se je, kot vemo, z nedavno „podražitvijo“ nemške marke v odnosu na ameriški dolar spet občutno premaknilo).

Na seji zvezne skupščine sta o tem spregovorila zvezni sekretar za finance Janko Smole in pa guverner Narodne banke Jugoslavije dr. Branko Čolanović. Kot je povedal Janko Smole, je ZIS sprejel več sklepov. Prvič, pariteta dinarja do ZLATA se ne spremeni, in drugič - odpravljena je dosedanja marža odstopanja od stalnih paritetnih tečajev do drugih valut (ki je bila določena v višini 2,25 odstotka). To z drugimi besedami pomeni uvedbo drsečih tečajev za dinar, kar je nujno, kot je poudaril Smole, če hočemo doseči ODPRTOST NAŠEGA GOSPODARSTVA do tujine. Neomejenega nihanja deviznih tečajev sicer kljub temu ukrepu ne bo - kajti NB Jugoslavije ima pooblastilo za posege na deviznem trgu, če bi bilo to potrebno. Načelno pa ZIS meni, da morajo tečaji tujih valut tudi pri nas čim realneje odražati tiste tečajne odnose, ki se sproti oblikujejo na TUJEM deviznem trgu. Hkrati smo ta dan izvedeli tudi za nove valutne tečaje pri nas -

denimo za nemško marko približno 5,95 dinarja, za dolar 16 dinarjev itd.

V zvezni skupščini so sprejeli predlagani zakonski „paket“, ki se predvsem nanaša na POSLOVANJE GOSPODARSTVA. Gre npr. za novi zakon o posebnih pogojih za odobritev INVESTICIJSKIH POSOJIL, za zakon o določanju vrednosti ZALOG in popravku finančnega rezultata gospodarskih organizacij zaradi NEPLAČANIH TERJATEV prek določenega časa in še za druge nove gospodarske predpise.

Prejšnji teden (v četrtek) je republiški izvršni svet obravnaval novo predlagane za-

Zakonski »paket« in drseči tečaji

konske spremembe glede predpisov o POKOJNINSKEM in INVALIDSKEM zavarovanju, torej zakonske predpise glede pokojnin. Spremembe se nanašajo na določila o PONOVI ZAPOSLITVI upokojenec - če poudarimo samo to, kar nedvomno ljudi najbolj zanima. Povejmo, da je sedaj predvideno, da bodo morali plačevati poseben prispevek tisti upokojenec (starostni - glede na izpolnjeno delovno dobo), ki se bodo ponovno zaposlili oziroma opravljali samostojno dejavnost, če bodo njihovi skupni dohodki hkrati s pokojnino preseglji dva-kratni povprečni osebni dohodek zaposlenih v Sloveniji iz prejšnjega leta. Takšnega prispevka pa bodo oproščeni tisti upokojenec, katerih dohodek (delovni) ne bo presegel

30% povprečnega OD zaposlenih v Sloveniji. Podrobnosti o tem pomembnem novem zakonu bomo še povzeli, ko bo o zakonu dokončno razpravljala republiška skupščina.

Sekretariat CK ZKS se je sestel prejšnji teden (v sredo) ter je razpravljal o KADROVSKIH PRIPRAVAH na 7. kongres ZK Slovenije in na 10. kongres ZK Jugoslavije. Posebej so obravnavali kriterije za KANDIDIRANJE DELEGATOV za oba kongresa - opozorili so, da je treba pri kadrovskih pripravah (bodisi za kandidiranje delegatov oziroma pri izbiri kandidatu za nova vodstva ZK) posvetiti posebno pozornost DELAVCEM iz neposredne proizvodnje. Sekretariat je menil, da bi moralo biti med delegati na kongresu najmanj polovico komunistov - delavcev, v CK in stalnem delu republiške konference pa vsaj 30 odstotkov delavcev, kolikor približno jih je tudi v vsem članstvu ZK Slovenije.

Kot smo že poročali, so republike in pokrajine vendarle že podpisale dogovor o RAZVOJU KMETIJSTVA ter se dogovorile, kako bo treba v prihodnje skladno skrbeti za to tolikanj pomembno področje vsega našega gospodarstva. Prejšnji teden (v sredo) je bil v zveznem sekretariatu za kmetijstvo sestanek predstavnikov organizacij in poslovnih združenj, ki organizirajo kmetijsko proizvodnjo in promet s kmetijskimi pridelki, oziroma s tistimi, ki zalagajo kmetijstvo z mehanizacijo in z drugimi delovnimi sredstvi. Sedaj je namreč nujno - tako je bilo poudarjeno - da začnemo izdelovati konkretne programe za uredničenje sprejetega sporazuma o nadaljnjem razvoju našega kmetijstva. Sklenjeno je bilo, da morajo biti do letošnjega oktobra sprejeti AKCIJSKI PROGRAMI za izvajanje srednjeročnega načrta v kmetijstvu in programi za dolgoročno obdobje, tako da bo potem mogoče pripraviti tudi ustrezen in skladen razvojni program v kmetijstvu za obdobje od 1975. do 1980 leta.

S tiskovne konference o vplivu bodoče jedrske elektrarne Krško na okolje. Konferenco je sklical sekretariat za informacije SRS. Prisostvovali so ji predstavniki sekretariata za urbanizem SRS, člani medrepubliške delegacije SRS in SRH in inštitutov iz obeh republik. (Foto: J. Teppey)

Cīm Eles Bajrami iz Gostivara zavoha kje veseli, že pripelje tja svojo potujočo trgovino, pa čeprav je nedelja ali praznik. Druge trgovine niso tako ustrezljive. Zadovoljen je prodajalec in kupci. Posneto pred kratkim v Sodražici. (Foto: Jože Primc)

Semiški kolektiv tovarne IMV se je zadnje čase številčno okreplil, delavci pa se tudi bolj ukvarjajo s samoupravljanjem. Naravnost odrezali so se v zadnji občinski krvodajalski akciji, ko se je ena četrtina zaposlenih udeležila oddaje krvi. (Foto: R. Bačer)

V soboto, 14. julija, je PGD Mahovnik pri Kočevju krstilo novo motorno brizgalno in podelilo priznanje podčastniku Ivanu Severju. Na sliki: boater, predstavnik podjetja LIK, preizkuša novo brizgalno. (Foto: Primc)

SE VPRAŠANJA O JEDRSKI ELEKTRARNI

Na ponedeljkovi tiskovni konferenci v Krškem, ki so jo obiskali novinarji slovenskih in hrvaških časnikov, so prisotni zvedeli za vtise z nedavnega obiska medrepubliške delegacije Hrvaške in Slovenije, ki si je ogledala jedrske elektrarne v Franciji, Švici in ZR Nemčiji. Pričevala se je, da jedrske elektrarne nikjer ne ogrožajo okoljskega prebivalstva.

Strokovnjaki iz Slovenije in Hrvaške so nato spregovorili o vplivu jedrske elektrarne Krško na okolje in na pogoje, ki jih bo moral izpolniti investitor, preden bo dobil lokacijsko dovoljenje. Veliko vprašanj so zastavljali prisotni v zvezi z reko Savo in zavarovanjem podtalnice na Krškem polju. Več o tem prihodnjič.

Sejmišča

NOVO MESTO: Promet s prašički je bil srednje živahen. Kupci so bili kot običajno iz sosednjih občin, cene malim prašičkom pa so bile znatno nižje kot na zadnjem sejmu. Pripeljanih je bilo 362 prašičkov, starih 6 do 12 tednov, in 23 prašičkov, starih 3 do 6 mesecev, skupaj torej 385. Prodanih pa je bilo 275 prašičkov. Prvi so veljali 350 do 420 din, drugi pa 430 do 600 din.

BREŽICE: Na sejmu v Brežicah so pripeljali 494 prašičkov, starih do 3 mesece, in 14 prašičkov, starih nad 3 mesece. Do 3 mesece starih je bilo prodanih 371 živali po 26 do 29 din kilogram žive teže, nad 3 mesece starih pa 9 živali, po 15 din kilogram žive teže. Zaradi malo pripeljanih živali in številnih kupcev je cena poskočila.

Kmetijski nasveti

Gniloba krade pridelek

Sodijo, da imajo naši vinogradniki zaradi gnilobe grozdja najmanj za petino manjši pridelek, kot bi ga imeli sicer. Ugotavljajo, da se količina gnilega in od boleznih napadenega pridelka zadnja leta povečuje kljub pogostnejšemu in skrbnejšemu škropljenju. Zakaj, o tem pozneje.

Poznamo več vrst grozdnih gnilob. Po toči se pojavi bela grozdná gniloba, ki jo vlaga in toplota zelo spodbujata k širjenju. Zato je treba po toči z vinsko trto posebno skrbno ravnati, jo takoj poskropiti z bordojsko brozgo ali kakim organskim fungicidom. S tem preprečimo, da glivice, ki povzročajo gnitje, ne morejo vdreti v grozdice in začeti svojega pogubnega početja.

Napol dorasle jagode in poganjke napada nevarna črna gniloba. Če redno škropimo, posebno z nekoliko močnejšim škropivom, se nam črne gnilobe ni treba bati. V naših vinogradih je zelo razširjena siva grozdná gniloba, ki jo poznamo po značilnih kepah plesnivega grozdja. Če se ta plesen kasno pojavi, jo imenujemo plemenito grozdná gniloba, ki pridelku lahko celo koristi.

Kot že rečeno, se gnilobe zelo širijo. K temu pripomore pretirano gnojenje z dušičnimi gnojili, drugače vzgojne oblike in drugačna agrotehnika. Raziskovalci so ugotovili, da boljša obdelava, ki poveča bujnost vinograda, poveča tudi možnost za razvoj gnilobe. Nevarnost za to bolezen zmanjšamo, če bujno trto bolj obremenimo, če pustimo več očes. S tem delno zadržimo rast, trta je manj bujna in ima manj sence ter večjo zračnost.

Nevarnost gnilobe povečajo tudi slaba razporeditev rodnege lesa, neustrezna opora vinske trte, neodstranjeni zalistniki, nedosledno vrščikanje in predvsem časovno slabo razporejeno gnojenje z dušičnimi gnojili. Na vse to morajo misliti vinogradniki, če se želijo obvarovati pred nadlogo, ki dela vsako leto veliko škodo.

Inž. M. L.

Pamet raje uvažamo, kot pa izvažamo

Statistiki so izračunali, da se na svetu vsako minuto porodi vsaj en nov izum ali nova tehnična rešitev. Ta velika izumiteljska dejavnost povzroča, da postaja razvoj tehnologije tako hiter, da v nekaterih industrijskih panogah celotna tehnologija zastara že v 5 letih. Jugoslovani se radi postavljamo, da tehnološko napredujemo hitreje od drugih, če pa pogledamo, kakšno je stanje našega izumiteljstva, je ta trditev nenavadna.

Jugoslavija je na lestvici evropskih narodov po številu patentiranih izumov na predzadnjem mestu. Za njo je samo še Albanija. Od 1965 do konca 1971 so na zveznem zavodu za patente odobrili vsega 1046 domačih izumov soudeležena z 0,21 %, medtem ko je npr. Bolgarija, ki ima precej manj prebivalcev, soudeležena z 0,44 %, ali drugače povedano, da bo razlika vidnejša: en izum pride v Bolgariji na 1900 prebivalcev, v Jugoslaviji pa kar na 14000.

Naš intelektualni potencial je velik. Po vojni se je izobrazilo več kot 300.000 inženirjev in tehnikov, kar znese skupaj z visoko kvalificiranimi delavci približno poldrugi milijon možnih izumiteljev.

Ob vsem tem je še najbolj presenetljivo dejstvo, da je Jugoslavija po številu odkupljenih tujih licenc med prvimi v Evropi. Lastne pameti ne izkoristimo, kaj šele da bi jo izvažali! Raje po naši stari razvadi tudi pamet uvažamo.

MIM

Kruha ne bo za vse

Upanje v žetev

Ali bodo milijoni ljudi stradali, to je odvisno od letošnje in naslednjih žetev. Tako ugotavlja mednarodna organizacija za kmetijstvo in prehrano (FAO). Tako poroča „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ in navaja, da so zaloge pšenice trenutno manjše, kot so bile sploh kdaj v zadnjih 21 letih. Samo od lani so se zmanjšale za 40 odstotkov, prvič v zadnjih 25 letih so v Združenih državah Amerike razprodali rezervne zaloge, ki jih ima na voljo država.

Če letošnja žetev ne bo dobra, žita ne bo za najnujnejše potrebe, zato svet neučakano in s strahom pričakuje, kakšna bo letina. Zaradi zmanjšanih zalog se je pšenica zelo podražila. Samo od sredine prejšnjega leta se je cena povečala za celih 86 odstotkov. Svetovne zaloge pšenice v 6 najpomembnejših pridelovalnih območjih, ki izvažajo žito, so se zmanjšale za nad 20 milijonov ton, to pa je pripomoglo k tolikšni podražitvi. Mednarodna organizacija FAO zato poziva svetovno javnost, naj, kjer je le mogoče, mobilizirajo vse rezerve, sicer bo v mnogih predelih sveta nastopilo hudo pomanjkanje in celo lakota. Upoštevati je treba, da se prebivalstvo

vo naglo množi in da bo na zemlji čez slabih 30 let treba preživeti dvakrat toliko ust, kot jih je treba danes.

Nam je potreben sploh kak močnejši poziv, naj tudi v naši državi zasejemo več žita in povečamo pridelke (ob tem, ko podatki kažejo, da v žitornih krajih posejemo manj njiv in uvažamo več pšenice)?

M. L.

Bolje delati

Podjetja bi se morala bolj zavedati, da je njihova bodočnost odvisna predvsem od tega, če bodo proizvajala boljše in ceneje. To pa bo mogoče le, če bodo zaposleni več naredili, če bodo bolj izkoristili sedanje proizvodne zmogljivosti, če bodo uvajali nove, sodobnejše delovne priprave (stroje) in delovne postopke.

Le na tak način je mogoče donosno proizvajati, se vedno bolj uveljavljati na domačem in tujem trgu ter prispevati k stabilizaciji gospodarstva. Kjer se tega ne zavedajo, kjer iščejo vzroke za težak položaj le izven sebe, tam zahtevajo le višje cene za svoje proizvode, s tem pa ne pomagajo reševati niti položaja svoje delovne organizacije niti ne prispevajo k stabilizaciji slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva.

Delavnost največ velja

Delovni ljudje bi se morali zavedati, da ne potrebujejo „strokovnjakov“, ki bodo reševali podjetje na račun drugih podjetij, se pravi z zahtevki za višje cene, z izigravanjem predpisov, in takih, ki bodo vedno našli krivdo za težak položaj svoje delovne organizacije le drugod, ne pa pri sebi in v svojem

podjetju. Takih „gospodarstvenikov“ je pri nas še veliko. Če jih ne bi bilo, potem ne bi imeli toliko težav s stabilizacijo gospodarstva. Čim prej bodo delovni kolektivi ugotovili, kdo so to, prej bo šlo njim in vsem nam bolje. Podjetja ne potrebujejo strokovnjakov govorjenja, ampak strokovnjakov dejanja, ki bodo svoje znanje res izkoristili za večjo, boljše in cenejšo proizvodnjo.

Jure Perko

Premika se

Občane zanima, kaj se zadnje tedne dogaja v Beltu, zato smo prosili za izjavo Jureta Perka, predsednika komisije, ki jo je imenovala na zadnji seji občinska konferenca ZK za pomoč komunistom v Beltu pri urejanju notranjih zadev.

„Komisija se je sestala že trikrat. Prvič smo v ožjem krogu razpravljali o načinu dela, drugič smo se sestali s sekretariatom ZK iz Belta, tretjič pa 11. julija v širšem obsegu. S predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine ter z vodilnimi in vodstvenimi ljudmi iz Belta smo pozno v noč „sejali“. Ta sestanek štejem za uspešen. Razčističevali smo vlogo subjektivnih sil in kadrovske politike, ki je potrebna spremembe, kajti zagotoviti je treba izboljšanje gospodarskega položaja in političnega obnašanja posameznikov v tem podjetju. Tokrat so bili Beltovci dokaj kritični do svojih napak, kar jim je šteti v dobro. Politični aktiv BELTA je zdaj sprejel odgovornost, da bo sprejeta stališča enotno zagovarjal, v kolektivu pa deloval med ljudmi s pravih in pojasnjevanjem in prepričevanjem.“

R. BAČER

vredno je zapisati...

Podatki o turističnem gospodarstvu pred glavno turistično sezono na Dolenjskem govorijo o tem, da sta se povečala promet in število prenočitev, kar pa je za ekonomski položaj turističnih organizacij kajpak kaj klavrná uteha.

Rešitev iščejo na Dolenjskem v združevanju: po sledeh Čateških Toplic so šli tudi v Smarjskih in Dolenjskih Toplicah, Otočec pa vidi rešitev v urejenem velikem turističnem naselju. Ta načrt, ki je bil pred nekaj leti javno razgrnjen, zdaj počasi uresničujejo. V tej sezoni je že odprt garni hotel.

Če je Dolenjska s hoteli vsaj kolikor toliko dobro opremljena – odsteti je potrebno zanemarjeno Novo mesto in pa že običajno pomanjkanje postelj v glavni sezoni – pa je nevdružno premajhno število kampov. Za njihovo ureditev namreč ni potrebno toliko denarja, ampak predvsem volja.

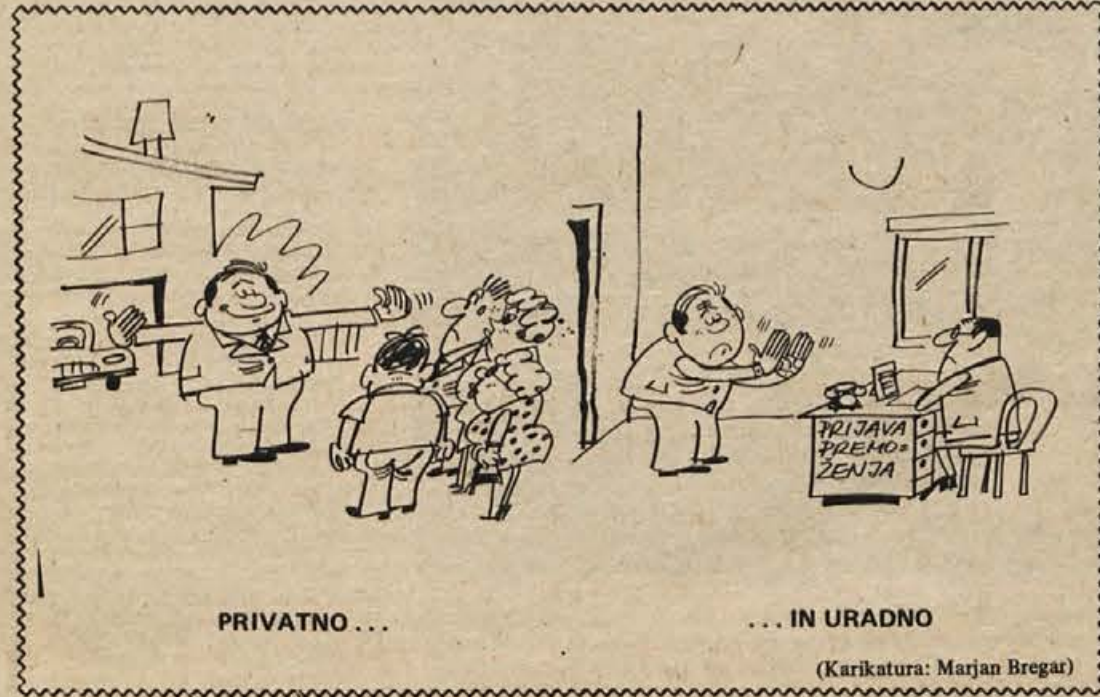
Ob kruhu in vodi

Samozadovoljstvo nad množičnim poletnim obiskom v dolenjskih hotelih pa se lahko kruto maščuje čez leta, ko bodo zmogljivosti večje. Mnogi so že pred nekaj leti opozarjali na to, vendar so bila vsa dobronamerna opozorila doslej bolj bob ob steno. Z redkimi izjemami namreč dolenjski hoteli ponudijo turistu le hrano, pijačo, posteljo ter to, kar daje narava: sonce, Krko ali Kolpo ali pa termalno vodo v bazenih.

To je sicer za prehodne turiste, ki se ustavijo le za noč ali dan, dovolj, je pa hudo malo za tiste, ki bi radi na Dolenjskem preživeli dopust. Ni organiziranih izletov, manjka prireditev. Se celo „Dolenjsko poletje“, ki so ga kulturniki pripravljali zadnja leta, je zdaj zaspalo. Več povezave med turističnimi organizacijami in gostinskimi obrati ob cesti, ki prinaša reko turistov, bi prineslo tudi več denarja.

Ne bi se namreč smeli zadovoljiti samo s studenčki, ki pritečejo iz te reke!

J. SPLICHAL

PRIVATNO ...

... IN URADNO

(Karikatura: Marjan Bregar)

O pokojninah

IS SR Slovenije je na seji 12. julija sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Glede ponovne zaposlitve zakon predvideva, da upokojenec, ki je uveljavil starostno pokojnino in ponovno stopil v delovno razmerje ali začel samostojno dejavnost, njegova pokojnina in novi dohodek pa skupaj presega dvojni znesek povprečnega osebnega dohodka vseh zaposlenih prejšnje leto v Sloveniji, plačuje skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja poseben prispevek.

Upokojenec, katerega dohodek ne presega 30% povprečnega dohodka, ne plačuje posebnega prispevka.

Predlagane spremembe naj bi odpravile npr. tako pomanjkljivost, da ima upokojenec pokojninske prejemke, ki so večje od osebnih dohodkov, ki jih je prejemal pred upokojitvijo.

Tile otroci se lepo smejejo fotografu, ker še ne vedo, koliko hude krvi je napravila nova, večja oskrbnina med njihovimi starši. (Foto: D. Mohar)

»Za slabšo oskrbo plačamo več!«

trdijo mamice, ki imajo otroke v ribniškem vrtcu - Kaj pravijo nekateri iz vodstva vrtca na to? - Pričakujemo še glas drugih

Plačevanje oskrbnine v vrtcu v Ribnici po novem oziroma po novi lestvici, ki upošteva dohodek na družinskega člana, je vzbudila med zaposlenimi mamicami, ki imajo otroke v vrtcu, veliko nezadovoljstvo.

Trdijo, da njihovo nezadovoljstvo ne izhaja le iz različnih in precej višjih oskrbnin, ampak predvsem iz tega, ker so drugod (primer: sosednje Kočevje) oskrbnine manjše, otroci pa imajo več ugodnosti. Mamice trdijo, da so pregledale družbene dogovore o oskrbninah v sosednjih občinih in ugotovile:

- da je ekonomska cena mesečne oskrbnine v Ribnici 566,65 din na otroka, v Kočevju pa 452 din (novi vrtec - ni vračunana amortizacija) in 340 din (stari vrtci), v občini Ljubljana-Vič pa 650 din (vendar je tu oskrba od 5. do 16.30 ure, se pravi uro in pol dalj kot v Ribnici);
- da mora v Ribnici plačati polno oskrbnino vsak, kjer je dohodek na družinskega člana preko 1100 din, v občini Ljubljana-Vič pa prek 1.700 din;
- da dobe v Ribnici otroci 2-krat na dan hrano, v Ljubljani in Kočevju pa 3-krat oziroma 4-krat;
- da je vrtec v okviru šole in si delita stroške (kurjava, razsvetljava, snazilke, kuhinja itd.) na pol, čeprav bi morala šola plačati precej več;
- da otroci jedo, spe in se igrajo v istih prostorih, češar v drugih vrtcih ni, in da nimajo niti otroškega igrišča;
- da so vzgojiteljice dobre, vrtec pa slab;

- da je iz vrtca odšlo v maju 15 otrok, ker je za tak denar oskrba preslaba itd.

Pripombe smo sporočili ravnateljici šole in vrtca Mileni Borovc, ki je dejala, da je v glavnem res, kar pravijo starši, dodala pa je:

- Ekonomsko ceno smo izračunali na osnovi veljavnih meril.
- Izstopi iz vrtca so vsak junij običajni, nekaj pa jih je letos izstopilo tudi na račun dražje oskrbnine.
- Šola je prej plačala vso režijo za vrtec, zato je bila oskrbnina tako poceni; vrtcarji so plačali le živila.
- Šola ima z vrtcem težave. Prav bi bilo, če bi bil samostojen, vendar bo potem oskrbnina še večja.
- Ne drži, da bi v Ljubljani od ekonomske cene plačala 28 odstotkov TIS in bi šele nato od ostanka plačevali starši po lestvici tako znižano oskrbnino. Sicer pa tudi pri nas daje TIS 30 odstotkov (na enak način kot v Ljubljani) k ekonomski ceni.

NAČRT IZPOLNEN

Polletno poročilo občinskega odbora RK je pokazalo, da je plan kvodajalstva za prvo polovico leta uresničen po načrtu. Na rednih torkovih odvezih krvi so do konca junija odvzeli 455 l krvi, kar naj bi pokrivalo potrebe po tej dragoceni tekočini. Ob vseh iz nekaterih krajev Jugoslavije, kjer krvi primanjkuje, je ta podatek razveseljiv.

Domačina ne

V Belokranjskem muzeju razstavlja Metličan Zoran Hočevčar svoje risbe in prepletanke. Tako lahko imenujemo slike, nastale s prepletanjem črno-belih travok. Razstave Zorana Hočevčarja vzbujajo pozornost za izvirnim načinom slikanja in z drznostjo motivov. Pričujoča razstava v metliškem muzeju je vredna ogleda in razmišljanja, predvsem pa večjega zanimanja, kot ga kažejo domačini za delo svojega so-meščana.

Morda načeto nekateri na razstavo ravno zato, ker je Hočevčar domačin in se ni pripeljal čez Gorjance ali preko Kolpe? Pogosto se namreč dogaja, da se do domačih talentov - in Zoran Hočevčar to brez dvoma je - Belokranjci prav, pišneuhovski obnašamo, ob tujcih pa kažemo očitno navdušenje. Največ podpore in moralne opore pa mlad človek, ki stopa na pot umetnika, pričakuje od svojih bližnjih. In doživlja razočaranja.

Obstaja predlog, naj bi razstavo Zorana Hočevčarja prenesli v pobrateni mesti Ronke v Italiji in Wagno v Avstriji. Če bi to zamisel izpeljali, pa bi morala priskočiti na pomoč temeljna kulturna skupnost.

I. ZORAN

TONI GASPERIČ

Štipendije se morajo povečati!

Štipendije ne krijejo več dejanskih življenjskih stroškov, zato pripravljajo nov družbeni dogovor, ki naj bi rešil probleme

Marsikdo je bil prepričan, da bo z družbenim dogovorom za daljši čas rešen problem štipendiranja in kreditiranja, toda pokazalo se je ravno obratno: tudi družbeni dogovor je preozko zastavljen kot učinkovita oblika vlaganja za bodoči strokovni kader in izenačevanje materialnih pogojev za šolanje, zanikujejo pa ga predvsem nenehno povečevanje življenjskih stroškov in ne nazadnje nevestnost nekaterih podpisnikov pri izvajanju določil družbenega dogovora.

Kljub temu da so dogovor podpisale delovne organizacije, ki zaposlujejo večino vseh zaposlenih v naši republiki in da so poprečna štipendij in posojil usklajena, z družbenim

dogovorom ne moremo biti zadovoljni. Še vedno študentje iz višjih letnikov dobivajo višje štipendije, ni v celoti uveljavljena posamična obravnava pri dodeljevanju štipendij, prav tako pa ni usklajena politika štipendiranja s kadrovsko politiko, nevdzržen je dosežani pregled štipendistov itd.

Lani so izvedli anketo o višini življenjskih stroškov študentov, ki je pokazala, da poprečna višina štipendij in posojil ob dogovorjeni najnižji vsoti 900 din (za dijake srednji šol 760 din) očitno zaostaja za dejanskimi življenjskimi stroški in kaže neustrezno vsebino potrošnje (okoli 80% stroškov za stanovanje in hrano, kar pomeni, da sedanji življenjski stroški predstavljajo omenjeno vsoto).

Predstavniki podpisnikov družbenega sporazuma, ki so na zadnji seji prejšnjega torka razpravljali o perečih problemih, pozivajo vse TOZD, sklade pri občinah, republiške sklade in republiške izvršilne organe, naj pristanejo na novo najnižjo vsoto življenjskih stroškov, ki je bila ugotovljena z anketo in znaša za študente, ki študirajo izven kraja stalnega bivališča 1.200 din in za dijake srednjih šol 900 din. V tem smislu naj omogočijo sredstva za ponovno določitev vrednosti štipendij, ob tem pa se ne sme zmanjševati število novih štipendistov.

V pripravi je tudi osnutek besedila novega družbenega dogovora o štipendiranju in kreditiranju učencev in študentov v SR Sloveniji, ki naj bi dopolnil pomanjkljivosti dogovora iz leta 1970. Bistvena novost novega dogovora bo ustanovitev razsodišča, ki bo kaznovalo kršitelje. Pomen in namen dogovora pa bo: priznavanje štipendij kot sestavnih del vlaganj v družbeno reprodukcijo, sestavni del in instrument kadrovske politike, pomembna oblika izenačevanja materialnih pogojev za šolanje in nagrada in spodbuda za uspešno delo študentov in dijakov; podpisniki naj bi se zavezovali, da bodo podeljevali štipendije in posojila v skladu z vsakoletnimi življenjskimi stroški.

D. RUSTJA

»Dolenjski list« v vsako družino

URBANISTIČNI NAČRT SPREJET

Na seji občinske skupščine Novo mesto so v ponedeljek, 16. julija, po daljši razpravi sprejeli predlog urbanističnega načrta Novega mesta, ki ga je izdelal Urbanistični inštitut SR Slovenije. Največ pripomb je bilo glede gradnje letališča v Prečni, ki s svojim varnostnim pasom 600 metrov posega v zemljišče, ki je bilo po prejšnjem urbanističnem načrtu predvideno za širjenje tovarne Novoles. Novi urbanistični načrt ureja širše mestno področje za nadaljnjih 30 let.

V Brežicah za dogovor

o pospeševanju razvoja živinoreje v Sloveniji

Občinska skupščina Brežice je v ponedeljek sprejela odločitev, da bo podpisala slovenski družbeni dogovor o usmerjanju, usklajevanju in pospeševanju razvoja živinoreje, prodaje in predelave živinorejskih proizvodov. Odločitev je bila izglasovana na osnovi mnenja, da je dogovor sprejemljiv tudi za občino Brežice, ker obeta celovito rešitev za predelavo ter prodajo mesa.

Obenem je sporazum v Sloveniji najmočnejši argument za zahtevo, da se sporazumom uredi trg tudi na širšem jugoslovanskem območju. Predvsem različni tržni pogoji v posameznih republikah trenutno prizadevajo najmočnejše kmetijske organizacije v občini - AGRARIO (ta svojega pooblastila ne bo takoj dala Gospodarski zbornici), vendar pa trenutni izračuni podjetij ne smejo biti ovira politiki občine na tem področju, tako je bilo poudarjeno v razpravi.

Izglasovana sta bila tudi glavni projekt zbirnih kanalov za Brežice in načrt primarnega cestnega omrežja Brežic. Izvedba obeh bi veljala približno 6 milijard starih din in ju bodo zato izvajali postopoma. Brez pripomb sta bila izglasovana odlok o najvišjih stanarinah in odlok o delni nadomestitvi stanarin. Po prvem bodo najvišje stanarinske tiste, ki so določene v stanovarskih pogodbah, po drugem pa bodo pri plačevanju stanovanj subvencionirani le tisti, za katere je družbena pomoč zares nujna. Tako je namreč sestavljena tabela v odloku, na podlagi katere bodo izračunavali subvencije.

S. KUNEJ

OGORČENJE V ČATEŠKIH TOPLICAH:

Je to pomoč nerazvitim?

Nadomestila za del obresti za turistične kredite so dobili na Bledu, v Portorožu in na Kravcu, Čateškimi Toplicam pa ga niso dali!

Neprijetno so bili presenečeni v Čateških Toplicah, ko so dobili pismo, v katerem jih je komisija za odobravanje nadomestila za del obresti uporabnikom investicijskih kreditov v turizmu obvestila, da Čateške Toplice niso izpolnile dovolj pogojev, da bi lahko njihove načrte upoštevali pri dodelitvi nadomestila.

Za kakšno načrte gre? Ljubljanska banka je Čateškimi Toplicam odobrila 5,46 milijona dinarjev posojila z dobo 10 let z 11-odstotno obrestno mero, vendar s pogojem, da bodo pri republiki dobili 5 odstotkov nadomestila za obresti.

Z denarjem, ki naj bi ga v obliki kredita dala banka, so nameravali v Čateških Toplicah zgraditi dva bazena po 30 x 25 metrov, dva otroška bazena (10 x 10 metrov), 6-stezno

avtomatsko kegljišče in še nekaj potrebnih dodatnih objektov.

Pismo komisije jih je zato neprijetno presenetilo in bodo zahtevali pojasnilo, kakšnih pogojev niso izpolnili. V Čateških Toplicah so kajpak ogorčeni, saj so slišali, da so nadomestila za del obresti namenili turističnim centrom, kot so Bled, Portorož in Kravec. "Mar je to pomoč nerazvitim, mar je to v skladu s potrjenim policentričnim razvojem Slovenije?" se sprašujejo v tej temeljni organizaciji združenega dela, ki sodi k matični hiši Emona.

Direktor Čateških Toplic Vlado Deržič pravi, da bodo zahtevali sestanek s predstavniki izvršnega sveta in gospodarske zbornice, hkrati pa je še vedno prepričan, da bodo dobili nadomestilo za del obresti. V skrajnem primeru, če bodo bitko za nadomestilo obresti izgubili, pa menijo, da jim bo šla Ljubljanska

ZA MUZEJ OBE OBČINI

Temeljni kulturni skupnosti metliške in črnomaljske občine sta se dogovorili, da bosta skupno financirali Belokranjski muzej. Črnomaljska skupnost bo letos prispevala 6.000 dinarjev, kar zneso četrtino sredstev, potrebnih za nemoteno delo te ustanove.

T. G.

OTOČEC: SPREJEM ZA PIONIRJE

Predsednik občinske skupščine Novo mesto Avgust Avbar je v sredo, 11. julija, priredil na Otočcu sprejem za udeležence slovenskega pionirskega tabora "Sutjeska". Na sprejemu je pionirjem in pionirkam zaželel prijetno bivanje v naših krajih in jih seznanil s povojnim gospodarskim in družbenim razvojem občine ter z vlogo Dolenjske v NOB. Pionirji so se zahvalili za pozornost, ki so jo med svojim letovanjem deležni. Izvedli pa so tudi krajši kulturno-zabavni spored.

SEVNICA ODREZANA

Do konca tedna bodo zamenjali dotrajane lesene nosilce sevnškega mostu čez Savo. Ker je do takrat nosilnost mostu znizana na bore 4 tone, železniška prepusta na Blanci in Loki pri Zidanem mostu pa dopuščata le višino 2,7 m, je Sevnica dejansko odrezana za tovorni promet. Tudi cesta preko Planine dovoljuje le 6 ton osnega pritiska; ker pa so na tej cesti ostri ovinki in vzponi, je promet težak. Napovedan začetek gradnje novega mostu čez Savo v jeseni je vsak dan večja nujna.

A. Z.

TRŽIŠKI BORCI NA RABU

Krajevni odbor Zveze borcev v Trzinu je 1. julija priredil izlet na pokopališče tisočev preminulih zapornikov na Rabu. Po prihodu v Kampor so si najprej ogledali nekdanje taborišče, Jože Zakrajšek in Vinko Virant pa sta zbranim pojasnila trpljenje zapornikov leta 1942 in 1943. Na pokopališču so nekateri udeleženci poiskali grobove svojcev. Leon Močan iz Trzišča je spregovoril o žrtvah zapornikov, moški zbor pa je zapel žalostinko.

J. Z.

Tolikšnega slavlja Žužemberk še ni doživel po osvoboditvi kot v nedeljo, 15. julija, ko so ob navzočnosti najvišjih predstavnikov družbeno-političnega življenja proslavili jubileje XIV. in XV. divizije, Tomsičeve in motorizirane brigade ter krajevni praznik. Govor Franca Šetince, sekretarja sekretariata CK ZKS, je poslušalo več tisoč ljudi. Na sliki: del množice. (Foto: I. Zoran)

Ob izidu »Pesmi«

Gotovo so vas na cesti že ustavili mladi prodajalci našega glasila in vam ponudili drobno knjigo pesmi. Triindvajset mladih pesnikov in pesnic je v njej zbralo svoja dela, člani literarnega krožka pa smo jih uredili in izdali pod naslovom „Pesmi“. Zbrali smo jih že veliko prej, ker smo se odzvali razpisu OZPM in poslali na natečaj svoje pesmi. Med deset najboljših v Sloveniji so izbrali tudi dve pesnici izmed nas, in to Marijo Trunkelj in Jolando Valentič. Vseh deset je zastopalo Slovenijo na tekmovalju mladih pesnikov v Ohridu.

skali in v pogovoru izvedeli veliko o njegovem delu in načrtih, njegova spremna beseda pa nam je veliko priznanje. Oplemenitila nas je tako kot naše pesmi, zato mi je hudo, ker odhajam s te šole, kjer sem napisala svoje prve verzice.

Joli VALENTIČ
lit. krožek o.š. Grm
NOVO MESTO

List za vsakogar »Dolenjski list«

POZDRAVI IZ VENEZUELE

Naročnica Marija Zibert iz Maracaiba v Venezueli nam je prejšnji teden pisala: „... Prosim, da mi list še naprej redno pošiljate, saj brez novic iz domačega kraja res ne morem biti. Prilagam vam ček za naročnino...“ Pismu je priložila ček za 10 dolarjev, pripisala pa je tudi naslednje vrstice:

„Lepe pozdrave in več pošte od vas, draga mama in ate ter sestre in bratje, da mi ne bo tako dolgčas po vas! Posebno lep pozdrav in vroč poljub tudi hčerki Stankici in veliko sreče ter zdravja za rojstni dan želijo mamica, Avguštin in mala Marija iz Venezuele.“

M. K.
Novo mesto

Vsi na Pugled!

Občinske konference SZDL Kočevje, Novo mesto in Trebnje ter domicilni odbor novomeškega krožja OF vabijo bivše aktiviste OF in ostale občane v Stari log pri Kočevju na

PROSLAVO

posvečeno 30. obletnici I. zbora aktivistov OF na Pugledu, ki bo 22. julija 1973. Pričetek ob 10. uri.

Na proslavi bo govorila udeleženka zbora tov. Mara Rupena — Osolnik.

Kulturni program bodo izvajali:

- moški pevski zbor „Dušan Jereb“ iz Novega mesta,
- članici Partizanskega gledališča Vladoša Simčič in Vida Levstik in
- pihalni orkester Trebnje

Če nimate lastnega prevoznega sredstva, se poslužite prevoza z avtobusi, ki jih organizira vaša krajevna organizacija SZDL oziroma občinska konferenca SZDL.

Smrad, ki se razširja v okolici te kmetije, bi lahko opisali samo prizadeti sosedje. Kmetija stoji še v mestnem predelu Črnomlja, v Ločki ulici, ob cesti, ki pelje proti Adlešičem. Vse prigravarjanje sosedov in sanitarne inspekcije ni zaleglo. Okoli gnojnice se še naprej zbira mrčes, ki lahko prenaša nevarne bolezni. Kdaj bo bolje? (Foto: Boštjan Krže).

Malomarnost, ki ubija

Poročali ste o žalostnem primeru, ko je nesreča 2. julija na kandidjskem mostu v Novem mestu povzročila smrt priletne Marije Uršič iz Novega mesta in težke poškodbe njene sosedice Ivanke Kaplanove. Zdi se mi, da je treba o malomarnostih, ki so lahko usodne tako za pešce kot voznike, še kaj povedati.

Skoraj štiri tedne bo, kar se je na istem kandidjskem mostu okoli 13.30 pripetilo tole: velik tovornjak, do vrha naložen s hlodi iz gozda, je peljal čez most. Nekaj pred sredino mostu mu je nenadoma zdrknil na most velik hlood ter se obrnil požež. Na vso srečo v tistem hipu ni bilo tam ne pešcev ne vozil; gre zgolj za izjemen primer, saj vsi vemo, kako preobremenjen je sicer edini novomeški most za ves promet. Sofer je moral začutiti, da je nekaj narobe: ustavil je avto, zavozil malo nazaj ter s čeljustmi dvigala, ki ga vozi njegov tovornjak vedno s seboj, dvignil deblo, ga poravnal ter nato bolje prevezal — in hitro odpeljal. Hitro pravim zato, ker dotlej ni bilo na most miličnika ali kake druge uradne osebe. Odpeljal je — na srečo brez žrtev. Vzrok nepričakovanega dogodka je bil prav gotovo malomarno naloženi tovor.

V torek, 3. julija okoli 7.30, pa se je na kandidjskem mostu spet pripetil podoben dogodek kot dan poprej v mraku, zaradi katerega je bila Marija Uršič ob življenje. S kamioneta je zdrknil na desno in zadel v desno

mostno ograjo stroj, ki ni bil dobro pritrjen. Tu smo videli ob avtomobilu tudi tri miličnike; kakšne težje

nesreče verjetno po naključju le ni bilo, saj nismo o tem nič brali. Mimogrede pa bi se lahko tudi ob tem primeru ponovila tragedija, ki je prejšnji večer na istem mostu tako hudo prizadela dve starejši, nič hudega sluteči Novomeščanki, ki sta se vračali domov.

M. K.
Novo mesto

Janko Mišigoj

Kdor ga je poznal, skoraj ne bo mogel verjeti: Janko Mišigoj, ki smo ga v Novem mestu tako dolgo imeli za „svojega“, so prejšnji teden pokopali v Piranu. Komaj tri leta je užival zasluženi pokoj, zdaj pa je, star šele 61 let, za vedno poslovil od nas. Izmučeno srce mu je odpovedalo potem, ko je bil vse življenje zvest kovinar in neustrahovani graditelj novega.

Janko se je rodil v Trstu, večji del svojega plodnega življenja pa je prebil v Novem mestu in Piranu. Solal se je v delovodskem oddelku srednje tehnične šole v Ljubljani. Od 1.11.1941 do 9.9.1943 je bil aktivist OF v Novem mestu, nato pa v NOV do 15. maja 1945. Zasluge sta mu krasili medalja za hrabrost in red zasluge za narod. Kot kapetan JLA je zapustil našo vojsko na prošnjo mlade tovarne avtomobilov v Mariboru, kjer je postal pomočnik direktorja. Izkušnje, ki jih je imel kot dober obrtnik že pred vojno, in vse, kar je pridobil v zvestem aktivističnem delu v Novem mestu ter potlej v Gubčevih brigadi, kot vodja delavnice Belokranjskega vojnega področja in nazadnje kot komisar komande skladišč pri glavni trofejni bazi v

Ljubljani, je uporabil za graditev socializma, kateremu se je posvetil z vsem srcem.

Novomeščani se ga spominjamo kot neutrudnega političnega, pa tudi gospodarskega delavca. Nenehno je snoval, skrbel za mlada podjetja in njihovo rast, tako na okrožnem kot okrajnem NOO Novo mesto in kasneje v novomeški občini. Ko se je pred leti preselil v Piran, je posvetil vse sile izgradnji podjetja ISTRAMETAL, v katerem je dobila delo zlasti ženska delovna sila. Tudi v tem kolektivu je izumil vrsto novih artiklov in se nenehno udejstvoval kot novator in prizadeven svetovalec, zlasti mlajšim kadrom. Razdajal se je in hkrati gradil, zato tudi nikjer niso izostali uspehi, katerih je bil kot revolucionar, vzor očeta in ustvarjalnega kovinarja-delavca v srcu vedno vesel. V Piranu je bil več let občinski odbornik, uspešno pa je sodeloval tudi v številnih komisijah. V pokoj je odšel kot direktor podjetja ISTRAMETAL.

Na zadnjem pot ga je spremlila množica prijateljev, znancev, bojnih tovarišev in sodelavcev. Govorniki so se poslovlili od njega kot člana

ZKS, SZDL, ZB in društva upokojencev, v katerem je delal do zadnjega. Zlasti številno je bilo spremstvo gasilcev, katerim se je Janko zapisal z vsem srcem že kot mlad pomočnik. Takoj po prihodu v Piran je napredoval v gasilskega častnika I. stopnje, dobil pa je tudi dve republiški in visoko zvezno gasilsko odlikovanje. Že prej znan gasilski organizator, je v Piranu postal komandant odreda občinske gasilske zveze.

Tako se je v delu in skrbi za človeka izteklo plemenito življenje Janku Mišigoju, naj mu bo lahka svobodna istrska zemlja. Ohranila ga bomo v spominu z vsem spoštovanjem in hvaležnostjo.

TONE GOŠNIK

Poziv bivšim političnim zapornikom iz Parme

Pripravljalni odbor bivših parmskih političnih zapornikov poziva vse tovariše, ki so bili zaprti v času vojske v kazalnici in v sodnih zaporih v Parmi, da se udeležijo tovariškega srečanja, ki bo v Ljubljani 14. septembra 1973 ob 10. uri dopoldne v prostorih Kluba poslancev, Puharjeva ul. 7, Ljubljana.

Ob tej priložnosti se bomo dogovorili o organiziranju bivših parmskih zapornikov v sekcijo pri republiški zvezi združenj ZB NOV ter o skupnem obisku Parme že v letošnjem oktobru.

V želji, da bi srečanje čim bolj uspelo, prosimo, da se vsi, ki se ga boste udeležili, pismeno prijavite do 31. avgusta na naslov:

Pavle KAMENŠEK — Glavarjeva 48 61000 LJUBLJANA

Pripravljalni odbor bivših parmskih političnih zapornikov.

Preveč jelenov in medvedov!

divjadi in ustreznem stazu je škoda po divjadi praviloma le neznatna, nebitvena. Po škodi, ki jo povzroča divjad in lovski upravičenec sam, spozna, koliko je le-ta pravi in sodobni lovec.“

Tudi z zakonom je v tem duhu predpisano mesto med kmetijstvom, gozdarstvom in lovstvom, ki morajo biti v medsebojnem ravnovesju. V praksi pa se je začelo uveljavljati pravilo, kot da bi bilo lovstvo samo sebi namen in na prvem mestu, ne da bi se zavedali daljnosežnih posledic za kmetijstvo in gozdarstvo, zlasti zaradi škode po jelenjadi in medvedih. Srnjad ne dela veliko škode. T. O.

ANTON ŠTAMPOHAR:

O »Boju Belokranjcev« Rudija Vogriča

Neprijeten, toda nujno potreben zapis

Kot pove napis na drugi in zadnji strani preko 550 strani obsegajoče knjige, ki sta jo izdala in založila Partizanska knjiga ter sklad za financiranje zgodovinske monografije NOB Bele krajine občin Črnomelj in Metlika ob podpori kulturne skupnosti Slovenije, je Vogričovo delo „Boj Belokranjcev“ izšlo kot prva knjiga „Knjižnice OF“, ki jo ureja komisija za zgodovino sveta za razvijanje revolucionarnih tradicij pri predsedstvu republiškega odbora ZB NOV Slovenije v sodelovanju z republiško konferenco SZDL. Po knjigi Janeza Vitkoviča „Bela krajina skozi viharje k svobodi“ — izdal jo je zavod „Borec“ v Ljubljani leta 1961 — je to prvo „dokumentarno delo o politični zgodovini boja Belokranjcev“, kot je navedeno v majski številki „Naše obrambe“. Glede na poudarek besede „politični“ se zdi, da naslov ni najbolj posrečeno izbran, saj takoj pomislimo na to, da bo knjiga govorila o vojaškem boju oz. bojih v letih 1941 — 1945.

Ovrednotiti tako obsežno delo ni lahka naloga. Zlasti nemogoče je to storiti v celoti, kar zadeva strokovno plat knjige, kajti v tem primeru bi moral ocenjevalec pregledati vso dokumentacijo, ki je avtorju služila pri pisanju. To pa bi terjalo več mesecev dela. Tudi vsebine knjige ne bi mogli nakazati na nekaj straneh. Časovno je obdelano obdobje od konca I. svetovne vojne do osvoboditve 8. maja 1945. Obdobju do začetka II. svetovne vojne je namenjeno 42 strani, več kot 500 strani pa dogajanje v Beli krajini med II. svetovno vojno, toda od tega le 28 strani dogajanja v letu 1945. Glede na to raz-

merje je razumljivo, da bi moral biti v tem „drugem“ delu prikazan vojaški, politični in oblastveni razvoj v celoti, kakor tudi delovanje vseh ustanov, delavnic, šolstva itd. na ozemlju Bele krajine, najsi bodo okrožnega ali splošno slovenskega pomena.

Ni moj namen analizirati vsebino knjige, rad bi le, glede na izkušnje, ki niso nikogar izučile, pokazal nekatere pomanjkljivosti in napake, katerih v knjigi kar mrgoli. Pri branju, katerega smoter ni iskati tiskovne pomanjkljivosti, se da ugotoviti preko 80 napak, manjka pa tudi večje število ločil (večje). Nekaj primerov: str. 283 — manjkajo opombe 182, 183, 184, 185, 186, 187 in 188; str. 313 — podobnejša namesto podrobnejša; str. 362 — mašalu namesto maršalu; str. 433 — lekarne Beber namesto lekarne Bober; str. 452 — fitusom namesto tifusom itd. Že zaradi teh napak bi moral biti knjigi priložen listek ali dva s popravki.

Kar zadeva jezikovno in stilno plat, bi moral dati svojo sodbo slavist. Najprej velja omeniti, da pisec dosledno (razen v nekaj primerih, kar lahko štejemo za tiskovno napako) uporablja pisavo samostalnikov na -vec, kar je bilo pred leti odklonjeno. Primeri: izdajavec za izdajalec, napadavec za napadalec, prebivavec za prebivalec itd. Moti uvajanje pisave „Skoj“ in „Snos“ za SKOJ in SNOS.

Zgodovinsko delo res ni leposlovni roman, toda tudi tako pisanje si ne sme privoščiti slabega jezika. Vrednost te knjige pa je običajno manjša tudi zaradi na določenih

mestih okornega izražanja in stilnih nepravilnosti. Preveč prostora bi zavzelo, če bi navajal primere. Postavljam le vprašanje, kaj je delal tovariš (ali tovarišica), ki je na zadnji strani podpisan kot lektor in korektor.

Tudi izrazi, kot so npr.: „še mnogo več“ (str. 13), „precej hude demonstracije“ (str. 23), „nekakšni kazenski premeštitvi“ in „zagotovo zelo všeč“ (str. 24), „majčkeno slovesnost“ (str. 62), „že kar hudo“ (str. 70), „nekakšna povorka“ (str. 238), „dve majhni elektrarnici“ (str. 303), „Janez Pečarič, drugače doma iz Curil“ (str. 392) in „kar mnogo ranjenih in mrtvih“ (str. 454) so preveč nedoločni in naivni. Zlasti pa lahko štejemo knjigo za ponesrečeno zaradi strokovnih napak in pomanjkljivosti. Omenil bom tiste nepravilnosti, katere sem ugotovil ob branju brez preverjanja z dokumentarnim gradivom oz. šele ob ugotovljeni napaki sem prišel preverjati. Prikaz netočnosti se bo nanašal predvsem na vojaško plat razvoja NOB v Beli krajini. S tem pa nikakor ne trdim, da so napake tudi pri ostalih navedbah, vsekakor pa bi bilo potrebno še marsikaj preveriti. Pri navajanju napak se držim zaporedja dogodkov, kot so navedeni v knjigi.

Bela krajina ni dežela izrazitih kraških pojavov, ker nizka nadmorska višina razvoja le-teh ne dopušča v večji meri (str. 8). Tudi o presihajočih potokih v Beli krajini ni sledu. Vzroka, da zemlja ni dajala dovolj za preživljanje, ne moremo iskati samo v njeni skoposti, saj spadajo rečne naplavine ob Kolpi med naj-

rodovitnejše predele v Sloveniji. Med najpomembnejše vzroke za izseljevanje konec preteklega stoletja je treba šteti tudi uničenje vinograde, ki jih je zatrla trtna uš.

Večje število napak se nanaša tudi na druge geografske pojme. Navedel bom le nekatere primere (brez navedbe strani) napačne rabe. Dosledno je treba uporabljati za označbo smeri izraze severni — južni namesto „zgorjni“ ali „spodnji“. Bela krajina ni lonec, da bi imela „dno“. Nemsto „dna“ je v veljavi izraz ravnica, pa še ta je razgiban. Pri nekaterih krajevnih imenih je rabljena napačna sklanjatev, kakor tudi poimenovanje kraja; npr. „iz Vukovca“ — prav iz Vukovca ali iz Vukovcev; „v Damljah“ — prav v Damlju; „Pustigradca“ — prav Pustega Gradca; „na Belečem vrhu“ — prav na Belčjem vrhu; „v Perudinah“ — prav na Perudini; „na Ravnacih“ — prav v Ravnacih; „Spodnji Suhor“ je Dolnji Suhor pri Metliki; „Podbrezje in Podbrezje“ je Pobrezje pri Adlešičih itd.

Proces proti 11 uporniškim kmetom iz Vinice in okolice ter viniškemu župniku Juriju Koenigju je bil 19. in 20. maja, ko je bila sodba tudi izrečena (str. 15). — V zadnjem odstavku na str. 17 je prišel avtor do naivnih zaključkov. Res so bili v preteklosti hudi časi za Belokranjce, toda da jim je grozilo fizično uničenje, je malo verjetno. Da pa so se obdržali vse do današnjih dni (in se tudi bodo, recimo, dokler ne bo usahnila zadnja trta), je samo po sebi razumljivo, saj do sedaj ni bilo potrebno storiti nobenih ukrepov za njihovo ohranitev. — Za

partijsko celico ali kratko celico je nekajkrat rabljen izraz osnovna organizacija (npr. str. 19), kar pa tedaj ni bilo v veljavi.

Dogodki v Dragatušu ob volitvah 5. maja (str. 21) so pomanjkljivo in netočno prikazani. Orožnik je ubil Goršeta namerno. Do pokopa je ležal v mrtvašnici v Dragatušu. Od tod je pogrebni sprevod krenil na pokopališče na Goleku. Ne vojaki ne orožniki sprevoda (v njem je bilo preko 2000 Belokranjcev) niso spremljali, pa tudi na pokopališču jih ni bilo. Le sprememba režima je okoli 10 osumljenih za organizacijo upora, ki so jih zasliševali v Črnomlju, rešila pred zaporom. „Dragatuški kmet“ (str. 47) je Mihael Gorše s Sel pri Dragatušu.

Ob Francu Špeharju (str. 21) bi opozoril na to, da bi moral avtor v tako obsežni knjigi prikazati ne le dogodek, ampak tudi ljudi, in sicer konkretne ljudi, pa naj gre za predvojno ali medvojno dobo. Ljudje, kot so bili Špehar, inž. Marentič in drugi, si to zaslužijo. Oba omenjena nista bila pomembna le v belokranjskem naprednem političnem življenju, pač pa sta imela veljavo v slovenskem merilu. Špehar je 1939 postal predsednik Slovenske kmečke stranke, toda še isto leto je pretrgal vse vezi s to stranko in se vključil v vrste Zveze delovnega ljudstva ter postal njen vidni predstavnik. Bil je eden od petih podpisnikov proglašenja „Kaj hočemo?“ v Beli krajini, toda podpisali so ga v začetku novembra 1939 (str. 23). Leta 1940 je v Damlju organiziral partijski sestanek. Med udeleženci je bila tudi Vida Tomšič, ki je bila tedaj inštruktorica CK KPŠ za Belo krajino.

Vloga inž. Janeza Marentiča pri organiziranju prvih komunistov in pri nastanku prve partijske celice je bila odločilna. Njegovo publicistično delo ni prikazano. Bil je na ustanovnem kongresu Komunistične stranke Slovenije aprila 1937 na Cebinah, kjer je bil izvoljen za člana CK KSS, kar je najprej pravilno za-

pisano, v tekstu ob njegovi fotografiji pa piše, da je bil pred vojno kandidat centralnega komiteja (str. 26). — Pesem „Kosec koso brusil“ (str. 30) je nastala na podlagi večjega števila revolucionarnih pesmi, ki jih je Jaka Butala prinesel iz zapora v Mariboru. Skupaj s Tonetom Sobrom sta sestavila še za današnje čase udarno pesem, katere melodija pa ni izvirna. Prepevali so jo ob manifestacijah Društev kmečkih fantov in deklet.

Na strani 33 se da popraviti naslednje: lastnik gostilne, v kateri so člani Društev KFID prirejali pevske vaje, se je pisal Zupanič; Alojz Kump je bil doma iz Obrha; zborovanje katoliškega društva Slovenskih fantov je bilo pri cerkvi v Kloštru ob sotočju Lahinje in Krupe. Vsekakor Jaka Butala ni govoril po zvočniku, saj bi bilo še za današnje čase prezahtovano, če bi hoteli oskrbeti ozvočenje na desnem bregu Lahinje nasproti cerkve, kjer je stal J. Butala. Njegov glas je bil ojačen le s pomočjo preprostega trobila: — Koncetracijsko taborišče je bilo v Medjuresčju pri Ivanjci (str. 39), kar je na naslednji strani pravilno povedano. Na tem mestu bi morali biti našteti vsi tovariši, ki so bili v tem taborišču. Samo iz Gradca in okolice jih je bilo tu šest, ki so bili že predtem pod stalnim žandarmerijskim nadzorstvom.

Mladina v Gradcu (str. 46) je res postavila mlaj in na njem je vihrala slovenska zastava. To pa je bil razlog, da so ga morali podreti. Toda tega dela niso opravili italijanski vojaki, ampak orožniki (spodžgali so ga) ob prisotnosti nekaterih občinskih odbornikov. Komaj je mlaj padel, je Slavko Malešič, ki je bil skrit v bližini, vzel zastavo in zbežal. Nekega dne, ko je mlaj še stal, so Italijani streljali na zastavo. Sicer je niso sestrelili, so pa ranili v nogo enega konja. Napaka je na strani 514 ponovljena.

(nadaljevanje prihodnjič)

„Tale hiša je bila zgrajena 1335 leta,” je povedal Alojzij Mestek s Pugleda. Letnica je izpisana na ploščici malo pod najvišjim oknom v sredini. To je takoj pod črno tablico, ki se vidi na fotografiji. To je tudi najstarejša hiša daleč daleč naokoli.

„Za tega na sliki pa pravimo, da je banano,” je povedala Marija Prijatelj iz Maršičev. Vendar zelo verjetno pred 400 leti v naših krajih niso poznali banan.

Franc Dolščak iz Vintarjev (levo) mi je pokazal tri 200 let stare, z gosjim peresom napisane „versichte”. Kaj v njih piše pa ne zna nihče prebrati.

Najstarejši gostilničar v Sloveniji je zelo verjetno 81-letni Jože Hočevnar iz Male Slevce, njegova gostilna „Pri Kropcu” pa je stara že 291 let. Tako trdi lastnik.

Hiša Franceta Dolščaka iz Karlovice, ki jo prav zdaj nadzidu- je, je zelo stara. Levo od vhodnih vrat (kar je nadzidano) je bila dozidana leta 1643, kar sklepajo po letnici na zakopanem kamnu na vogalu hiše. Desno od vrat pa je stara hiša, za katero meni Dolščak, da je stara 600 let. Na sliki je še Jože Dolščak z ženo in 9 otroki.

Ivana Puželj je najstarejša prebivalka Slemen. Luč sveta je zagledala februarja 1879. Zdaj stanuje pri Francu in Milki Modic v Brinovščici 4.

Angelčka, ki delata družbo Križanemu, je prinesel v Zadnike meznar, ko so pred sto ali več leti prenavljali cerkev pri Sv. Gregorju, pa so staro opremo odstranili.

Med legendo in zgodovino

Dobro je lahko dobro, lahko je pa tudi slabo - Zgodovinarju gotovo ni všeč, če boljši standard ljudi hkrati pomete s starinami, ki povedo, kako so naši predniki včasih živeli

„Halo, Dolenjski list! RIKO Ribnica je danes, 15. maja, odposlal letališču v Pulj dvoje stopnic za vstop in izstop v največja današnja potniška letala na primer vrste Jumbo jet in Boeing 747. To je moje zadnje današnje sporočilo. Odhajam v območje, kjer ni telefonskih zvez in kjer bo fičko plezal kot kozel v planinah.“

Že leta in leta vem, da je na območju Gregorije v ribniški občini kup zanimivih starin, vendar se je vedno namerilo tako, da si jih nikoli nisem ogledal, ker ni bilo časa; sicer pa so mnogi teh krajev pol leta ali celo več nedostopni z avtom, nekateri pa so bili odprti za svet komaj pred nekaj leti. To je njihova nesreča, trdijo prebivalci teh krajev, vendar je gotovo prav ta zaprtost ohranila mnoge stare lepote in vrednote.

Skozi pekel, vice in nebesa v 400 let staro cerkvico

„Da, v Maršiče pa boste najlaže prišli skozi pekel, vice in nebesa, se pravi skozi Ortnek (pekel), mimo hiše onstran proge (vice) in Praproč (nebesa),“ mi je svetoval Janez Kozina iz Zlebiča.

Se više od „nebes” v Maršičih so mi člani družine Prijatelj hitro priskrbeli cerkveni ključ. Oče Mirko mi je razlagal: „Ortenburško oziroma ortneško graščakinja je napadla zverina, verjetno medved, in jo hudo zdelala. Graščakinja se je zaobljubila, da bo sezidala kapelo, če bo ozdravela. Potem je tu postavila kapelo, ki so jo kasneje trikrat dozidavali, da je nastala današnja cerkev. Tele freske pa je odkril dr. Metod Mikuž, ki se je tu med vojno skrival pred Italijani.“

Na stenah so čudovite stare freske, zaradi dozidav oken in drugih vzrokov so ponekod bolj ali manj poškodovane ali uničene. Posebno pozornost obiskovalcev vzbujata lisa – romarka, ki gre na božjo pot, v malhi pa nese ukradeno kuro.

Za oltarjem je kup letnic, ki pa se ne dajo najbolje prebrati. Našli smo letnice od 1562 do 1597 in eno, za katero nismo vedeli, ali je 1579 (kar je verjetneje) ali celo 1519. Posebno zanimiv je tudi križev pot s podpisom v stari pisavi, npr.: „Jesus troshta te Jerusalemske Shene” (Jesus trošta te jeruzalemske žene) itd. Za oltarjem pa se je s svinčnikom podpisal ta ali oni, na primer: „Fr(anc) Jontes, podobar v Velikih Laščah 1888” ali „Novom(ašnik) Fr(anc) Ž(užek) 30/8 1812”. (V resnici piše na oltarju le tisti del, ki ni v oklepaju. Za ostalo, kar je v oklepajih, pa domnevajo domačini, da bi se naj napis tako bral.)

291 let stara gostilna

Kakor v Maršiče tako tudi v Hojče in druge obrobne dele prodirajo napredek, novotarje. Filip Grebenc v Maršičih gradi hlev za 18 glav živine, Jožefa Zajc pa nekoliko manjšega. V Hojčah so trije vikendi in ena stanovanjska priklopa. Eden izmed domačinov, ki noče v časopis, obnavlja hišo. Zelo star šivalni stroj s podolgovitim čolničkom z napisom „R” in „G” je postal na nedozidan balkon. Pravi, da je znamke „Singer” in da ga naj odpeljem, sicer ga bo vrzel stran. Kaj, vraga, naj bi počel s stari šivalnim strojem in še v fičko? Tako grede starine v smeti. Staro se umika novemu.

Pri Sv. Gregorju sem zvedel, da počasi turisti že odkrivajo to pozabljeno območje. Z avtobusov izstopajo nekateri v Karlovice ali drugje in jo mahnejo peš preko Pugleda in Zadnikov do Gregorja. Tudi turistično društvo imajo na Gregorju in gostilno, kjer sem dobil za kosilo salamo, kumarice in pivo.

Tu sta me brata Dolščak prepričevala, naj ne grem v Pugled preko Zadnikov, ampak preko Karlovice, pa mi bosta spotoma pokazala še to in ono starino.

Prvo postajo smo napravili v Mali Slevici „Pri Kropcu”, 291 let stari gostilni, ki jo vodi verjetno tudi najstarejši slovenski gostilničar 81-letni Jože Hočevnar.

„Včasih, ko ni bilo cest in avtov, smo vino tvorili s konji iz Bele krajine,” je povedal stari Kropc. „Prvi konj je imel zvonec, ostali trije pa so šli za njim.”

„S Titom sva za 9 dni narazen. On je starejši. Jaz sem gospodar te kmetije, on pa države. Dokler bova midva, bo že še. Kako boste pa potem gospodarili, pa ne vem,” se je namuznil stari gostilničar.

600 let stara hiša

Potem smo malo porivali Dolščakov avto (VW), ki je že star. To ni edina starina

Franca Dolščaka iz Karlovice, ki ima 9 otrok. Oment naj le njegovo hišo, za katero trdi, da je stara 600 let, prav zdaj pa jo nadziduje in tako uničuje kulturni spomenik. Ni mi potožil ne tako, ne tako. V stari hiši je težko živeti, dandanašnjemu standardu primerno pa se sploh ne da. Če je skupnosti kaj za starine, naj bi hišo odkupila. Sam Dolščak gotovo ni dolžan nositi vsega bremena zgodovine.

Dolščak je povedal le, da je del hiše star (na sliki na desni strani od vrat), levo od vrat pa je prizidano kasneje, in sicer leta 1643, kar pove letnica na kamnu, ki je zasut na levem vogalu (glej sliko) hiše.

Prav ob hiši je takrat tekla potok, ki teče danes 10 m vstran in je bilo takrat treba do hleva preko brvi, danes pa sta hiša in hlev na istem bregu. Prav na tem hišnem vogalu je bil tudi mejnik, ki je razmejeval ribniško in turjaško graščinsko posest, oziroma Ortenburško in Auerspergovo. Hiša je bila torej v ortenburški posesti, hlev pa v turjaški. V dozdianem delu hiše je bila že takrat gostilna.

Delščakovi »urbasi«

Franceta Dolščaka sva nato z njegovim bratom Jožetom pustila doma, se pravi v ljubljanski grofiji – pardon: občini – midva pa sva zajezdila vsak svojega fička in jo mahnila na ribniško plat, v Vintarje, kjer je doma Jože Dolščak, ki je tudi odbornik občine Ribnica. Kakor sta bila včasih hiša in hlev vsak v drugem gospostvu, tako sta danes brata v drugih občinah.

Vendar proti Vintarjem ni šlo vse gladko. Dolščakov fičko je obstal pod prvimi klancem, potem pa je le še šel malo v hrib, nakar ga ni ganilo več ne prigrivanje lastnika ne dolivanje vode. „Star je, star, pa cesta je zanič,” je zatrnil Dolščak, priložil svojega fička v breg, da ne bi zdrsil v dolino, in prisedel v mojega, ki je tudi že navajen vsega hudega, po taki slabi, luknjašti, zaviti in strmi cesti pa le še ni vozil. Malo s prvo, malo z drugo brzino, pa je šlo. Šele zdaj sem razumel Jožeta Dolščaka in njegovo zavzemanje, da bi Komunala vzdrževala to 4 km dolgo cesto, ki so jo zgradili občani sami pred petimi leti. Pa ga nihče ne razume in poslušaj, on in njegov fičko pa plačujeta dodatni davek nerazviti.

Pri Dolščakovih so me postregli z vsem, potem pa mi je odbornik Jože le povedal, zakaj me je pravzaprav še posebej zvalil sem: „Omenili ste starine. Tamle notri tista vrata v zidu niso tabernakelj. Tam hranijo oče urbase, stare knjige, ki jih nikomur ne pokažejo, in tudi ključ imajo le oni.”

Potem je poiskal očeta, 72-letnega Franceta Dolščaka, ki je povedal, da so pri njihovi hiši hranili arhiv že sto in sto let.

Prinesel je troje papirjev, pisanih v nemščini, vendar na njih nisva znala kaj več prebrati kot besedo „Versicht” in letnice: dve 1773 in eno 1775. Se pravi, da je to pisanje staro tananko 200 let!

Arhiv je Franc Dolščak podedoval od očeta. Papirji so pisani zelo umetno, z mnogimi okraski in seveda z gosjim peresom. Opremljeni so tudi s pečati. Kaj piše v njih, ni znal doslej očetu še nihče prebrati in prevesti. Med okupacijo se je precej Dolščakovega arhiva porazgubilo, nekaj pa je zgorelo. Vtis pa sem imel, da mi stari Dolščak ni pokazal vsega in da verjetno še kje hrani kakšne „urbase” (urbarje).

O teh krajih je Dolščak povedal, da so včasih sodili pod ortneško grofijo. Tja so hodili tudi na tlako. Sodnijo pa so imeli v Ribnici. Le dvakrat je Vintarje prodal ortneški graščak turjaškemu, a jih je menda spet kmalu odkupil.

V Mali Slevici je včasih živel neki Prelesnik iz Malih Lašč, ki je goldinarje ponarjal. Iz enega jih je naredil sto, pa so ga nevoščljivci spravili pred sodnika.

Leta 1968 je Dolščaka obiskal bratranec Anton Tekavec iz vasi Ravnik, pa je dejal, da ga ne bo več nazaj, ker je vso Slovenijo prepotoval, vendar ni nikjer videl tako žalostne vasi, kot je naša. Poslal pa je barvno sliko, na kateri je 10 njegovih otrok in 22 vnukov.

Za zaključek je stari Dolščak povedal še star recept za zdravljenje revme: siče si moraš in leči na zorano njivo, seveda ko pripeka sonce; na travo se ne smeš, ker zelena barva vpija zdravilne žarke.

Najstarejša hiša iz leta 1335

Na Pugledu mi je Alojzij Mestek povedal, da je hiša brata Janeza, ki je tisti dan oral, zelo stara. Na njej je letnica 1335. To je bila včasih pristava ortneškega gradu.

Hiša, skoraj graščina – nekateri trdijo celo, da je bila tu prvotna graščina, dokler ni bil zgrajen stari grad Ortnek – potrebuje za vzdrževanje precej denarja, kot vse stari- ne. Slamnata streha pušča. Lastnik jo maši s polivinilom, valovitim eternitom in drugim. Omet odpada. Hiša ni predelana, zato bi jo kazalo zavarovati tako, da je ne bi kdo predeloval, saj je edinstven spomenik naše preteklosti.

Sosed Anton Mestek je svojo hišo lani obnavljal. Pa je bila tudi stara. Stara vrata je snel in jih vrzel stran ter povečal okna. Pa so mu rekli od spomeniškega varstva, da mora dati stara vrata nazaj. „Samo za staro so jih pokali, novo pa niso imeli k merku!” so povedali mojemu, ki so v bližini kopal jama za vodnjak.

Tiste slikarje na hiši, posebno so vidne na hišnih vogalih, pa so stare gotovo preko 200 let.

To sta edini zidani hiši v vasi. Obe sta kriti s slamo. V vasi je le še ena hiša, lesena, ki pa je krita z opeko. S slamo zna menda tu in daleč naokoli pokrivati strehe le še neki Marko, ki je po rodu Hrvat, pa se je priženil v Kališča. Včasih je znal še neki Jože Korelec, doma nekje od Dobropolj, pa je pred dvema letoma umrl.

Fičko je spet krenil na pot, pihal in kihal in ječal po slabi cesti oziroma kolovozu proti Zadnikom. Ano Petričevem sem vprašal, če so jim res od muzeja ponujali za njihova vrata 2.000 din. Povedala je, da ni res. Pač pa je toliko ponujal zanjo nekdo iz sodraške doline, pa mu jih niso dali. Vrata so čisto zdrava, nič črva. Včasih so jih mislili že zavreči, zdaj pa jih bodo najbrž polakirali in pustili, kjer so. Koliko so stara, nihče ne ve natanko, nad vrata za lučjo pa je letnica 1866.

„Pa še starinski križ na vasi poslikajte!” mi je svetovala. Potem je prišla še ena sosedica in sta se razgovorili. Križ je star, star. Oba angeljčka ob strani pa je dodal Križanemu pred 110 ali 120 leti meznar Janez Levstik. Takrat so prenavljali cerkev pri Sv. Gregorju, pa so stare kipce in drugo zmetali proč. Meznar je tista dva angeljčka rešil za križ v Zadnikih.

Med ljudmi je najstarejša Pužljeva

Ko sem obral že skoraj vse staro, ne smem spustiti niti najstarejše občanke, Ivane Puželj iz Brinovščice, rojene 2. februarja 1879, ki stanuje pri Modičevih.

„Sem iz Sodražice 68,” povedo mati. Toda tiste hiše ni več. So jo bombardirali Italijani pa je pogorela.

Mož je bil rojen isto leto kot mati. Ko sta se vzela, ni imel nič. Bil pa je priden za delo. Dvakrat je bil v Ameriki. Delal je v jami (Minnesota) in tovarni (Cleveland). Uredila sta si hišo v Sodražici. Moža je leta 1928 pobrala kap, potem so pa še Italijani bombardirali hišo. Takrat nekako so si Italijani ubili sina, češ da je nanje streljal. V Mačkovicu so ga, pod Robom pri Krvavi peči.

Takrat mati niso vedeli kam, pa so se zatekli sem, v Brinovščico, v rojstno hišo svoje matere. Sem so mati že prej radi zahajali.

Franc Modic pravi: „Mati so le naša daljna žlahta; so sestrična mojega očeta.” Njegova žena Milka pa: „Če po pravici povem, kaj delajo, so mati največ v postelji in molijo. Za jedabo so skromni. Zelo radi so imeli vedno krompirjeve žgance pa kisle jedi. Sladkega niso nikoli marali. Tudi meso in juho radi jedo.”

Pri Modičevih nimajo drugih starih stvari. Včasih so imeli poslikane šipe, pa jih je po prvi svetovni vojni kupila graščakinja Kozlarica, ki je zbirala take stare stvari. Hotela je tudi staro skrinjo, ki so jo imeli pri sosedu Levstiku, pa niso prodali. Skrinja je imela na straneh nekaj vdolano ali naslikano. Dali so jo Franciški Levstek, poročeni Zabukovec, ki se je poročila na Jakičevu pri Rašci, in je skrinja menda še danes tam!

Pri hiši Jožefe Marolt, ki so jo prenavljali jeseni, so sneli stara vrata in jih vrgli pod skedenj. Pokazati sta jih prinesla sinova Silvester in France.

Pri hiši Rudolfa Hočevnarja pa je nad vrata letnica 1870, vrata pa so tudi nekaj izrezljana. Od „fabjona” odpada omet in se vidi, da je bil djan naravnost na lesene letve, se pravi enako kot na stropu stare gotške kapele svetega Jurija pri starem ortneškem gradu.

Opis starin naj zaključim kar v središču Gregorije oziroma Slemen, pri Sv. Gregorju. Franc Modic iz Brinovščice trdi, da je cerkev stara okoli 300 let. Pred njo je bila še pred dvema letoma zelo stara lipa, pa jo je vihar podrli, da je padla na dva avtomobila in ju zmečkala. Je že tako: staro se ne da kar tako ugnati, če pa že mora iti, potem prej le pokaže mlademu, novemu svojo moč.

Napisal in fotografiral: JOŽE PRIMC

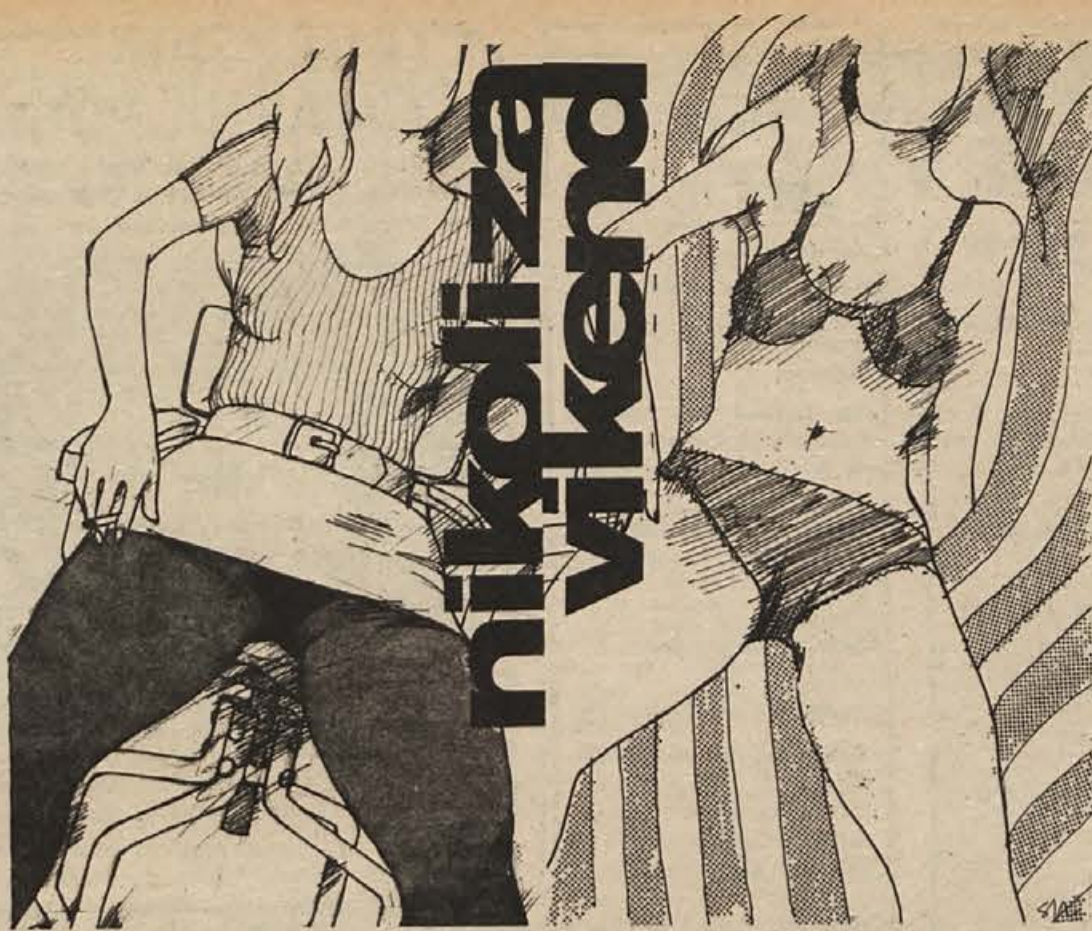
Prvič: izbrali smo deset krajev na Dolenjskem, ki jih radi omenjajo ljubitelji kopanja. Naredili smo turistično akcijo, ne da bi turisti in gostinci, ki nad temi kraji držijo turistično roko, za to vedeli.

Drugič: nismo preizkušali, kako hitra je postrežba (še lani smo ugotovili, da je ponekod strašansko počasna!), ker smo prepričani, da so zdaj časi taki, da se povsod potrudijo za denar. Prav tako nismo preizkušali, kako različne so cene. Vsi, ki se pridejo kopat, pač naročajo svojim denarnicam primerno...

Tretjič: nismo dali analizirati vode, v kateri se kopljejo. O bazenih je bilo že tako dosti povedanega, o Krki pa tudi! Značilen duh po kloru je bilo čutiti v vseh bazenih, umazanije pa je plavalo dovolj po vseh vodah...

In še četrtič: za ljubitelje miru ni priporočljivo, da bi se kopali v turistično razglašeni krajih ob koncu tedna, sicer ne bodo prišli v ponedeljek na delo spočiti!

Čisto za konec: deseterica krajev bo obravnavana v naslednjih vrstah po abecednem zaporedju!

ČATEŠKE TOPLICE

Vsakokrat, ko zapeljem z avtomobilske ceste proti Čateškim Toplicam, mi pogled obstane na kazipoti. Ni vrag, da ne bi odgovorni na nekaj deset metrih razdalje mogli ugotoviti, kaj je pravilno: tako piše nekajkrat Čateške in nekajkrat Čateške Toplice. Nekaj bo že prav, si bržkone mislijo...

Ob vходу v Toplice vam bodo pobrali 2 dinarja za parkiranje avtomobila (čuvaja pa nisem potem nikjer videl). Za kopanje boste odšteli še 10 dinarjev. Voda na izvru ima 62 stopinj, v zaprtih bazenih 35, na prostem pa je imela v soboto 30 stopinj. Iz kopaliskega turizma so v Čateških naredili industrijo, pravo konfekcijo. Čistoča je v mejah tistega, čemur pravimo primerno.

Zabava: minogolf za tri dinarje, različni avtomati, program v baru (razen ob nedeljah), sicer pa ples ob sobotah in nedeljah. V Toplicah imajo tudi frizerja, avto vam operejo za 15 dinarjev. Nimajo pa dovolilnic za ribolov! Ob sobotah, nedeljah in praznikih pričakujte invazijo Zagrebčanov, ki se navdušeno ukvarjajo s peko čevapčičev in raznjičev in z navijanjem transistorjev — razen tega pa hrumijo tudi uradni zvočniki. Ni za mirna ušesa!

DOLENJSKE TOPLICE

V soboto dopoldne je bila temperatura vode v bazenu v Dolenjskih Toplicah 26 stopinj, kopalpa se je 500 ljudi, čeprav so se od Straže že kopicili temni oblaki.

Sanitarije so od vseh treh toplic tu najslabše urejene. Vstopnina za kopanje je 6 dinarjev za zdraviliške goste, 8 za zunanje, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa morajo izletniki — kopalci plačati po 10 dinarjev. Iz odprtega bazena je vel najmočnejši duh po kloru od vseh bazenov, kar smo jih obiskali. Včasih imajo kako prireditev (največkrat ob nedeljah), ob sredah, sobotah in nedeljah vrtijo filme. Obsevanje z višinskim soncem velja 11 dinarjev. Še to: kot kulturnozgodovinski objekt je zdravilišče hotel — izven kategorije.

METLIKA

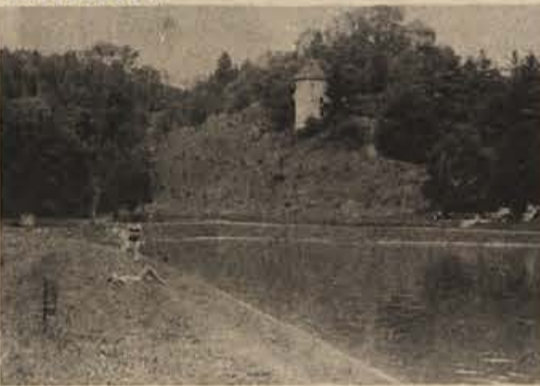

Na črni tabli je s kredo pisalo: voda 22 stopinj C, zrak 25, merjeno ob 10. uri. Pravi čudež, ura je bila šele 9.30! Pomočnik termometer v Kolpo: 23 stopinj, prav nad časopisnim papirjem, ki je mirno ležal na dnu. To je bilo v nedeljo. Številka

na tabli še niso utegnili izbrisati. Za parkiranje avtomobila računajo 3 dinarje.

Na metliškem kopalisku izposojajo tudi čoln, okolica je prijetna, čeprav ne bi kopalci nič protestirali, če bi bilo bolj čisto. V kroniki na metliški strani Dolenjskega lista pa je bilo večkrat opozorjeno: „Pozor, črepinje v vodi!“ Prijetna osvežitev — kopalisce ima več igral za otroke, prostor za kampiranje, v bifeju pa — tako so rekli — postrežejo tudi s hrano.

MIRNA

V prijetni okolici pod mirenskim gradom je urejeno kopalisce. Potok Vejar naj bi sicer zagotavljal tekočo vodo in tako čistil kopalisce, vendar je bil bazen v soboto prav umazan, po gladini so plavale krpe umazanije. Vejar ima 18 stopinj, v zgornjem delu ribnika smo jih namerili 21, pri iztoku pa 23.

Okolica je čista, sanitarije prav vzorno urejene. Kopanje stane 3 dinarje, za otroke je treba plačati dinar. Imajo kabine za preoblačenje, v bifeju pa postrežejo samo s pijačami.

V soboto okrog 14. ure se je kopalo in čakalo na sonce morebiti 30 kopalcev, v bifeju pa so zatrdili, da jih je ob nedeljah tudi 1000, če je le lepo in toplo!

NOVO MESTO

V nekdanjih kabinah, kamor so kopalci na novomeškem kopalisku spravljali obleko, Colaričeve kokoši včasih znesejo jajce. Tisto, kar je ostalo od kopaliska, je podrto in uničeno in skoraj ni

Koliko in po čem?

Za tiste, ki nameravajo preživeti dopust na Dolenjskem in bi se hkrati radi kopali, smo pobrskali po ceniku Dolenjske turistične zveze za letošnji in našli naslednje številke za kraje, ki smo jih zajeli v akciji:

ČATEŠKE TOPLICE: 252 ležišč, penzion od 77 do 132 dinarjev. V sezoni vse zasedeno, morebiti prostor za noč ali dve.

DOLENJSKE TOPLICE: 195 ležišč, penzion od 98 do 125 dinarjev v sezoni, zvečine vse zasedeno.

METLIKA: 46 ležišč, penzion od 71,40 do 76,50 dinarjev.

NOVO MESTO: 118 ležišč, penzion od 70 do 136 dinarjev.

OTOČEC: 333 ležišč, penzion v sezoni od 110,50 do 212 dinarjev.

ŠMARJEŠKE TOPLICE: 131 ležišč, penzion v sezoni od 93,25 do 126,55 dinarjev, vse zasedeno.

TREBNJE: 39 ležišč, penzion od 80 do 85 dinarjev.

VINICA: 16 ležišč, penzion 68 dinarjev.

Razen tega so v krajih, ki smo jih obiskali, še štiri kampinzi: na Mirni, v Novem mestu, na Otočcu in na Vinici. Za osebo je treba odšteti od 3 do 6 dinarjev, za vozilo od 2 do 4, za kombi 10, za prikolico od 3 do 5 in še za turistično takso od 80 par do 2 dinarja.

človeka, ki bi se še kopal tu! Čeprav je vse zastoj... Kljub temu velja črna pika sanitarijam gostilne in ne bi bilo narobe, če bi v naslednjih dneh kak inšpektor pomolil nos na Loko.

Na drugem bregu Krke je nekaj šotorov v kampu Krka dokazovalo, da turizem v dolenjski prestolnici le še ni čisto izumrl.

Žalostno za kopalce pa je, da se zdaj, ko kanali bruhajo svojo umazanijo vsem na oči, v prenizki Krki pravzaprav sploh ni mogoče več kopati, potrebno se je odpeljati v Toplice ali na Otočec.

Pač sramota za mesto, ki se šteje za kulturno, politično, gospodarsko in še kakšno središče pokrajine...

OTOČEC

Da se z avtom zapeljete čez drugi leseni most na desni breg Krke, morate odšteti ob sobotah in nedeljah 5 dinarjev. Potem jo lahko uberete na desno proti kampu ali pa na levo, na kopalisce. Ogromen travnik vzamejo ob posvečenih dneh v zakup avtomobili s tablicami LJ, ZG in morebiti tudi NM in prav lahko se vam zgodi, da vam bo jezična Zagrebčanka prepovedala parkiranje v gozdni senci, češ: „Ovde je rezervirano za nas!“

Vse, kar so letos novega naredili na tem kopalisku, je dodatna deska za lažji skok v Krko. V recepciji prodajajo ribiske karte: za domače po 20 in 30 din, za tujce po 40 za bele ribe in po 60 za salmonide. Vsak dan je pod gobami ples, od časa do časa pa turistično društvo pripravi folklorno ali glasbeno prireditev ali kaj podobnega.

Bife na kopalisku je odprt po potrebi, se pravi: kadar je kaj prometa, imajo nekaj kabin za preoblačenje in nekaj stranišč (poljskih) v gozdčku.

Dovoljeno je vse: kopanje, kričanje, peka čevapčičev ali vola, navijanje transistorjev po mili volji, igranje šaha ali nogometa. Skratka: kakor vam drago!

Na bližnji Strugi imajo tudi konje za jahanje, a pravega sodelovanja z Otočcem ni.

PODZEMELJ

V nedeljo dopoldne je imela Kolpa v tem nedeljskem zatočišču Novomeščanov 23 stopinj, parkiranje pa velja 3 dinarje, vendar ni bilo nikogar, ki bi po postavah določeno ceno izterjal. Bife je bil okrog 9. ure zaprt, nekaj šotorov pa je dokazovalo kampiranje v malem (čeprav ga ni v turističnih tabelah!). Tam, kjer so nekoč vozili živino napajati, je tabla prepovedovala umivanje avtomobilov — časi se pač spreminjajo...

Za ljubitelje plavanja in vaterpola še opozorilo: Prav zares je tu voda prenizka za kopanje. Travnik je lep, prostor dovolj čist.

ŠMARJEŠKE TOPLICE

Tudi v Šmarjeških Toplicah se bodo morali najprej zmeniti, kaj naj velja na reklamnih tablah: da ima voda 32 ali 33 stopinj — ali pa 27, kolikor smo v resnici namerili v soboto dopoldne z uradnim kopaliskim termometrom in s termometrom Dolenjskega lista.

Na bazenu so rekli, da ima voda navadno 29 stopinj in da je malo bolj hladna — hvala bogu! — ker so ravno spuščali vodo v novi leseni bazen. Osem litrov vode gre v bazen vsako sekundo, filtri pa jo prečistijo v šestih urah.

Okolica je prijetna, sanitarije naravnost vzorno čiste, v bifeju postrežejo tudi z jedmi. Parkiranje velja 2 dinarja, kopanje od 6 do 10 din, glede na to, kdaj pridete, in glede na praznik ali delavnik.

Dnevne ribiske karte prodajajo po običajnih cenah: od 20 do 60 dinarjev. V Toplicah imajo vsako soboto ples, ob sredah gostuje potujoči kino, enkrat na mesec pa imajo pevsko-folklorno prireditev.

Mali golf, nekoč taka pridobitev, je zdaj povsem razdejan, prav tako rusko keglišče, saj gredo keglije že v trske. In še za romantične duše: ograda s srnicami — ogled zastoj.

TREBNJE

Ne bi bilo slabo, ko bi v Putnikovem motelu tudi kaj vedeli. Nekaj po 14. uri v soboto so namreč na vsa vprašanja — tudi recimo na to, koliko ležišč imajo — odgovarjali: „Pridite ob 15. uri, ko bo recepcija spet delala!“ Kot da bi bili turisti na svetu zaradi recepcij!

V bazen v neposredni bližini avtomobilske ceste vam zaradi umazanije odločno odsvetujemo!

VINICA

Na Vinici eno samo gradbišče. Gori v kraju dela Novoteks konfekcijski obrat, spodaj na kampu pa Vodna skupnost Dolenjske ureja breg Kolpe. Voda ima 21 stopinj, v bifeju pa ni bilo „šefa“: rekli so, da je odšel na Vinico in da se kmalu vrne. Bila je nedelja, nekja po osmi uri... Kopanje je zaradi urejanja brega onemogočeno, nekaj tujcev pa je vseeno razpelo šotore.

Nobenih podatkov ni mogoče dobiti brez „šefa“. Tako prepisemo s tebel ob vrodu, da izdajajo dnevne karte za ribolov, da imajo menjalnice, kampiranje in nekaj prenočišč, da je parkiranje po 3 dinarje (a ni parkirnine nihče pobiral), da igrajo vsako nedeljo Abadoni.

Še vedno stoji že zarjavljena reklamna tabla „Varčujte pri KB Ljubljana!“, čeprav banke s takim imenom že lep čas ni več.

Tekst in foto: J. SPLIČAL

PROSTA DELOVNA MESTA

Industrija otroške konfekcije

JUTRANJKA, SEVNICA Radna 3, OBJAVLJA

na podlagi 183. člena statuta in 6., 7. in 8. člena pravilnika o delovnih razmerjih naslednja prosta delovna mesta:

1. VODJA ENOTE DRUŽBENE PREHRANE – EKONOM
2. GLAVNA KUCHARICA
3. KUCHARICA

POGOJI:

Pod 1.

- VK ali KV trgovski delavec – moški
- 5 let prakse v trgovini ali v gostinstvu pri vodenju samostojnih poslov
- poskusno delo do 2 meseca
- osebni dohodek po pravilniku o delitvi dohodka in osebnega dohodka.

Pod 2

- VK ali KV kuharica
- 5 let prakse pri samostojnem vodenju kuhinje
- poskusna doba do 2 meseca
- osebni dohodek po pravilniku o delitvi dohodka in osebnega dohodka.

Pod 3

- KV ali PK kuharica
- 5 let prakse pri samostojnem delu
- poskusna doba do 2 meseca
- osebni dohodek po pravilniku o delitvi dohodka in osebnega dohodka.

Rok prijave 8 dni po objavi. Pismene ponudbe pošljite na naslov: Industrija otroške konfekcije „Jutranjka“ Sevnica-spolni sektor.

Rejci perutnine!

V valilnici v Naklem pri Kranju lahko kupite 2 – 3 mesece stare jarčke različnih pasem.

Poslujemo vsak dan od 6 – 14 ure, ob sredah pa do 18 ure.

AVTO-MOTO DRUŠTVO SEVNICA

proda na javni dražbi

2 OSEBNA AVTOMOBILA ZASTAVA 750 IN MOPED

Izključna cena:
za avto 9.000,00 din,
za moped 800,00 din

Dražba bo 28. 7. 1973 ob 8. uri v prostorih AMD Sevnica (za sodiščem).

Vse informacije dobite v pisarni AMD.

TRUDBENIK TOVARNA POHIŠTVA BREGANA

predstavlja nov konponibilni regal EKONOMIK, ki dopolnjuje naš asortiment znanih regalov FORTUNA, SAMOBOR 71 in SAMOBOR II ter udobnih sedežnih garnitur GONDOLA, NERA in MIRA, ki se preoblikuje v posteljo

Regal EKONOMIK s kotnim elementom in premostitvijo sedežne garniture

Naše izdelke lahko po ugodnih cenah kupite v VSAKI TRGOVINI S POHIŠTVOM – TUDI V VAŠEM KRAJU. Pokazali vam bodo naše izdelke in katalog s celotnim asortimentom. Pri opremljanju stanovanj, pisarniških prostorov ter šolskih zbornic uporabljajte naše kvalitetne, prilagodljive in ekonomične izdelke. V Bregani imamo lastni SALON POHIŠTVA, ki je odprt vsak dan od 7 – 12 in 17 – 19 ure, ob sobotah od 7 – 14 ure, v katerem si lahko ogledate in kupite naše pohištvo. TUDI NA KREDIT!

Tovarna TRUDBENIK Bregana je ob avtomobilski cesti Ljubljana – Zagreb, 10 km od Brežic proti Zagrebu.

PROSTA DELOVNA MESTA!

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

Komisija za delovna razmerja pri
CDS Industrije motornih vozil Novo mesto

razglašuje prosta delovna mesta:

- 4 DIPL. STROJNE INŽENIRJE
- 2 KEMIJSKA TEHNIKA
- 2 STROJNA TEHNIKA
- 1 KURJAČA PARNIH KOTLOV Z IZPITOM ALI STROJNEGA KLJUČAVNIČARJA
- 3 STROJNE KLJUČAVNIČARJE
- 2 ELEKTROMONTERJA ZA VZDRŽEVANJE
- 1 ELEKTROINŠTALATERJA ZA VZDRŽEVANJE
- 4 SKLADIŠČNIKE ZA SKLADIŠČE REZERVNIH DELOV
- 6 KV MIZARJEV
- 4 AVTOLIČARJE
- 3 STRUGARJE
- 2 KV PRODAJALCA REZERVNIH DELOV

– več nekvalificiranih in priučenih delavcev kovinske in lesnoindustrijske stroke za delo v proizvodnji prikolic in proizvodnji avtomobilov.

Razglas velja do zasedbe delovnih mest.

Prošnje sprejema kadrovski oddelek, kjer dobite tudi vse informacije o pogojih dela.

Vabimo vas na neobvezen razgovor.

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL,
NOVO MESTO,
ZAGREBŠKA CESTA 18/20

Vsak, ki do 31. 7. kupi zamrzovalno skrinjo Gorenje in že ima enega od večjih gospodinjstvih strojev Gorenje, prejme kot nagrado mesoreznico Gorenje.

JUGOTEHNIKA

OBVESTILO:

Oddelek za upravno pravne zadeve skupščine občine Novo mesto obvešča uporabnike cest, da je zaradi dotrajanosti materiala nosilnost mostu v Novem mestu omejena na 15 ton skupne teže. Na priključkih, kjer je možen obvoz za vozila, težja od skupne teže 15 ton, je Republiška skupnost za ceste postavila primerno signalizacijo, ki opozarja voznike na zmanjšano nosilnost mostu v Novem mestu. Voznike težjih motornih vozil opozarjamo, da zaradi varnosti prometa upoštevajo omejitve ter smeri svojih voženj prilagodijo sedanji situaciji.

ODDELEK ZA UPRAVNO
PRAVNE ZADEVE
NOVO MESTO

ZVESTOBA ZA ZVESTOBO

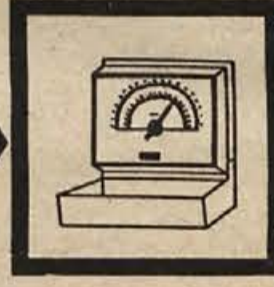
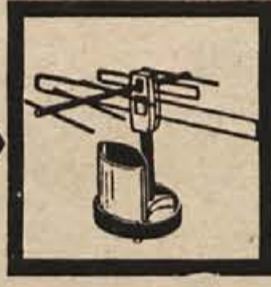
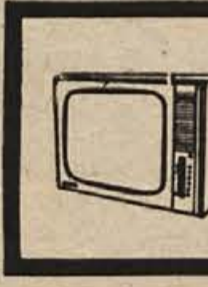
ČE IMATE VSAJ EN IZDELEK GORENJA

KUPITE

DOBILI BOSTE

KUPITE

DOBILI BOSTE

KUPITE

DOBILI BOSTE

1+1=3
ENA IN ENA
JE TRI SAMO PRI
GORENJU

ČE IMATE VSAJ EN IZDELEK OD VELIKIH APARATOV GORENJA IN BOSTE DO 31. JULJA KUPILI SE EN IZDELEK GORENJA, BOSTE PREJELI DARILO. PRI NAKUPU ZAHTEVAJTE V TRGOVINI KUPON, GA S PRODAJALCEM IZPOLNITE IN POSLJITE GORENJU. GORENJE VAM BO IZROČILO NAGRADO – ENAGA OD MAJHNIH APARATOV ZA GOSPODINSTVO, 5 KILOGRAMOV MIXALA ALI TELEVIZJSKO ANTENO.

IZKORISTITE KREDIT

Pri »Zorzutu« ni varno

Kozarec v glavo in s ključem za snemanje avtomobilskih koles po glavi

Na postaji milice v Kočevju sta v komaj tednu dni prišla dva Stružanca in z zdravniškima spričevaloma dokazovala, da sta dobila lahke telesne poškodbe v gostilni Jožeta Puglja, po domače »Zorzuta«, v Strugah ali pa pred gostilno.

France Pugalj iz Strug, Lipa 8, je povedal, da ga je 5. julija ob 24. uri v »Zorzutu« gostilni začel izživiti najprej gostilničar, nato pa njega Miro Pugalj. Nato je M. Pugalj vzel kozarec, poln vina, in Franca Puglja polil, končno pa mu je vrget še prazen kozarec v glavo in ga zadel pod levo oko. Po prerivanju v gostilni je M. Pugalj pričakal F. Puglja še pred gostilno in ga dvakrat kresnil po glavi z železnim ključem za odvijanje avtomobilskih koles in mu dejal: »Ce nimaš zadosti, te bom še z nožem.«

22-letni Janez Medja iz Strug Pri cerkvi 16 pa se je pritožil, da 29. junija zvečer ni dobil četrtega piva, ki ga je naročil, ker je gostilničarjev sin Peter dejal, da je tisto pivo že prinesel. Medja mu je zabrusil, da goljufa. To pa je slišal gostilničar in Medjo najprej oklufotal, nato pa ga

je namanal še z držajem metle. V obeh primerih gre za lahko poškodbo. Sodišče pa bo presodilo, kdo je kriv in kdo nedolžen.

DVE ŽENSKI UDARJENI

11. julija popoldne je Martin Bele iz Otočca s tovornim avtomobilom ravnal betonsko železo na cesti med Starim gradom in Lešnico. Ko je z avtom potegnil, se je železo utrgalo in udarilo 32-letno Marijo Bregant in 52-letno Angelo Terkaj, obe iz Herinje vasi, ki sta tedaj slučajno šli po cesti. Obe so odpeljali v bolnišnico po pomoč. Za nesrečo bo odgovarjal Bele.

TRČENJE NA GOZDNI POTI

14. julija dopoldne je peljal po gozdni poti iz Opatove gore proti Kostanjevici voznik Drago Pešek iz Dobrave. V vasi Ravne mu je v nepreglednem ovinku po levi strani pripeljal naproti Ivan Klemenčič iz Dolšca, tako da sta trčila. Škode na avtomobilih je za 9.000 din.

SLABA KOŠARKA

Zdaj se ve, kdo je prejšnji teden razbil steklo na vhodnih vratih Črnomajške pošte, zaradi česar so sumili, da gre za vlom: s koši za smeti sta se obmetavala Peter Kure in Mladen Sedlar, oba iz Črnomlja! Kure je hotel smetnjak vreči na ploščad nad vhodom – menda se je ponoči šel košarko – pri tem pa je koš priletel v vrata. Podstavek od koša je zabrusil čez ograjo na Einsiedlerjev vrt. Fanta se bosta morala zagovarjati.

Tudi počasi se daleč pride

Ceste proti obali so polne, zato pri načrtovanju poti izberimo manjše zlo V Sloveniji prvi teden v juliju 15 mrtvih

Julij in avgust sta meseca, v katerih tudi na območju Dolenjske, Bele krajine in v Posavju beležijo zmeraj

Dežurni poročajo

RAZGRAJAL V BIFEJU – 10. julija so novomeški mlilničniki pridržali do iztreznitve Janeza Brajdiča iz Gumberka, ker je v bifeju v Kristanovi ulici razgrajal.

PO TUJ KROMPIR – 11. julija je Franc Kovač iz Bršlina prijaval, da so mu neznanec na njivi izkopali krompir in ga precej oškodovali. Sumijo, da so bili Romi.

PONY JE IZGINIL – 14. julija popoldne je bilo ukradeno kolo »pony«, last Pepce Anžlovar iz Male Bučne vasi. Kolo je pustila pred trgovino »Barve-laki« sredi Novega mesta. Oškodovana je za 60.000 din.

PONOČI NI VARNO – Jože Fink iz Ulice Majde Silc je v noči na 15. julij pustil svoj »volksvagen« v Kandijški ulici, drugi dan pa ugotovil, da so mu nepridipravi ponoči odmontirali kompletno levo luč.

POSKUS TATVINE? Alojz Bašelj iz Zalovič pri Šmarjeti je bil besen, ker mu je nekdo v noči na 16. julij poskušal vzeti avto. Svoje vozilo je pustil pred restavracijo »Pri vodnjaku«, našel pa je avto obrnjen v drugo smer, vmipljen in razbit. Škoda znaša 2.000 din.

NAKLO: S CESTE NA NJIVO

15. julija ponodi je peljal iz Kostanjevice proti Krškemu voznik Martin Deržič iz Velikega Podloga. V Naklem ga je na desnem ostrem ovinku začelo zanašati v levo; zapeljal je na njivo in se prevrnil. Poškodovana se je njegova žena Jožefa in so jo odpeljali v novomeško bolnišnico, na avtomobilu pa je škoda za 10.000 dinarjev.

BREŽICE: DEKLICA PRED AVTO

13. julija dopoldne je peljal po Ulici 21. maja v Brežicah Branko Zajc iz Velikega Mraševca. Z leve strani je nenadoma prečkala cesto 6-letna Nataša Alikšič iz Brezice. Pri nesreči je bila deklica hudo poškodovana in so jo morali odpeljati v zagrebško bolnišnico.

MALO MRAŠEVO: NI UPOŠTEVAL ZNAKA

15. julija dopoldne je peljal iz Podbočja v Krško Drago Lekše iz Kalce Naklega. V križišču v Malem Mraševem ni upošteval prometnega znaka in zapeljal v križišče v trenutku, ko je z desne strani pripeljal Marjan Kafin iz Brezice. Prišlo je do bočnega trčenja. Laže so bili poškodovani voznik Lekše in njegovi trije sopotniki – otroci Ladko, Aleš in Zvonko Vranič iz Vevč. Vse so odpeljali v brežiško bolnišnico. Škode na avtomobilih je za 20.000 dinarjev.

SEVNICA: STRANSKO TRČENJE

12. julija zjutraj je peljal po Prešernovi ulici v Sevnici voznik osebne avtomobila Marjan Simončič iz Obrežja pri Radečah. Ko je pripeljal v križišče, je iz Ulice heroja Maroka izsiljeval prednost Marjan Vidic iz Podsrede in stransko trčil v Simončičev avto. Škode je za 15.000 din.

več prometnih nesreč. Postaje milice imajo v tem času prav s prometom dela čez glavo, kajti razen množice tujih gostov, ki iz severne Evrope prodirajo proti našemu jugu, potuje tudi veliko Jugoslovancev.

V času dopustov se zgodi veliko nesreč, katerih posledice nosijo ljudje vse življenje. Domačini, ki bolj poznamo svojo deželo, bi lahko k morju potovali po manj znanih cestah, včasih ovinkastih, vendar manj prometnih kot so tiste, ki jih priporočajo kot glavne cestne žile vsi turistični uradi v tujini.

Proti Reki in Crikvenici se običajno dolenjske regije veliko bolj izplača potovati čez Belo krajino in Gorski Kotar, kot pa po avtocesti Ljubljana-Reka. Prav tako dopustniki, namenjeni v Dalmacijo, naredijo pametneje, če gredo preko Metlike na Karlovac in Plitvice ter Karlobag, kot če uberejo pot po vsej Jadranski

magistrali.

Pri načrtovanju dopusta bi morali vsekakor upoštevati tudi temne plati: prvi teden v juliju je bilo na slovenskih cestah 185 hujskih prometnih nesreč s 15 mrtvimi, 97 hudo poškodovanimi in 162 laže ranjenimi. Največ teh nesreč se je zgodilo zaradi izsiljevanja prednosti. Voznikom se preveč mudi – mnogim naravnost na pokopališče.

V avtu so v poletnem času navadno cele družine: če se jim kaj pripeti – oče in mama sedita navadno spredaj – ostanejo lahko otroci sirote brez staršev. Voznik naj se torej zanaša le na lastne sile, naj ne tvega, naj ne bo nestrpen in naj upošteva, da lahko za vsakim ovinkom in v vsakem naselju preti nevarnost. Jasno pa je: za voznika je taka pot na letni oddih sama vse prej kot oddih.

R. B.

KRONIKA NESREČ

JURKA VAS: NEPRIMERNA HITROST – Tadija Šimič je 10. julija okrog 15. ure vozil tovornjak proti Novemu mestu, ko ga je v Jurki vasi zaradi neprimerne hitrosti zaneslo s ceste, da je prevrnil na desni bok. Sopotnico Hamzijo Čaušević iz Gor. Straže so poškodovano odpeljali v bolnišnico, materialna škoda pa znaša 50.000 din.

DVOR: OKVARA NA VOZILU – Martin Darovec iz Gor. Straže je 10. julija popoldne vozil tovorni avto proti Dvoru, ko je pri Soteski med vožnjo zablokiralo prednje desno kolo. Avto se je prevrnil po nasipu, škode ga je za 20.000 din.

GORJANCI: V OVINKU PREHITEVAL – 11. julija ob 14. uri se je na cesti med Metliko in Novim mestom pripetila nesreča. Ko je Hinko Friškovič iz Škofje Loke s kamionom v dvojnem ovinku prehiteval specialno vozilo villičar, je naproti pripeljal osebni avto z voznikom Slavkom Grudnom iz Kašče. Ta je trčil v tovornjak, v nesreči pa sta se poškodovala voznik osebne avtomobila Gruden in njegov 9-letni sin. Odpeljali so ju v bolnišnico, škode pa je za 35.000 din.

PUSČAVA: NEPRAVILNO PREHITEVANJE – Ko je Jakob Zeleznik iz Puščave 12. julija popoldne vozil motorno kolo in pri Puščavi prehiteval osebni avto Antona Goleta iz Trebnjega, ki je zavil s ceste, sta vozili trčili. Motorist si je huje poškodoval nogo in je moral v bolnišnico, gmotna škoda pa znaša 2.500 din.

OTOČEC: PREKO ŽIVE MEJE – Ivan Zorko iz Bukovška pri Brežicah je 13. julija okrog poldneva vozil z avtom proti Zagrebu. Pri Otočcu je prehiteval tovornjak z daruvarsko registracijo, ko je naproti pripeljal osebni avto. Zorko je naglo zavil pred tovornjak, ga oplazil, nato pa zapeljal čez živo mejo s ceste. Škoda znaša 7.000 din.

VRH: OPLAZILA STA SE – Vlado Radovan iz Gor. Brezovice in Vinko Štemberger iz Sentjerneja sta se 13. julija z avtomobiloma sprečala na cesti pri Vrhu in se oplazila. Vzrok: nepazljivost Radovana, ki je med vožnjo gledal skozi okno, pri tem pa zapeljal v Vzrok: nepazljivost Radovana, ki je med vožnjo gledal skozi okno pri tem pa zapeljal v levo. Povzročitelj nesreče tudi ni hotel počakati mlilničnikov.

ČRNOMELJ: DIVJAL Z AVTOBUSOM – Peter Matkovič je 14. julija okrog 22. ure vozil avtobus od tovarne BELT proti mestu s tako naglico, da ga je v Ulici heroja Starihe zaneslo v levo in je trčil v hišo številka 8. Škoda znaša 200.000 din.

BRŠLIN: AVTO NA BOKU – Ko je Janko Popovič iz Novega mesta 13. julija o mraku z avtom vozil skozi Bršlin, ga je zaradi neprimerne hitrosti v ovinku zaneslo, da se je avto prevrnil na levi bok. Voznik se je telesno poškodoval, materialna škoda pa znaša 100.000 din.

HUDO: ZLETEL S CESTE – 14. julija okrog 18. ure se je Marko Polenšek iz Novega mesta peljal z avtom iz Mirne peči proti domu, ko ga je zaradi prevelike hitrosti v desnem ovinku pri Hudem začelo zanašati. Avto je zletel s ceste, pristal pa v grmovju. Škoda znaša 8.000 din.

SMRTNA NESREČA

V nedeljo, 15. julija, so pokopali Ivana Bukovca iz Mihelje vasi pri Semiču, ki je umrl za posledicami prometne nesreče. 11. julija ob 15. uri se je pri Ručetni vasi pokojni Bukovec – peljal se je z mopedom iz Semiča v Petrovo vas in v blagem nepreglednem ovinku vozil po levi – zletel v naproti vozečega motorista Martina Stublerja iz Lipovca. Ta je vozil brez izpita. Mopedist in motorist sta trčila z glavama in sta obležala hudo poškodovana. Materialna škoda znaša 1.500 din, Bukovec pa je moral neprevidno vožnjo plačati celo z življenjem.

Smrti padec šestnajstletnika

Marko Bartol padel 21 m globoko in se ubil

14. julija ob 15.50 se je v Kočevju smrtno ponesrečil 16-letni Marko Bartol iz Ljubna pri Novem mestu, ki je padel 21 m globoko z gradbišča nove stolpnice.

Marko Bartol je bil na priučitvi za kleparja pri novomeškem gradbenem podjetju NOVOGRAD. Skupaj z delovodjem Stefanom Lavrinom iz Novega mesta, Jerebova 8, in vajencem Jožetom Berusom iz Velikega Podljudna 5 je Marko Bartol opravljal kleparska dela na ravni stehi stolpnice, ki jo gradi SGP ZIDAR od Ljubljanske cesti v Kočevju. Ko so glavno delo za tisti dan že končali, sta vajenca merila 55 cm visok obrobni parapet, delovodja pa je zapisoval mere. Bartol se je med tem, ko je šel nazaj, spotaknil v parapet in padel 21 m globoko. Bil je takoj mrtev.

rokomet

Najboljše v Sloveniji

Brežiške rokometnice so dosegle največji uspeh v zgodovini kluba - Dobri Sevničani in Ribničani, za podmladek v dolenjskem rokometu pa ni skrbi!

Z visoko zmago proti Ingolstadtu v Zahodni Nemčiji so se brežiške rokometnice tudi uradno poslovile od sezone, ki jo brez težav lahko označimo kot najbolj uspešno v zgodovini kluba.

To, kar ni uspelo moški ekipi v lanskem naskoku na slovenski vrh, je uspelo dekletom. Uvrstile so se v drugo zvezno ligo, kjer so po naporu tekmovali z 21 točkami priletele na sedmem mestu – kot najboljša slovenska ekipa sploh! Kajpak gredo pohvale prizadevnim igralkam in trenerju Darku Šetincu: preskočile so vse slabosti in od mlade ekipe lahko v naslednjih prvenstvih pričakujemo še več.

Podobno, kot so lani naskakovali vrh Brežičani, so ga letos Ribničani, ki so le za las zgrešili prvo mesto. Izmuznilo se jim je le zaradi nekaterih nepotrebnih spodrsiljav na tujem, vendar imajo v prihodnji sezoni ob resnem delu lepe možnosti, da sedanje drugo mesto spremenijo v prvo in se uvrstijo v drugo zvezno ligo. Tam igrajo Sevničani, ki so letos za las ostali v ligi. Najmočnejša

moška rokometna ekipa Dolenjske bo morala popraviti zlasti svojo igro v gosteh, če bo hotela še naprej uspevati.

Ob treh uspehih v lanski sezoni pa je strela udarila v moško brežiško ekipo. Še leto prej se je borila za naslov prvaka, zdaj pa je padla iz slovenske lige v konso in bo v novi sezoni igrala skupaj z Novomeščani in Krškimi, ki se je v to ligo uvrstilo na kvalifikacijah kot prvak zasavske lige. Eden izmed treh trojic naj bi se spet vrnil v slovensko ligo...

Ob ligaških nastopih pa ne gre pozabiti uspehov pionirskih in mladinskih ekip – zlasti osnovnošolskih iz Stopič! – ki so se tudi v slovenskih finalih dobro odrezale. To pa dokazuje, da za usodo dolenjskega rokometu, za zdaj najbolj množičnega in najboljega športa pri nas, ni bojazni! J. S.

Letalci: uspehi in težave

Modelarji, jadranci, padalci med prvimi - motorni piloti čakajo na letališče - Premalo denarja

Športna sezona v novomeškem Aeroklubu gre v glavnem h koncu. Zato velja na kratko pregledati letošnje dosežke:

Modelarji so priredili 5 tečajev za gradnjo letalskih modelov s 56 udeleženci in 2 tekmovalni s 58 udeleženci. Redno so nastopili na modelarskih tekmovanjih (7 nastopov) in osvojili: prvo mesto v Sloveniji v gumjenjkih posamezno, pokal Primorske v jadralskih modelih A 2 posamezno, dve prvi mesti na Zletu bratstva in enotnosti, več drugih in tretjih mest na republiškem prvenstvu, šest tekmovalcev pa se je kvalificiralo za nastop na državnem prvenstvu.

hom dolenjski letalci niso zadovoljni, saj jih tarejo denarne težave in neurejeno letališče, čeprav občinska skupščina Novo mesto in JLA z velikim razumevanjem podpirata Dolenjski letalski center. Letalci poskušajo s pridobitnimi dejavnostmi, vendar v tem ne more biti trajna rešitev. Edini resen vir – turistično in komercialno letenje – pa do ureditve novega letališča ne prideta v poštev.

Novomeški Aeroklub se s svojim delom uvršča v najboljšo v Jugoslaviji, zato tudi vnaprej upa na razumevanje družbe. Vsestranske dejavnosti modelarjev, padalcev in pilotov namreč ni mogoče primerjati z drugimi športi, zlasti če upoštevamo, da letalske šole, kakršna je tudi novomeška, pripravljajo naraščaj neposredno za vojaško letalstvo in za civilne letalske družbe.

M. MOŠKON

ŠPORTNI KOMENTAR

Za čigav napuh neki?

Namesto nešteti svetovnih prvenstev raje denar za vzgojo mladih in športne objekte!

Jugoslavija še nadalje razmeta v denar: še naprej prireja najrazličnejša svetovna in evropska prvenstva, ne glede na zanimanje gledalcev, na razširjenost in kakovost posameznih športov.

Komaj je za nami evropsko prvenstvo v boksu, že se pripravljamo na prvo svetovno prvenstvo v plavanju in vaterpolu. Neverjetno je, da kandidiramo in tudi organiziramo taka tekmovanja, kjer kot nastopajoči nimamo nobenih možnosti za uspeh. Imamo komaj tri kolikor toliko sposobne plavalce, ki bodo morali priti do finala, reprezentanca v vaterpolu pa živi le še na nekdanji slavi. Torej bomo mi dajali denar za organizacijo, drugi pa so ga vložili v tekmovalce. Potem bomo mi še naprej želi sloves dobrih organizatorjev, drugi pa bodo preštevali medalje.

Neverjetno je, da nas izkušnje nič ne nauče. Res je, da je potrebno pripraviti pomembne tekme tudi pri nas, vendar bi morali imeti čut za pravišno mero. Ne-

dvomno smo pri nas v zadnjih treh letih organizirali več evropskih in svetovnih prvenstev kot kjerkoli drugod, tekmovalni uspehi pa so bili, izjemno košarkarjev in ljubljani in nekaterih posameznikov (namizni tenis, boks), bolj pičli.

Denar za taka tekmovanja gre kajpak – vzeto v najširšem pomenu – naravnost iz naših žepov. Kaj bi ne bilo bolje, da bi ta denar namenili za vzgojo mladih (saj je še ogromno takih, ki niso vzeli športne abecede) pa za gradnjo prepotrebni objektov in za množične akcije (naučimo se plavati, na primer). Potem bi se sicer manj trkali po prsih, bi pa zato dosegali večje športne uspehe in bi s ponosom ugotavljali, da se odstotek otrok s telesnimi hibanami in s popolno športno zakrnlostjo razveseljuje zmanjšuje.

Kajpak pa je za doseg ciljev v drugo smer potrebno več garaškega dela, ki je tudi manj vidno in pri večini slabše cenjeno!

J. SPLIČHAL

Šentjernejska prireditelj je bila zadnja večja pred poletnim športnim mrtvilom. Konji so bili še posebno živčni pred startom tretjega teka za krožno nagrado Slovenije. Uspel je šele četrti start, prestrašenim konjem in čakajočim voznikom pa so morali priskočiti na pomoč... (Foto: Spličhal)

„8312... 3941... 2327...“

Dolenjski list pred 20 leti

Odbojka se je uveljavila

NOVOMESKA ODBOJKA se je krepko uveljavila. Pomladanski del zvezne odbojarske lige so končali na četrtem mestu, vodi pa mariborski Branik, pred zagrebški Mladostjo. Ženska vrsta je posegla v boj za dočke v republiški ligi in s svojimi nasprotnicami prav na kratko opravila. Vse borbe je dobila s 3:0 in tako brez izgubljenega niza osvojila prvo mesto v pomladanskem delu tekmovanja.

V SOLSKEM LETU 1952/53 je bilo na nižji gimnaziji v Metliki 183 dijakov in dijakin. Prva dva razreda je obiskovalo 67 učencev, drugi razred 46, tretji 36 in četrti 34. Zanimal nas bo uspehi, ki ni najboljši. Razrede je dovršilo 100 dijakov ali 54,64%. Najboljši je bil četrti razred, kjer je izdelalo 67,65 odstotkov.

IZ SODRAŽICE — Nedavno smo proslavili 55. obletnico ustanovitve našega gasilskega društva. Rano zjutraj je bila budnica gasilske godbe, popoldan je bila na trgu proslava in govornostni nastopi občinskega ljudskega odbora, popoldan se je razvil ljudsko rajanje.

NA ZADNEM zasedanju Oukrajnega ljudskega odbora v Krškem so ljudski odborniki izglasovali, da se sedež okrajne prenese v Brežice. Izmed 95 članov obeh Zborov je glasovalo 82 odbornikov: izmed teh 48 za to, da se okraj prenese v Brežice, 34 pa za to, da ostane v Krškem. V Svecnici bo ustanovljena izpostava.

PET KMETIJSKIH ZADRUG v okolici Grosuplje je sklenilo, da bo organiziralo 15. in 16. avgusta I. dolenjski kmečki praznik. 15. bo večja razstava plemenske živine s posebnim pregledom in v razdeljitvi nagrad. Posebna kmetijska razstava bo tudi pokazala napredek kmetijstva na Dolenjskem v zadnjih letih. Zvečer bo kulturna prireditev, 16. pa bo velik sprevod, v katerem bo pokazano kmečko delo in dolenjski podeželski občitaji.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA, 17. julija 1953)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Predrt predor pod sv. Ano

(D o l e z e l z n i c e) predor pod sv. Ano je sedaj, kakor so že zadnje „Novice“ poročale, predrt in se pridno izdeluje. Podjetniki so vabili za pretečeno nedeljo popoldne vsa odličnejša gospodo, meščanstvo in bližnje grajske, katerih vseh se je zbralo nad poldruhi sto. Pred vhodom v predor je inženir in podjetnik g. Radl pozdravil navzoče v imenu firme pl. Ceconi in dr., ter dejal, da je pri takih podjetjih običajno, kadar kakih večji kos težavnega dela napravijo, da povabijo na ogled interesovano občinstvo. (V e č k r a t i) smo že omenjali, da na Hrvaškem gospodarji Mazari in mazaroni. Vzrok je domača nečestitost — pri nekaterih celo podkupljivost. Zadnji čas pa sta si za narod vneti stranki zdjedinili — nju zastopnika škof Strossmayer in doktor Starčevič sta si v krapinskih toplicah podala roke v znamenje dograne sprave. (T u r š k a) vlada je v Armeniji obsodila veliko kristjanov, kakor se kaže po nedolžnem, nekatero celo v smrt. To je vzrok, da so se jele

Zgodilo se je...

GINEKOLOGOVA TOŽBA — Pariški ginekolog Serge Giraud toži producenta razpigitega filma „Zadnji tango v Parizu“. Vzrok: kamera je dolgo časa smejala skozi okno njegove ordinacije, pacientke pa zato zdaj izgubljajo zaupanje. Ginekolog zahteva odškodnino, mimo tega pa še, naj izrežejo vse prizore, na katerih je njegova ordinacija. Zasluziti, kjer se le da, to je pravo geslo...

NAJDENI UMETNINI — Dve znameniti renesančni sliki Madono z otrokom in Gospodov portret — ki so ju pred dvema letoma ukradli v Firencah, so spet našli. Zanimivo je, da je prav ti dve sliki 1941. leta odnesel tudi Goering, vendar sta po vojni prišli nazaj v Italijo. Na ogled — do nove tatlvine!

BIOLOŠKA VOJNA — Vedno več novorojenčkov v Vietnamu pride na svet s telesnimi in duševnimi hibami. To so posledice stotin ton kemikalij, ki so jih stresli na neupogljivo deželo Američani. Dva profesorja s Harvarda sta celo dokazala, da vsebujejo tudi ribe in školjke v Južnem Vietnamu strupene snovi. Vse je bilo posvečeno v pravično ameriško — agresijo...

NOVI IZPITI — Na rimski umetnostni akademiji so prvič dovolili študentom delati izpite s polgolim živim modelom. Morebiti bodo ocene boljše, če kajpak ne bo prej zmanjkalo modelov. Dekleta, ki pozirajo, namreč štrajkajo, češ da na Aziji in vsi moški. Narkoman — na najstarejšem stazem je bil 80-letni Kitajec, ki je kadil opij 58 let, medtem ko je narkoman z najmanjšim stazem užival mamila tri leta.

UPOKOJENI PREDSEDNIK — De Valera je edini preživel vodja velikonočne irske vstaje, razen tega pa je skoraj pol stoletja vodil državo. Ko je pred kratkim odšel s predsedniškega položaja, ni bilo ceremonij: z ženo se je 90-letni politik s svojim avtomobilom odpeljal v dom za stare in onemogel, kjer namerava preživeti jesen življenja. Niso vsi za pomn!

KDO JE SVINJA? — Devetnajstletnemu fantu je sodnik v Seathu določil vzgojno kazen: kar tristočkrat bo moral napisati: „Nikdar več ne bom rekel policistu, da je svinja.“ Obsojeni bo moral prinesiti domačo nalogo sodniku pokazati. Zato ni res, da je res, da je policist svinja, si bržkone misli fant!

NE BRUHA VEČ — Ognjenik Helgasfil na Islandiji — vsi časopisi so bili pred časom polni reportaž o vulkanu — je ugasnil, prebivalci pa se še ne morejo vrniti v svoja prebivališča. Štirje raziskovalci v azbestnih oblekah so se spustili 40 metrov globoko v žrelo ognjenika. Kdaj bo spet bruhal?

NARAZEN? — Liz Taylor je končno tudi javno spregovorila o ohanjenju ljubezni do svojega petega moža Richarda Burtona. Po njenem mnenju so njun zakon uničili prepri. Zdjaj bosta filmska igralca tri meseca narazen, in če še to ne bo pomagalo, se bosta ločila. Lizini odvetniki že pripravljajo vse potrebno za razvezo. Filmski igralci pač niso običajni smrtniki!

VERONIKA UTHNE — Nizozemski parlament je v večino glasov prepovedal piratske radijske oddajnike. Zato bo moral utihniti tudi radio Veronika, ki že trinajsto leto razveseljuje poslušalce. V parlamentu so bili drugačnega mnenja od prebivalstva: tri četrtine Nizozemcev namreč menijo, naj pirati še oddajajo. Parlament torej ni giral le oddajajo. (Iz DOLENJSKEGA LISTA, 17. julija 1953)

MAMILA: Akupunktura proti opiju

Nova metoda zdravljenja?

Vsi strokovnjaki so doslej trdili, da je zdravljenje narkomanov — kot je znano, se pojavljajo tudi pri nas — dolgotrajen in naporen posel. Veliko zanimanje in tudi neupogljivost je vzbudil članek v „Azijskem medicinskem časopisu“, ki sta ga podpisala dr. Yen in Čing. Objavila sta namreč, da sta narkomane hitro in učinkovito ozdravila z akupunkturo.

Igle za akupunkturo sta vbadala bolnikom v spodnji del ušesa, potem pa sta po iglah spustila električni tok, vendar tako šibek, da ni povzročil niti bolečine niti šoka. Dolžina takega načina zdravljenja, trditva zdravnikov, je odvisna od splošne fizične sposobnosti posameznikov. Svojo metodo zdravljenja sta preizkusila na 49 narkomanih, ki so jemali heroin ali opij. Med njimi je bila ena sam ženska, 17-letna Evropejka, drugi pa so bili Azijci in vsi moški. Narkoman — na najstarejšem stazem je bil 80-letni Kitajec, ki je kadil opij 58 let, medtem ko je narkoman z najmanjšim stazem užival mamila tri leta.

Poročilo obeh zdravnikov je vzbudilo precej sumničeni, saj trdijo, da je narkomanija med najtežjimi obolenji in da se ozdravljeni narkomani še vedno radi vračajo v objem mamil. Menijo, da bi moral po električni akupunkturi narkoman, ko spet začuti potrebo po drogah, ponovno k zdravniku. Izkusajte pa govore, da gre velika večina raje — po mamilo...

Verderberjev sin Rudi zna kovati in nam je z veseljem pokazal, kako je oče včasih koval, kako je voda gonila norca, meh, ki je pihal v žerjavico, brus in drugo. Vendar dela tu ni — skuje le še kaj zase — zato se je zaposlil pri „Snežniku“... Stara kovarčija Matije Verderberja pa sameva, propada in jo najde le še kakšen novinar (televizijski ali časopisni), ki išče zanimivosti...

Kmečki punt

Danes zjutraj je v Mišjem dolu završalo kot v panju. Od vsepovsod so se zbirali kmetje in vpili na ves glas: „Punt, punt! V boj za staro pravdo!“ Najprej sem mislil, da zganjajo šale, kajti bili so goloroki in brez orožja ter tekli na drugi konec vasi. Radovednost me je premagala, pa sem jo z drugimi zijali mahnil na njimi, da vidim, kaj bodo počeli. Zbrali so se pri neki hiši, po gosposko urejeni, akoravno je bila tu pred nekaj leti še stara bafta, to kateri vozijo iz gozdov in polja na glavno cesto. „Jaz moram voziti seno in druge prideleke. Tega mi s tem bo nihče ubranil,“ se je jezil prvi. „Odkar pomnim, smo tukaj vozili. Nihče ni tega prepovedal,“ dodal drugi. „Kaj pa moj les? Ali naj ga Martin Krpan nosi iz gozda, ko ne morem z vozom ponj?“ sprašuje tretji. „Mi tudi, tako je,“ so prikimali prisotni. „Martin, stopi sem, pa izruj to ograjo!“ so mi ukazali. „Kar sami dajte, ako ste za kaj!“ jim odgovorim. „Saj tudi bomo,“ so rekli v en glas in prišli v roke krampe, od nekod privlekli težak voz brez konj in izruvali ograjo, ki jim je bila na poti. „Kaj pa, če vas toži? On je vendar gosposki človek,“ jih opozorim. „Kar naj. Tudi mi smo čakali in se pregovarjali, zdaj pa ne moremo več, ko se dela škoda. Ako je kupil zemljo, ni rečeno, da je s tem kupil našo pravdo, mar ne!“ Zaceło se je, vendar upam, da ta punt ne bo imel takozvani kravega konca kot oni, ki ga je pred stoletji začel Matija Gubec. MARTIN KRPAN

IZ AMERIKE:

Modni šport

Za zdaj rekord z deltaplanom: 60 minut

V človeku je še vedno nekaj Ikarove krvi. Ikarati pa vse več dolgočasje. Ti dve kombinaciji sta bržkone pripomogli, da se je v ZDA uveljavil nov šport, ki ga imenujejo delta šport. Preko oceana je že prišel v Francijo in zdaj pričakujejo, da se bo kot kuga razširil povsod — kot nekoč vrtenje obroboč okrog pasu ali pesanje tvista... Deltaplan je, povedano v otroški govornici, velik zmaj, narjen iz cevi in sintetične tkanine. Kot par smuča ga lahko pritrjuje na prtljžnik avtomobila. Potem potrebujete samo še hrib ali karkoli drugega nad okolico. Nagib mora biti vsaj 14 stopinj — in potem lahko postane človek — ptica. Kajpak sodi k pogojem tudi to, da pihava veter, ki pa ne sme biti premočan.

IŠČEMO STARINE: Upokojeni norec

Kladivo - norec v Verderbarjevi domačiji

Deset let že počiva stara kovarčnica v Bilpi ob Kolpi. Njen lastnik 86-letni Matija Verderber je takrat prenehal kovati sekiere, motike, pluge, kovinske dele za vozove in drugo orodje. Bil je namreč orodni kovar. Veliko kladivo — norec (glej sliko) je poganjala Rinza, ki pa nikne za Kočevjem, tu pa pride spet na dan. Vendar je bila ob našem obisku struga Rinze suha, kot da bi Rinza vedela, da kovarčnica ni več potrebna. Pred vojno je bila dolina Kolpe razmeroma gosto naseljena, ljudje so kmetovali in orodna kovarčnica Matije Verderberja je bila donosna. Po vojni pa so se ljudje preselili v mesta, Kočevje so odšli že prej in dela je zmanjkalo.

Letenje z deltaplanom — to je zdaj v Franciji moda

Koliko časa boste uresničevali Ikarove sanje, pravijo go-rečneži, je odvisno od vaših sposobnosti. Prvi poskusi se kajpak hitro končajo na tleh. V Franciji so osnovali posebno šolo, ki po desetih urah vaj zagotavlja učencem, da znajo leteti z deltaplanom. Prav tako so začeli že prodajati te letalne pravice, ki stanejo — preračunano v naš denar po uradnem tečaju — okrog milijon starih dinarjev. V tem poletju bodo na francoskih plažah pripravili vrsto propagandnih nastopov z deltaplani. Najboljši vneto vadijo in vsi si po tilhem želijo potolči tudi ameriški rekord: z deltaplanom je ostal človek med nebom in zemljo 60 minut!

Vprašanje je le, kdaj bomo letali tudi pri nas... LEPE POŠTARICE — Med vročo poletno sezono bodo lahko kanadske poštarice (in tudi poštarji) nosile — vroče hlačke. Dolžina je uradno določena, pregledoval pa je — na poštarici, seveda — poštini minister. Če drugače ne: psi jima bodo poleti teže umirili hlače...

LEPE POŠTARICE — Med vročo poletno sezono bodo lahko kanadske poštarice (in tudi poštarji) nosile — vroče hlačke. Dolžina je uradno določena, pregledoval pa je — na poštarici, seveda — poštini minister. Če drugače ne: psi jima bodo poleti teže umirili hlače...

Ko ne bodo več umirali...

Število porodov pri nas se je približalo številu v najbolj razvitih državah, vendar je smrtnost ostala še naprej v evropskem vrhu!

Čeprav rodijo danes Jugoslovanke manj pogosto kot včasih, so ginekološko bolj zdrave. Od treh porodnic rodita dve v bolnišnici. Kljub temu pa smo po smrtnosti — lani je bila 42,7 promila — novorojenčkov žal še vedno v evropskem vrhu. V rodniški porodnišnici se je lani, kot je povedal dr. Kretič, novomeški otrok, umrljivost pa je izredno majhna.

Jugoslovanska stopnja rodničnosti sodi v vrsto z najbolj razvitimi državami: ZDA, Švedsko, Finsko, Zahodno Nemčijo in Anglijo. V zadnjih petih letih je naše porodništvo zmanjšalo stopnjo za petino. Kljub temu ostaja še druga plat rojevanja: neenakomerna gospodarska razvitost namreč vpliva tudi na rojevanje otrok. V nerazvitih območjih je nataliteta še mnogo večja, prav tako tudi umrljivost.

Kot piše beograjski NIN, sodi šef beograjske ginekološko-porodniške bolnišnice dr. Mladenović, da se bo mestna porodniška resnično kmalu uveljavila tudi v vseh naseljih. „Danes je v Jugoslaviji okrog 30.000 zdravnikov, od tega okrog 2.000 ginekologov. Število kmečkega prebivalstva upada, na predelek prodira v vse konce države. Zato lahko v novem obdobju pričakujemo še manjšo smrtnost med dojenčki!“

Dr. Mladenović, za katerega trdijo, da je večni optimist, sodi, da so materam pred porodom potrebne psihofizične priprave. Vse več žensk se zato odloča za porod brez bolečin, katerega znanstvenoteoretično osnovo sta pripravila sovjetska znanstvenika Nikolajev in

Porod brez bolečin — zadnja beseda moderne ginekologije

NEMČIJA (VISOKO SOLE)	OBICAJ	PORTIR	SVETINA TONE	MARIBOR (TOVARNA)	HOMERSKI JUNAK	ČESKI PISATEL	TRUJANSKI PLEMIC	★
NEKDA-NJA AFR. DRŽAVA								BERTON-CELI
GARDNER			MESECI LUBIRTE-LJICA					
PODATKI				INULJANCI (IZ SR. AM.)				
NIZOZEMSKO MESTNOSTIŠKO VESTNIK				ERNEST SETON			MEJNA VREDNOSTI ZAPREJENA	★
★ 22.	TURSKO INDUSTRIJSKO MESTO ELISA			MLETJE				NAPITEK
STOK				DOZVEZDJE				
IT. VIDEM			IT. PLEM. ROBOJNA					MAROKO VLADAR
PORTIŠCH			NAČELO RDEČI KRIZ					
HRV. PETROL			PLETENA OBLEKA					ETIOP. GLAVAR
TIBET. GOVEDO			ZASLON					PARADIZ

Ko ne bodo več umirali...

Število porodov pri nas se je približalo številu v najbolj razvitih državah, vendar je smrtnost ostala še naprej v evropskem vrhu!

Čeprav rodijo danes Jugoslovanke manj pogosto kot včasih, so ginekološko bolj zdrave. Od treh porodnic rodita dve v bolnišnici. Kljub temu pa smo po smrtnosti — lani je bila 42,7 promila — novorojenčkov žal še vedno v evropskem vrhu. V rodniški porodnišnici se je lani, kot je povedal dr. Kretič, novomeški otrok, umrljivost pa je izredno majhna.

Jugoslovanska stopnja rodničnosti sodi v vrsto z najbolj razvitimi državami: ZDA, Švedsko, Finsko, Zahodno Nemčijo in Anglijo. V zadnjih petih letih je naše porodništvo zmanjšalo stopnjo za petino. Kljub temu ostaja še druga plat rojevanja: neenakomerna gospodarska razvitost namreč vpliva tudi na rojevanje otrok. V nerazvitih območjih je nataliteta še mnogo večja, prav tako tudi umrljivost.

Dr. Mladenović, za katerega trdijo, da je večni optimist, sodi, da so materam pred porodom potrebne psihofizične priprave. Vse več žensk se zato odloča za porod brez bolečin, katerega znanstvenoteoretično osnovo sta pripravila sovjetska znanstvenika Nikolajev in

PRISTANEK V PRASKUPNOSTI

Obsedela sta torej na kamnitem tronu in divjaki — odprte glave, kot so bili — so se silno razveselili. Bog kam prebivati med nami — so zavriskali v svojem za teglem žargonu. Resnici najubo: v ničemer praljudje niso potrebovali božje pomoči. Hrane, kacija, sonca in dobre volje jim ni manjkalo. Pa tudi ne ljubega zdravja. Ni izključeno torej, da bodo lepega dne obžalovali svojo gostoljubnost.

ROBERT ARTHUR:

FILMSKA ZVEZDA

Dave Dennis, šef reklamnega oddelka filmske družbe, je stopil v sobo igralke Laure. — Da nisi pozabila na tiskovno konferenco? Čeprav je sinoči premiera tvojega filma „Ljubezni pod zvezdami“ doseglja pri občinskem velik uspeh, to ne bo dovolj, da spraviš novinarje v dobro voljo. V desetih minutah bo pripravljen. Novinarji te že čakajo na hodniku. Kmalu bi pozabil: v hotelu je tudi neki novinar iz Bostona. Želi krajši intervju.

Ko je ostala sama, se je Laura pogledala v ogledalo. Bila je zelo utrujena. Naporno snemanje in potem sinočnja premiera! Kljub temu je vse to preteklost. Končala je tretji film za to družbo in ni nič več vezana s pogodbo. S Harryjem Lawrenceom bosta ustanovila svoj studio in v prihodnosti smenala filme po svojem okusu. Lahko bosta smenala v inozemstvu, daleč od novinarskih voljačev, ki so jo spremljali na vsakem koraku. Pet let že poskušajo izvedeti resnico o njeni preteklosti, ki jo skušata s Harryjem prikriti.

V Hollywood je prišla pred sedmimi leti. Do tedaj je delala kot striptezka v nočnih lokalih v New Orleansu. V njemi točki je kot komik sodeloval tudi njen mož George. Njemi ji je zaskočil, ko pa je zbolela, jo je zapustil. Cim je ozdravela, je odšla v Hollywood. Tam je prevzela drugo ime in si pobarvala lase. Nihče ne bi spoznal bivše striptezke. Pred petimi leti je prebrala v časopisu, da je bil George ubit pri neki vlomni tatvini. Ta novica ji je odvzela precej strahu...

Nekdo je potkal na vrata. — Vstopi, Harry! — je rekla. Vrata so se odprla, pa ni bil Harry. Vstopil je moški nizke postave in črni, polizanih las. Imel je naočnike z velikimi okvirji, ki so mu zasenčevali večji del obraza.

— Kdo ste? — je jezno vprašala. — Novinar iz Bostona. Želim te intervju. — Pogovarjala se bova spodaj, v dvorani, — je rekal Laura. — Rad bi govoril na samem s tabo, Gloria. — Moški je snel naočnike in si malo razmislil lase. — Gorge! — je vzklíknila. — Brala sem, da si umrl. — Napaka. Res pa sem prišel v zapor, toda pod drugim imenom. Pred šestimi meseci so me spustili. — Kaj hočeš? Plačala ti bom 25.000 dolarjev, da privoliš v ločitev in za vedno izginješ. — Ločitev? — se je zasmajal George. — Ne pristanem! — Dala ti bom sto tisoč dolarjev. To je moja zadnja cena. — Ne. Tvoj mož sem. Tu je Kalifornija in po zakonu je vse, kar je tvoje, tudi moje. V banki imam milijon dolarjev. Shranil sem nekaj slik tvoje striptiz točke, in če ne privoliš, bom te fotografije prodal bulvarskim časnikom. — Stopil je k njej in jo skušal objeti. Prijela je kip iz bronca, ki je stal na mizi in ga z njim nekajkrat udarila po glavi. — Padel je na tla, na temenu pa se mu je pojavil velik rdeč madež.

— Odprla so se vrata. V sobo je stopil Harry Lawrence. — Kaj se je zgodilo, Laura? — je vzklíknil. — Sedla je na stol in izpila kozareček konjaka. Ko se je malo zbrala, je vse povedala.

— Harry! — je vzklíknila. — Obsodili me bodo na dolgotrajno ječo. Kaj naj storiva? Tu ga nihče ne pozna. Prišel je pod lažnim imenom in se nikoli ni ukvarjal z novinarstvom. Morda bi nama Dave Dennis hotel pomagati. — Ne zaupam mu, — je rekel zamišljeno. — Imaš kakšen velik kovček?

— Poglej za zaveso! Prazen je. — Ko se je oblačila, je Harry dvignil Georgeovo truplo in ga položil v kovček. Tja je dal tudi krvavi kipec in preprogo, na kateri je Harry ležal. Zaklenil je kovček in ga odšel v kof. — V red! Pojdva dol in se pogovoriva v novinari. — Prijatelj! — je rekel Harry malo pozneje radovednim novinarjem. — Povedal vam bom veselo novico. Laura in jaz se že dalj časa ljubiva in odločila sva se poročiti. Nocoj odletiva v Yumo, kjer se bova poročila.

— Kajaj, Harry? — je zabeptala Laura. — Vesela sem, vendar pa bi rada vedela, zakaj tako nenadoma? — „o je edini način, da se bova znebila Georgea. Celo Hollywoodska zvezda ima pravico do zasebnega življenja med modernim mesecem! — ji je šepetaje odgovoril.

Sele naslednji večer sta se Laura in Harry spet sestala v njeni hotelski sobi. Mimolgo je komaj nekaj ur, kar sta postala mož in žena. — Prosta bova vrnarja, naj zvezi kovčke dol in jih da v moj avto. Nato se bova poslovila od novinarjev in fotoreporterjev, ki naju čakajo v veži. Dave nama je obljubil, da naju bodo pustili pri miru.

Nekdo je potkal. Bil je Dave Dennis. — Hotel sem vprašati, kam gresta? — je dejal. — V Mehiko, — je odgovoril Harry. — Rekel sem vam, da hočeva biti sama. Brez novinarjev in fotoreporterjev. — Jaz pa sem že obljubil članek o vašinem prvem zakonskem dnevu! — se je uprl Dave.

— Poslušajte, — je rekel Harry. — Pustite naju pri miru dva dni. Greva v Mehiko. V planinah bova obiskala nekega mojega starega prijatelja. Čez dva dni vam bom telefoniral in povedal, kje sva. Halli French bo dobil ekskluziven intervju po telefonu.

V resdu, — se je strinjal Dave. — Vratar je odnesel kovčke v Harryjev avto. V enem od njih je bilo Georgeovo truplo. Harry je nekaj časa molče vozil skozi noč. Nato je pogledal ogledalo. Česta za njim je bila prazna. — Nihče naju ne zasleduje, — je dejal Lauri. — Če so naju skušali zasledovati, in mislim, da so, sva jim ušla. Dobro je, da nisva zapušla tistemu zviščanemu Davu.

Pol ure pozneje je Harry vzklíknil. — Laura, neki avto se nama približuje z veliko hitrostjo. Policaj jima je dal znak, naj se ustavita. Stopil je k avtu in strogo dejal: — Voziti ste prehitro. Pokažite voznško dovoljenje! — Laura se je prva znebla. — Narednik, jaz sem Laura Lane, to pa je moj mož. Danes sva se poročila. — Gledal sem vajino poroko na televiziji, — se je nasmehnili prometnič. — Dobro, ne bom vaju zapisal. Veliko sreče! — Deset minut pozneje je Harry dejal: — Se miljo, potem pa kreneva na sever, proti moji hiši v hribih. Vozila sva na jug samo za primer, če naju Dave zasleduje. Sedaj se lahko vrneva. Tja bova prišla ob treh zjutraj in se bova za vedno znebila Georgea.

Harryjeva hišica je bila obkrožena z borovim gozdom. Prišla sva, — je rekel. — Vse je v redu. Čelo uro nisem videl niti enega avtomobila. Prinesel bom Georgea in ga zakopal v kleti. Nihče ga ne bo več našel. — ko je Harry odpiral kovček, v katerem je bilo Georgeovo truplo, je Laura krenila po pečeni stavi prvi hiši. Odklenila je in vstopila. Tedaj se je prizgala luč.

V prostori sobi je zagledala Dave Dennis in deset novinarjev. — Rekal je, da gre v Mehiko! — je zmagoslavo vzklíknil Dave. Ni se niti toliko potrudil, da bi vzel vizum. V sukuciju, ki ga je pozabil, je zemljevid, kjer je označena pot do sem. Fotografiraj jo, Peter!

Tedaj je neka novinarka zakričala. — Laura se je obrnila in zagledala Harryja s truplom preko ramena...

ZEMLJIŠKA SKUPNOST

Občinska skupščina v Brežicah je na ponedeljkovi seji imenovala iniciativni odbor zemljiške skupnosti za breziško občino. Predsedoval ji bo inž. Alojz Pirc. Člani so inž. Olga Lupšina, inž. Vlado Jenko, Franc Bežjak, Jože Verstovšek, Franci Volčanšek, Anton Zibert, Ivan Hrstovšek, Ivan Balon in Ana Setinec. Odbor bo pripravil osnutek začasnega statuta bodoče skupnosti ter sklical ustanovno skupščino.

DOM AMD V PETIH LETIH

Program graditve doma AMD v Brežicah je izvršil odbor te dni v celoti sprejel. Nadejajo se, da jim bodo odobrili lokacijo v bližini tovarne pohištva, kjer se čista odcepi proti novemu mostu. Člani AMD bodo tako postopoma dobili društvene prostore, učilnice, kabinete, mehanično delavnico, pralnico za avtomobile, garaže, upravne prostore, stanovanje za hišnika in drugo.

NOVO V BREŽICAH

V NEDELJO PRED SPOMENIKOM. Dan vstaje slovenskega naroda bodo v Brežicah počastili s proslavo pred spomenikom revolucije. Govoril bo Franc Skinder, v kulturnem programu pa bosta sodelovala pevka zbor iz Brežic in Proseka-Kontovela na Tržaškem.

NEZADOVOLJNI KOPALCI. Vzdož Krke se ob sončnih dneih zbirajo številni kopalci, vendar se mnogi med njimi ne upajo v vodo, ker je reka letos izredno zamazana. Kot kaže, so bile vse pritožbe zaman in so občani bitko z industrijo zgubili.

300 JIH JE ŠLO NA IZLET. Na prvi letošnji izlet v neznanu je prejšnjo nedeljo krenila kolona devetdesetih avtomobilov. Tokrat so člani AMD obiskali Ptuj in grad Borl. SPET STISKA ZA MESO. Poletje je prineslo s seboj novo mesno krizo. Mesnice so slabo založene, včasih celo z eno samo vrsto mesa, to je z govedino. Svinine pred dnevi sploh ni bilo, pa tudi o teletini ni duha ne sluha.

ODSLEJ SAMO PO NAČRTU. Po naročilu občinske skupščine in stanovnjanskega podjetja je Zavod za vodno gospodarstvo Slovenije izdelal projekt za kanalizacijo mesta Brežice, odborniki pa so ga na ponedeljkovi seji potrdili. Projekt bo osnova za nadaljnje načrtovanje mestne kanalizacije.

BREŽIŠKE VESTI

Pomanjkanje svinine in teletine vzbujajo pri kupcih vedno znova vprašanje „zakaj?“. Zvedeli smo, da so posredi cene. Maloprodajne cene so določene, ta omejitev pa je obenem ovira za boljšo preskrbo z mesom. Ponekod v mesnicah prodajajo svinjsko meso skupaj s slanino, kar je v bistvu že podrazitve. Posavske občine so zaradi bližine hrvaške meje že dolgo v težavah, ker so odkupne cene onstran Sotle povprečno za 20 odst. višje. Nadejajo se, da bo družbeni dogovor prinesel izboljšanje. (Foto: J. Teppey)

»Kako se bomo greti?«

Vsak dober gospodar misli tudi na jutri. Razvoj nam na srečo olajšuje skrb za jutrišnji dan in nas po bližnjici vodi v prihodnost. Dandanes spremlja vsako odločitev tudi želja po ohranitvi zdravega okolja. Tako v Brežicah že nekaj časa razmišljajo o tem, kako bi čez leta ogrevali mesto. Prednost dajejo tekočemu plinu, ker je cenejši od elektrike in ker ne onesnažuje zraka.

Predstavniki breziške občinske skupščine so zaradi tega navezali stike s Kooperativo iz Garešnice in skupaj z zastopniki Regiona ter stanovnjanskega podjetja obiskali planarno v Križevcih. Tam so jih seznanili z dobavljanjem tekočega plina in hitro razširjivostjo zmogljivosti obrata od 55 na 255 prostorninskih metrov.

Kooperativa Garešnica je že poslala približen predračun investicije za ogrevanje stanovanjskih in poslovnih zgradb mesta ter plinarni v Brežicah. Stroške so primerjali s cenami za električno ogrevanje. Po teh računih je razvidno, da je električna energija za gospodinjstva tri-

inpolkrat dražja od plina. Razen tega zahteva ogrevanje s toplo vodo večje izdatke za napeljavo.

Svet za gospodarstvo in finance se je zaradi teh prednosti izrekel za plinsko ogrevanje, pri čemer je upošteval, da bo mesto lahko ohranilo čisto okolje in čist zrak. Razen tega imajo Brežice kasnejšo možnost, da se priključijo na vod z zemeljskim plinom, ki ga nameravajo speljati po ozemlju breziške občine. Investicija za plinaro bi po predračunu Kooperative znašala okoli 2,9 milijona dinarjev. Izdatki ni pretiran, zato je svet predlagal skupščini, naj podpre tako rešitev. J. TEPPEY

Vse sile za razvojne načrte

Zakaj pride v sevniško občino malo bančnih posojil za razvoj?

Vsem močno naraščajo stroški. LISCI so na primer v prvem tromesečju letošnjega leta porasli za 15 milijonov. Vseeno pa je za gospodarstvo občine značilno, da je posvetilo dosti pozornosti varčevanju. V sevniških podjetjih so v začetku leta kljub vsemu na 100 dinarjev porabljenih sredstev ustvarili 150 dinarjev celotnega dohodka, medtem ko so se lani le 142 dinarjev. V podjetjih v glavnem niso zadovoljni z izpolnjevanjem lastnih proizvodnih načrtov. LISCA je dosegla 96 odstotkov načrtovanega fizičnega obsega proizvodnje, v KOPITARNI beležijo uspehe zlasti pri novih proizvodih, npr. pri leseni obutvi. Drugod je slabše. V JUTRANJKI gre v glavnem po načrtu, motijo pa jih težave pri nabavi surovin in prodaji izdelkov. V STILLESU so morali v začetku leta temeljito popraviti proizvodni načrt zaradi zastoja pri prodaji stavbnega in pisarniškega pohištva na trgu.

Seja zbora delovnih skupnosti minuli četrtek, na katero so povabili tudi direktorje in predstavnike matičnih podjetij z obrati v občini, je bila pravo nadaljevanje iskanj, porojenih že na seji ob obravnavi za ključnih računov konec maja. Kako se uspešneje napreje? Poslanec gošpodarskega zbora slovenske skupščine Vinko Božič je opozoril, da v spiskih vlaganj bank skoraj ni zaslediti sevniških podjetij. V glavnem je temu krivo pomanjkanje razvojnih načrtov. Ker je to hkrati tudi

kadrovsko vprašanje ne gre prezreti pobude komisije za družbeno-eko-

Pred praznikom

Spremenjen videz Loke in Račice

Loka je že pred leti slavila častitljive obletnice: 100-letnico čitalnice, Primožu Trubarju so odkrili ploščo. Večletna želja, asfalt skozi naselje, je uresničena šele letos. Gasilci pa bodo lahko za 90-letnico obstoja društva krstili nov kombi, ne bodo več imeli sitnosti s starim vozilom. Se en dogodek bodo proslavili ob dnevu vstaje: minilo je tudi 30 let od ustanovitve OF v kraju.

„Ničesar ne bi bilo brez enotnosti vseh organizacij in občanov v kraju,“ pravi tajnik krajevne skupnosti in gasilskega društva Slavko Hočevar. „Čestno podjetje ne bi moglo prevzeti del, če kraj sam ne bi ponudil dela svojih ljudi. Še mladi so prišli do igrišča pred šolo. Krajevni skupnosti je mladinski aktiv ponudil sodelovanje z delovnimi akcijami. Ljudje so za asfalt prispevali 300 tisočakov.“

Kraj je kot prelojen. Gospodarski posamezniki hiš so obnovili pročelja hiš, asfaltirali dovozne poti, marsikje so uredili tudi zelenice. „Ljudje so se z razumevanjem odzvali, dolžnikov ni,“ se lahko pohvali tajnik. Občani so se sami odločili za plačevanje prispevka za mestno zemljišče, kar jim zagotavlja stalen vir za nadaljnje urejanje kraja. A. Ž.

METALNA: VSI DAROVALI KRI

Aktivisti Rdečega križa so zadovoljni: ob krvodajalski akciji 10. in 11. julija v Sevnici ter 12. julija v Krmelju je darovalo kri 743 občanov, kar je za sevniško občino rekordno število. Med krvodajalsko akcijo v Krmelju je bil obrat METALNE pravzaprav prazen, saj so se domala vsi odzvali odzemu krvi! V Krmelju je darovalo kri 204 darovalcev, v Sevnici prvi dan 248, naslednji dan pa 291. V Sevnici so izstopali: LISCA z 88 darovalci, STILLES s 54, KOPITARNA z 49 in TOVARNA KONSTRUKCIJ z 22. Med krajevnimi organizacijami se je izkazala posebno Loka; poslala je 71 krvodajalcev. Rdeči križ se zahvaljuje darovalcem in vsem, ki so pomagali v tej humani akciji.

VINOGRADNIKI V METLIKO

V soboto prireja društvo vinogradnikov Dolenjske enodnevni izlet v Belo krajino. Obeta se zanimiv program: obisk muzeja in vinske kleti v Metliki s predavanjem o kletarstvu ter ogled vinogradov v Vidušičih in Vinomeru. Za izlet vlada veliko zanimanje, saj je bilo že v začetku tedna prijavljenih za izlet območja Tržišča, Sentjanja in Šentruperta za dva avtobusa vinogradnikov in družinskih članov. Za člane društva bo stal prevoz le 50 dinarjev.

nomске odnose pri komiteju občinske konference ZK o oblikovanju strokovne skupine, ki naj bi se lotila tega dela.

Od matičnih podjetij s sedežem drugod in obrati v občini sta prišla le predstavnika KONUSA in gradbene podjetja BIFURON iz Zagorja. Proizvodnja furala v obratu KONUS, razvita z naporu sevniških delavcev, obeta ugodnejše poslovne obrate, čeprav to še ni rešitev. Škoda, da ni bilo še drugih predstavnikov.

A. ŽELEZNIK

Z Bučke in Studenca

ZABAVA OB ŠTRITSKEM JERZU – Gasilsko društvo Bučka bo s sosednjo ribiško družino za dan vstaje priredilo ob štritskem jezeru tradicionalno ljudsko zabavo. Prireditve bodo popestrili z ribiškim tekmovanjem. S križišča v Vejerjih je dovoz z vseh strani: iz Sevnice, Rake in Krškega ter Novega mesta. Kdor se je že napotil v ta predel, mu ni bilo žal.

ZANIMANJE ZA FILME – Kinosekcija pri studenskem gasilskem društvu pritegne vedno dovolj gledalcev. Ustanovili so jo šele na letošnjem občnem zboru. Slavko Kdor in Alojz Divjak s Studenca že lep čas vrtila redno ob sobotah po 20. uri razne šaljive filme. Začetek je spodbuden, predstave si ogleda povprečno 60 ljudi. Na zadnji seji upravnega odbora PGD Studenc so izrazili pripravljenost, da gostujejo s filmskimi predstavami tudi na Velikem Trnu v krški občini, pa tudi na Bučki, če bo zanimanje.

KDAJ PRVE LOPATE ZA UCITELJSKO STANOVANJE NA STUDENCU? Je bila le objuba in niče več, da bo že letos kaj z novim stanovanjem za učitelje? Določeno je bilo zemljišče za gradnjo dveh učiteljskih družinskih stanovanj, minila je pomlad, ko naj bi pričeli z deli, nikjer ni videti gradbenega materiala za gradnjo kleti, na kar naj bi postavili montažno stavbo. Se bo morda le še kaj premaknilo v času počitnic?

K. ZORKO

SEVNIŠKI VEŠTNIK

Nismo trije, ampak eden

Pobuda za skupno kadrovsko službo v Posavju

„Če v miselnosti ne bomo sprejeli tega, da smo v Posavju eden in trije, nas bo neenotnost tepla še naprej,“ je na nedavnem posvetu o dolgoročnem razvoju pokrajine omenil sekretar občinske konference ZK

Krško Milan Ravbar.

Tudi iz drugih občin so bili podobnega mnenja, zato so podprli predlog za enotno kadrovsko službo v Posavju. Torej lahko pričakujemo, da bo skupna skrb za razvoj izbrisala nezdravo kritiziranje čez plot in da bo povežala razvojne načrte v enotno usmeritev.

Ustava daje pokrajini vse možnosti za učinkovito samoupravno organiziranje, tako, da bo spodbujalo k napredku. In ker tega ni brez ljudi, je skupna kadrovska služba v tem trenutku zelo dobrodošla. Za začetek bi kazalo pretestiti štipendijsko politiko in uresničevanje družbenega dogovora o štipendiranju, natančno ugotoviti, za kakšne poklice manjka strokovnjakov s srednjo, višjo in visoko izobrazbo, ter potem usmerjati študente v manjkajoče stroke.

Posavje si ne bo smelo več dovoliti, da bi mladi ljudje po študiju odhajali drugam, kot se je to, žal, dogajalo vrsto let zaradi nerazvitosti in tudi zaradi nepravilnega odnosa do izobraževancev. Vsekakor bo prišlo na rešitev tudi šolstvo, ki zdaj v teh občinah ne ustreza potrebam gospodarstva. To šolstvo pa doslej ni moglo usmerjati mladih, če v pokrajini ni bilo podatkov o tem, kakšne poklice sploh potrebuje za svoj nadaljnji razvoj. Potreben je torej še korak naprej, skupno ukrepanje, ki naj sledi ugotovitvam. J. TEPPEY

DNEVNICI PRIHAJAJO

Organizator pionirskega tekmovanja za „Plaketo Matije Gubca“, občinska zveza prijateljev mladine, sprejema ta čas „dnevnik“ pionirjev, ki so že obšli pot hrvaško-slovenskih kmečkih upornikov. Na naslov občinske zveze je doslej prišlo že okoli 2000 takih dnevnikov, pričakujejo pa jih do konca septembra še približno 5000.

VSE VEČ IZLETOV

Podružnica celjskega avtobusno-turističnega podjetja „Izletnik“ je do srede julija s svojimi avtobusi pripravila že 250 izletov po širši in ožji domovini ter na tuje. Največ se njihovi uslug poslužujejo člani delovnih kolektivov, šolarji in upoko-jenci.

BRESTANICA ZA

Prebivalci krajevne skupnosti Brestanica so v nedeljo, 15. julija, izglasovali samoprispevek za graditev plavalnega bazena in igrišče. „ZA“ je glasovalo 51,89 odst. volivcev.

Rafko Orožen: „Samoprispevek je sprejet. Ljudje so dokazali, da glasujejo v svoje dobro. Naša dolinica bo postala prijetnejša ne le za nas, ki tukaj živimo, ampak tudi za turiste. Kot član kolektiva Elektrame sem prepričan, da bodo tudi organi upravljanja prispevali svoj delež k temu, da bodo delovni ljudje brestaniskega okoliša dobili svoj center za razvedrilo in oddih.“

Zvone Šerbec: „Vesel sem, da se je nedeljsko glasovanje v Brestanici dobro izteklo. S samoprispevkom bomo lažje zgradili igrišča in plavalni bazen, ki bo največja pridobitev za naše otroke.“

Še neplačani računi

Vodovod Trebelno je veljal 264 tisočakov in 11.000 ur dela

Letošnjega dneva borcev ni mogoče primerjati z lanskim: pred letom dni so to slavili gubčevci, kraj je dobil novo šolo in še kaj. Krojač Leopold Zore je kot tajnik krajevne skupnosti moral odložiti krojaško delo kar za nekaj mesecev, da je bil kos nalogam. Letošnjo pomlad so pripeljali vodovod tudi do hiš. „Vse je bilo v redu, le pri denarju je bilo težko,“ pripoveduje.

Tudi na občinski skupščini je bilo slišati očitke, da denar ni pobran. Kako je s tem? – sem vprašal.

„Večji kmetje so prispevali tudi po 7.600 dinarjev, na gospodinjstvo je odpadlo povprečno 4.400 dinarjev prispevka. Sorazmerno smo razdelili tudi delovne obveznosti. Vodo bi lahko imeli tudi v vaseh Maline in Sp. Zabukovje. Kdor ni poravnal vseh obveznosti v denarju in delu, vode ni mogel priključiti. Nekaj je še zamudnikov, ko bi tudi ti poravnali svoje obveznosti, bi lahko poravnali preostale dolgove.“

Trebeljani se hvaležno spominjajo vseh kolektivov, ki so jim pomagali: Dolenjska 2500 dinarjev, Gorjanci, Kmetijska zadruga Trebnje, Dana s tisočakov ali s po 500 dinarji kot Inkot, Krojaško podjetje Trebnje, Novoteks, Gozdni obrat Mokronog. Ljudje pomoči ne pozabijo! A. Ž.

Tu so pridni ljudje!

V preureditev šole bo vloženi najmanj 720 tisočakov, tudi za asfalt na družba primaknila 600 tisočakov. Toliko zlepa ni bilo vložena v kraj. Dobričani pa razmišljajo še o drugih stvareh.

„Zapišite: tod so pridni ljudje!“ je ob obisku dejal Jože Jerič, kmet in odbornik občinske skupščine. Naprednost kmečkega okolja se danes meri tudi po vrečah potrošenega umetnega gnojja: to pomlad ga je šlo v dobrniški predel za 25 dvajsettonskih vagonov. Iz Dobričani pa se vozi na delo drugam 8 avtobusov delavcev: trije v Ljubljano, dva v Iskro, trije v novomeško IMV. Večina prebivalcev, starih, ki lahko najkrepkeje poprimejo za delo, je torej večino časa izven kraja, dosti kar na kolesih.

Feliks Pekolj: „Računamo tudi na razumevanje ljudi!“

„Imeli smo občino, celo žandarmerijo, da o gostilni ne govorimo,“ radi poudarjajo Dobričani, kadar govorijo o svojem kraju. Do proslave 30. obletnice ustanovne konference Antifašistične zveze žensk oktobra letos bo marsikaj nared. O tem pravi Feliks Pekolj, predsednik krajevne skupnosti: „Januarja je bil že širši sestanek, saj nobeno delo na hitro roko ni kaj prida. Vseeno se je zavleklo, sedaj ne kaže več izgubljati časa. Šola bo nared že konec avgusta. V nedeljo bo sestanek poverjenikov, ki so zbirali prispevke za asfalt.“

BLATO: ŠE KANALIZACIJA

Vaščani Blata gradijo kanalizacijo, ki bo zajela 16 hiš. Okrog 6 let je že minilo, odkar so zgradili vodovod, vendar so se za nadaljnji korak odločili šele letos. Pomagala je tudi krajevna skupnost Račje selo, po 300 dinarjev pa je prispeval vsak sam. Položili so 180 cevi.

IZ KRAJA V KRAJ

SKROVNICA NAD LUKOVKOM: SREČANJE BORCEV – Organizacija zveze borcev Dol. Nemška vas in krajevna skupnost vabita vse borce in aktiviste, ki so med NOB delovali v teh krajih, na odkritje spominske plošče zakoncema Kocijančič, ki sta padla kot žrtvi belogardistov na pragu svobode februarja 1945. Srečanje borcev, aktivistov in občanov bo v Skrovnici za dan vstaje slovenskega naroda v nedeljo ob 14. uri. Prireditelji pripravljajo pester kulturni spored in tovariško srečanje.

ŠEVNICA: GASILCI KRSTILI AVTO – Kot na tekočem traku se vrstijo gasilske prireditve, združene s krtom pomembnega gasilskega orodja. Minulo nedeljo so se vrsti uspešnih gasilskih društev pridružili tudi v Sevnici. Pod pokroviteljstvom DANE so izročili namenu nov gasilski kombi.

MIRNA: UPOKOJENCI POZABILI ZASTAVE – Za dan borca je imela Mirna zelo slovesen videz. Na vseh stanovanjskih hišah, lokalih, ustanovah in uradih so razobesili zastave, manjkale so le na dveh zgradbah, ki pripadajo društvu upokojencev, hišnik pa je Jože Zupančič. Da se napaka ne bi ponovila tudi za dan vstaje slovenskega naroda!

DOBRNIČ: NOVA TEHTNICA – Kmetijska zadruga je za svojimi skladiščem zgradila novo mostno tehtnico, ki bo zmogla tvorve vse do 10 ton. Kmetovalci pozdravljajo to pridobitev, saj jim bo tehtanje poslej močno olajšano.

TREBANJSKE NOVICE

KRŠKI TEDNIK

Humanost še ni zamrla

V Semiču, Črnomlju in na Vinici je junija 538 občanov darovalo kri

Letošnja krvodajalska akcija na območju Črnomaljske občine očitno dokazuje, da ljudje ne mislijo le nase, ampak tudi na človeka, morda daleč od belokranjskih brez in vasi, ki v nesreči potrebuje kri. Akcija je bila organizirana junija, ko imajo ljudje veliko dela, vseeno pa je Semič dal 115 krvodajalcev, Črnomelj 256 in Vinica 167.

Posebej se je odrezal kolektiv IMV v Semiču, kjer je kri darovala kar četrtina vsega kolektiva, lep odziv je bil tudi iz Belta v Črnomlju in več je bilo iskrašev kot po navadi. Med krajevnimi organizacijami Rdečega križa pa so se tokrat najbolj odrezali Vinjčani, nato Dragutci, Talčji vrh in Črnomelj.

Med krvodajalci so bili tudi Anton Pavliha iz Črnomlja, ki je štidesetletni dal kri, in več takih, ki so nad 30 ali 20-krat na tak način pomagali sočloveku; to so: Bogo Novak, Vlado Strucelj, Janez Konda, Alojz Bojič, Franc Moljk, Ivan Volf, Janez Kump. Nad petnajstkrat pa so se oddaje krvi udeležili: Danica Birkelbah, Ludvik Mugerle, Kazimir Moravec, Marija Cvar, Adam Lipovec in Janez Jerman.

ČRNOMALJSKI DROBIR

SAMO ZA ČLANE - AMD Črnomelj je 9., 10. in 11. julija organiziralo za svoje člane na treh koncih občine brezplačno testiranje vozil. AMD je dokaj delavno, saj je imelo letos že tri tečaje za voznike amaterje s 105 udeleženci, 29. julija pa se novih šoferskih tečajev začne v Semiču.

KAJ BO Z ZAMUDNIKI? Na javni poziv je do konca junija okrog 90 črnomaljskih občanov prijavilo svoje premoženje. Domnevajo pa, da je še nekaj takih, ki bi prijavo morali oddati, a je niso.

PREUREJAJO TRGOVINO - Podjetje Dolenjka je svojo prodajalno pri črnomaljskem suhem mostu začelo adaptirati. Iz trgovine klasičnega tipa bodo uredili samopostrežbo, dela pa bodo gotova v treh mesecih.

Pohvaliti velja tudi tiste mlade fante in dekleta, može in žene, ki so se tokrat prvič zapisali med krvodajalce. Tudi teh ni bilo malo.

Poletna toča

Po Kotu in v Ručetni vasi je precej škode

9. julija okrog 19.30 je bilo letos že drugič, da je Kot dobil „ledenih pozdravček“ sredi poletne vročine. V Ručetni vasi pa so istočasno prav tako doživeli hudo neurje in točo. Slavko Lozar iz Rožanca, občinski uslužbenec v Črnomlju, je v službo prinesel pokazat grozde, ki je skleščeno in nagnito, o toči pa je povedal:

„Tisti dan se je stemnilo, hudo je gmeljo, toča pa je začela padati prav na gosto. Ni bila debela, pač pa tako gosta, da je meni uničila več kot pol pridelka v novem vinogradu. Pri nekaterih kmetih je velika škoda tudi na poljih, vinogradi okrog Kota in Ručetne vasi pa so hudo okleščeni. Neurje je močno poškodovalo tudi ceste, saj je z njih voda odnesla ves gramoz. Kmetje so ravno dan pred točo škropili vinograde, po neurju pa so morali spet nadevati škropilnice na ramena. Kolikšna je pravzaprav škoda, bomo videli šele jeseni, ko bo pri sosedih normalna letina, pri nas pa sama žalost.“

Gradnja viniše tovarne lepo napreduje. Trenutno je gradbišče živo, poslopje pa že stoji. (Foto: R. Bačer)

SEMIČ: NOV BLOK

V Semiču so tokrat na drugi strani ceste začeli graditi nov stanovanjski blok s centralno kurjavo, namenjen predvsem borcem. Gradnja je prevzelo domače podjetje BEGRAD in lepo napreduje, saj so temelji že zabetonirani.

IZ OČI V OČI

10. julija so se sestali v Črnomlju člani občinskega komiteja ZK in predstavniki podjetja Dolenjka iz Novega mesta, ki ima v Črnomlju več trgovin. Razpravljali so o ureditvi in samopostrežbi v vinski trgovini in samopostrežni spoznavali, obravnavali pa tudi stvari, ki so zadnje čase v javnosti slabo odjeknile, na primer „sladkorna zadeva“ (prikrivanje sladkorja pred podražitvijo in prodaja po višji ceni), obnašanje poslovodje v vinski trgovini. V obeh primerih so menili, da je treba napake odpraviti, krivce kaznovati, da bi ovrgli že močno razširjeno splošno mnenje, da so vsi trgovci slabi.

PREVEČ MEČKAJO

Veliko pripomb je med ljudmi na račun Cestnega podjetja in počasnega izvajanja del pri modernizaciji ceste Črnomelj - Kanižarica in Črnomelj - Ručetna vas. Hudo prometna cesta proti Kanižarici je že dva meseca razkopana, delavci pa so z gradbišča odšli in promet je nevaren. Proti Ručetni vasi je cesta razrita že od lanskega oktobra. Občani Rožanca, Lokev, Petrove vasi, Pake in še nekaterih drugih morajo zdaj v službo v Črnomelj 20 km naokrog, namesto da bi imeli le 4 kilometre. Pot do nekaterih vasi je zdaj onemogočena in v slabem vremenu tudi rešilni avto ne pride.

Človeku človeško stanovanje

Že leta in leta romajo starši z otroki na občino in prosijo za primerna stanovanja - Več solidarnosti za gradnjo družbenih stanovanj

Srednjeročni program stanovanjske gradnje od 1973 do 1976 v občini Ribnica predvideva zgraditev 237 stanovanj, od tega na območju Ribnice

RIBNIŠKI ZOBOTREBCE

OPROSTITEV - Davčna uprava bo po novem lahko oprostila vodenja poslovnih knjig davčne zavezance, stare nad 65 let (moške) oziroma 60 let (ženske). Seveda bo davčna uprava oprostila le tiste, ki bodo za oprostitve zaprosili, če bo ugotovila, da je njihova prošnja upravičena.

STARI POSLOVNI PROSTORI - Stanovanjsko podjetje Ribnica vzdržuje 300 stanovanj in 22 poslovnih enot. Poslovni prostori so vsi stari nad 60 let, medtem ko je kar 67 odstotkov stanovanj starih do 20 let, 14,4 odstotka pa od 20 do 60 let.

POŽARNO VARSTVO - Osnutek načrta varstva pred požari na območju občine je dan v javno razpravo. Pripombe nanj naj bi dala predvsem gasilska družina, delovne organizacije in krajevne skupnosti, pa tudi drugi.

SLABA CESTA - Odbornik Jože Klun že 6 let brezuspešno opozarja, da je cesta v Slemenca slaba, da voda odnaša pesek in da avtomobili kar nasedajo na njej. Zaradi slabe ceste so se v zadnjem obdobju trije avtomobili hujše poškodovali.

POKVARJEN HIDRANT - Na cesti pri šoli v Ribnici je pokvarjen hidrant. Prav bi bilo, da bi ga popravili tisti, kdor ga je pokvaril.

NOVA RAVNATELJA

Za ravnateljico posebne osnovne šole Ribnica je bil na zadnji seji občinske skupščine imenovan Franc Koprivec, predmetni učitelj iz Ribnice, zdaj zaposlen na osnovni šoli. Na razpis za mesto ravnateljice osnovne šole Loški potok je občinska skupščina prejela le eno prijavo, a še ta kandidat ni ustrezal pogojem razpisa, ker ni imel dovolj službenih let. Zato je skupščina imenovala za vršilca dolžnosti ravnateljice šole Božidarja Kraševca iz Loškega potoka.

192, Sodražice 35 in Loškega potoka 10. Z ureditvijo tega programa bi imelo vsako gospodinjstvo svoje stanovanje, primerno stanovanje pa bi dobili tudi vsi, ki živijo v slabih stanovanjih.

Občinska skupščina je priporočila delovnim organizacijam, naj od dela stanovanjskih sredstev (40 odstotkov), ki jim ostajajo, namenijo letos in prihodnje leto 80 odstotkov za družbeno in le 20 odstotkov za zasebno gradnjo. Potrebe po družbenih stanovanjih so namreč velike, hkrati pa že nekaj let ni bilo nobene družbene gradnje stanovanj.

Delovne organizacije so sicer odgovorile na anketo o nakupu stanovanj, hkrati pa z izjemo RIKA niso še ničesar namenile iz svojih sredstev (40 odstotkov) za družbeno gradnjo stanovanj. To pomeni, da občina za letos in prihodnje leto razen sredstev upokojeencev, borcev, solidarnostnega stanovanjskega sklada, TIS in podjetja RIKO nima drugih sredstev za usmerjanje gradnje družbenih stanovanj. S tem denarjem pa nameravajo zgraditi v Ribnici 20 do 24-stanovanjski blok, vreden 3,3 milijona dinarjev; v Sodražici poslovno-stanovanjsko stavbo (8 do 12 stanovanj in trgovine), vredno 1,8 milijona dinarjev in v Loškem potoku poslovno-stanovanjsko stav-

Potoška mladina je zelo vesela nove šole in še posebno lepe telovadnice. Zasedena ni le dopoldne, ampak tudi popoldne in celo ob sobotah in nedeljah. (Foto: J. Primc)

bo, katere grajnja pa je odložena za prihodnje leto, ker še ni na razpolago dovolj denarja.

V dosedanjih razpravah o stanovanjski gradnji v občini je bilo poudarjeno, da so potrebe po stanovanjih velike in da bo potrebnega še več denarja. Delovne organizacije kažejo za reševanje stanovanjskih zadev premalo razumevanja in premalo solidarnosti.

Pripravi pa je treba tudi prednostno listo za dodeljevanje stanovanj, zgrajenih iz solidarnostnega sklada, in sicer za celotno območje občine. Seveda je treba še prej izdelati merila za ocenjevanje. Stanovanja pa naj bi nato gradili tam, kjer so potrebe največje.

ORTNEŠKI POROČEVALEC

CESTITKA - Novemu direktorju Dolenjskega lista Tonetu Gošniku ter novemu glavnemu in odgovornemu uredniku našega lista inž. Marjanu Leganu Čestitamo in jima želimo, da bi naš list vodila k še večjim uspehom.

LEPO OKOLJE - Vsi si želimo lepe okolice doma, kjer živimo, zato se trudimo, da bi imeli lepe hišice, lepa stanovanja, polno lepih cvetic na oknih, vrtovih in gredah. Tako je tudi v Ortneku, na Velikih Poljanah in vseh vaseh naše ortneške doline tja daleč v Gregorijo na eni in do Grmada na drugi strani.

PODIRA SE - Središče Ortneka kazi grajska podrtja. Čakamo, kdaj se bo začel grad tudi zunaj podrtja. Koga naj kličemo na odgovor: Ljubljano ali občino? Kogar povprašamo o usodi našega gradu, vsak se izogiba odgovora ali pa vali krivdo na drugega. Vsi smo odgovorni za skupno lastnino!

NAŠ IZLET - V nedeljo, 29. julija, bo Ribniški turist popeljal na izlet vse, ki si želijo obiskati Kumrovec, atomske toplice in grad v Olimju. Odhod bo iz Ribnice ob 6. uri. Cena 60 din, kosilo v Podčetrku pa si lahko rezervirate za 25 din. Če ne bi dovolj prijav, bo izlet odpovedan.

V. P.

REŠETO

Dober znak: gostje se vračajo

V metliškem hotelu je turistična sezona na višku

„Kaj me ne poznate? Vsako leto se oglasim pri vas, ko potujem na Jadran in ko se vračam,“ reče receptorki hotela Bela krajina marsikateri Nemeč, Holandec ali Šved.

Letos imajo do 11. julija v knjigi tujih gostov že izpolnjeno zapo-

redno številko 413, medtem ko je bilo domačih gostov dvakrat več, nočitev pa čez 2000, kajti nekateri tuji ostanejo dva dni ali pa tudi več.

Po besedah receptorki Martine Slanc je letošnja sezona boljša od lanske, zlasti julija je velik promet, ko se vse več tujcev odloča za Jadran po poti čez Belo krajino, ki je krajša, manj prometna in bolj slikovita.

Med tujci, ki nočujejo v metliškem hotelu, je nekaj stalnih gostov Italijanov in Holandcev ter Nemcev, imeli so pa tudi Švede, celo Iranca in Palestince. Kaj je ta napisal z arabskimi črkami v knjigo, seveda nihče ni znal prebrati.

Kot v drugih gostinskih obratih so tudi v hotelu Bela krajina po odmrznitvi cen v začetku julija podražili hrano in pijačo. Naravni zrezek je 30. junija veljal še 20 din, zdaj plačate zanj 24 dinarjev, čevapčiči se niso podražili, pač pa se bo poznalo tistemu, ki rad v tem lokalno popije dobro kapljico. Metliška črnina je od 23 din za liter poskočila na 25 din, teran pa od 25 na 30 din liter.

Metlika, izrazito tranzitno območje, se vse bolj turistično uveljav-

lja tudi med domačimi gosti. Te dni na poti čez Gorjance srečuješ vse več domačih avtomobilov iz Štajerske in Gorenjske, naloženih z dopustniško prtljago.

Odhaja

30. junija je bil uradno razrešen službe Zvonko Hanzelj, načelnik davčne uprave v Metliki. Odhaja v pokoj. Menda ni človeka, ki tovariša Hanzelja pozna, da mu ne bi privoščil počitka in mira, saj je bil znan na vseh službenih mestih kot vesten, pošten, zmovalen in natančen uslužbenec. Zaradi starostnih let bi pokojniko še lahko čakal, toda partizanska leta (od julija 1941 dalje) so tudi na njem pustila sledove.

Po vojni in demobilizaciji je Zvonko Hanzelj dolga leta veljal za enega najboljših domačih strokovnjakov za knjigovodske posle. Kot inštruktor za knjigovodstvo je bil zaposlen v Zdravni zvezi v Črnomlju, bil je računovodja v zadrugi, v upravi metliške občine pa tudi načelnik za gospodarstvo in končno načelnik davčne uprave. Ob odgovornih službah pa mu nikdar ni bilo žal truda za družbeno delovanje. Zadnja leta je največ prostega časa posvetil borčevski organizaciji, kjer je še zdaj predsednik občinskega odbora ZZB NOV v Metliki.

Med ljudmi velja Zvonko Hanzelj za poštenjaka, kakršnih ni dosti, da pa je imel kot načelnik davčne uprave težko in nič zavidanja vredno službo, dokazuje razpis za novega šefa, na katerega se še nihče ni javil.

Obračun v dolini Kolpe

Le dva izmed 142 padla - Na meji s Hrvasko utrjujejo bratstvo - Pomagata vojska in SAP

Delo osnovne šole Vas-Fara s podružnico v Osilnici je bilo tudi letos zelo bogato. Prednost so imele vzgojne in izobraževalne naloge. Potrudili smo se vsi in uspehi niso izostali. Na osil-

niški šoli so od 1. do 4. razreda izdelali vsi učenci. V Vasi-Fari sta dva izmed 142 učencev od 1. do 8. razreda padla, 7 pa jih ima popravne izpite. Tak uspeh je bil dosežen predvsem po zaslugi rednega dopolnilnega pouka skozi vse šolsko leto.

OB STOLETNICI

V Strugah v kočevski občini si prizadevajo, da bi dostojno proslavili 100-letnico šole. V teh dneh bodo imenovali odbor, ki bo organiziral nekatera dela v zvezi s tem jubilejem in zbral potrebni denar. Za to priložnost bodo namreč uredili v šoli primerne prostore za tehnični pouk, pročeje šole in športno igrišče pri šoli.

Računajo, da bo vse to veljalo okoli 100.000 din. Ves ta denar pa še ni zagotovljen. Predvidoma bodo nekaj denarja zbrali doma, nekaj ga bo prispevala TIS, za denarno pomoč pa bodo zaprosili tudi kočevske delovne organizacije.

Zaključna proslava 100-letnice šole bo predvidoma v zadnjih dneh septembra, nekako teden dni pred proslavo 30-letnice Kočevskega zbornice.

Solarji pripravljajo tudi razstavo lesenih kipov za sceno na temo o kmečkih puntih. Kipe izdelujejo sami.

ČIMPREJ RAZPRAVLJATI O USTAVAH

IO občinske konference SZDL Kočevje je sprejel sklep, naj vodstva družbenopolitičnih organizacij začnejo takoj pripravljati razprave o ustavah. Že prihodnji teden bo posvet občinskega političnega aktivna in kluba odbornikov, kjer bojo sprejeli program o javnih razpravah.

OBLETNICA AKTIVISTOV OF

IO občinske konference SZDL Kočevje je sprejel okviren program prireditve v počastitev 30. obletnice I. zbornice aktivistov OF, ki bo v Starem logu 22. julija. Praznovanje obletnice so poveljali s praznovanjem dneva vstaje. V kulturnem programu bojo sodelovale skupine iz Novega mesta, Trebnjega in ostalih krajev.

Čeprav se veliko učencev vozi več kot 20 km v eno smer, to ni oviralo učnega dela. Za vozače smo namreč pred poukom in po njem organizirali varstvo. Vsi učenci so se hranili v šolski mlečni kuhinji. Svet za otroško varstvo pri TIS Kočevje je plačal prehrano za 36 socialno ogroženih otrok. Mladi člani RK so za izboljšanje hrane zbrali 200 kg krompirja, 15 kg zelja, 39 kg fižola, 5 kg čebule, 15 kg kolerabe, 3 kg masti, 285 jajc ter nekaj denarja. Nekaj smo pridelali na šolskih površinah.

Za razne slovesnosti in proslave so nam moralno in finančno pomagale krajevne skupnosti Banja loka, Vas-Fara in Osilnica, DPM Vas-Fara, gasilci, ZB, RK in drugi ter občinska ZPM in razne tovarne iz Kočevja. Prav posebno smo hvaležni SAP Ljubljana, ki je naše učence varno in točno prevažal v šolo in domov.

Ob koncu šolskega leta nam je podjetje SAP pomagalo pri izvedbi končnih izletov, kjer so si naši učenci poglabili in razširili v šoli pridobljeno znanje.

Podjetju SAP so učenci osnovne šole Vas-Fara hvaležni tudi za kinoprojektor, ki jim ga je poklonilo za novo leto 1972. Vse leto smo ga namreč s pridom uporabljali. Garnizija Delnice nam je brezplačno posojala najboljši vojni in druge filme.

Solarji so se udeleževali tudi v mnogih izvenšolskih dejavnostih, predvsem raznih krožkih. Sodelovali smo tudi s hrvasko šolo v Brodu na Kolpi in utrjevali vezi bratstva in enotnosti na vseh področjih.

Čeprav so počitnice, naši solarji niso popolnoma popustili! Med vsemi počitnicami bodo z učitelji dežurili in skrbeli za lepo okolico šole ter za partizanske spomenike in grobove. En dan v vsakem tednu bodo posvetili skupni rekreaciji, športu in zabavi.

Ob zaključku moram povedati, da se solarji našega okolišja izredno veselijo, ker se bodo v novem šolskem letu vozili že na precejšnjem odseku po novi asfaltni cesti.

MARIJA VOLF

SPREHOD PO METLIKI

ZACASNO ZAPRTO. - Julija bo kinodvorana nekaj časa zaprta. Stare stole bodo zamenjali z novimi in udobnejšimi. To je prvi korak TIS v želji, da bi metliška dvorana dobila spodobnejšo podobo.

KAKO DO HIŠ? - Stanovanjska komisija BETI je te dni obvestila svoje delavce o tem, kako bi lahko najhitreje prišli do stanovanj oziroma do lastnih hiš. Vse podrobnosti bodo objavljene v avgustovi številki VEZILA.

GNEČA PRI VODI - Ob sobotah in nedeljah je na kopalščih v Podzemlju, na Primostku in v Metliki velika gneča. Kopalci prihajajo domala iz vse Slovenije, ne manjka pa tudi avtomobilov hrvaške registracije. Če bi bilo še malo bolje poskrbljeno za zabavo, bi goste lahko obdržali še na večer.

UMRLA STA: Marija Smole iz Kočevja, stara 85 let, in Anton Zazar iz Metlike, star 66 let.

metliški tednik

Gospodarstvo ni doseglo načrtov

Produktivnost večja le zaradi več zaposlenih, ne pa zaradi prizadevnosti kolektivov - Gene nad planom, družbeni proizvod pod njim

Pregled uresničevanja smernic za družbenoekonomske politike in politike zbiranja in trošenja sredstev za splošno in kolektivno potrošnjo na območju občine Ribnica za lani - o njem so pred kratkim razpravljali razni organi v občini - je pokazal, da je bila lani gospodarska rast pod načrtovano in da so se v težkem položaju znašla podjetja, ki imajo zamrznjene cene, stroški proizvodnje pa so jim naraščali hitreje kot produktivnost.

Tako so načrtovali ob 13-odstotni povečani rasti cen za 25 odstotkov večji družbeni proizvod; vendar so cene porastle za 16 odstotkov, družbeni proizvod pa le za 19 odstotkov. Osebnih dohodkov so se zvečali za 12,7 odstotka (v republiki za 19 odstotkov), medtem ko je bil načrtovan 15-odstotni porast. Porast zaposlenosti je bil načrtovan za 4 odstotke, dosežen pa le 1,5-odstotni. Produktivnost je bila večja za 4 odstotke. Žal pa je treba ugotoviti, da je porastla predvsem na račun večje zaposlenosti in le v manjši meri na račun prizadevnosti delovnih kolektivov.

Premalo prijav premoženja

Računali so, da bo prijavilo premoženje 100 do 150 občanov, prijavilo pa ga je le 32

Do roka, se pravi do 30. junija, je komisija za ugotavljanje

Nesklepčnost

Seje raznih občinskih svetov in komisij v ribniški občini so razmeroma slabo obiskane in celo večjih nesklepčne, predvsem zato, ker nanje ne prihajajo odborniki s podeželja.

Glavni vzrok za tako stanje je, da dobe člani teh organov plačan le prevoz z avtobusom do Ribnice, pripravijo pa precej več, saj je na primer zaradi slabih avtobusnih zvez odborniki ali član sveta oziroma komisije iz Loškega potoka za sejo v Ribnici zdoma okoli 12 ur. Če gre na pot s svojim avtom, pride sicer domov prej, vendar ne dobi plačane kilometrine, ampak le avtobusno vozovnico. Če ostane v Ribnici do avtobusa, pa zapravi še za kosilo oziroma malico. Kmetije in obrtniki sicer dobe nadomestilo za čas, izgubljen na seji, zaposlenim pa plačujejo (ponekod z odbitki) zamujeni čas podjetja, vendar jih hkrati delo v podjetju počaka in ga morajo tako in tako opraviti.

Zaradi vsega tega so vedno glasnejše zahteve, naj bi bili odborniki in člani svetov ter komisij upravičeni do polovice dnevnice, če so odsotni od doma nad 8 ur. Nekateri pa tudi predlagajo, naj bi predsedniki svetov in komisij in odborniki, ki niso kmetje ali obrtniki, ob koncu leta dobili nekakšno denarno nadomestilo za izgubljeni čas in opravljeno delo.

Zmaj v Loškem potoku

Bili so zelo težki časi. Se huje je bilo v Loškem potoku, kjer je revščina ljudi skoraj popolnoma izčrpala. Vendar so bili Potočani uporni in prenašali so težave, kakor je kdo mogel in znal.

Nekega večera se je pojavila na obzorju velika rdeča lisa, ki se je hitro večala in širila, tako da je kmalu pokrila vse nebo. Videti je bilo, ko da je za obzorjem nastal velikanski požar. Potočani se tega sprva niso prestrašili, čeprav so vedeli, da prihaja nekaj strašnega. Ko pa so se pokazali nad obzorjem obrisi velike pošasti, so jim srca vztrepetala v grozi, da so vsi hkrati kriknili: „Joj, prejoj! Zmaj, strašen zmaj se vali nad nas!“

Kmalu je nastalo oglušujoče rohnenje in bobnenje, ko da se bliža najhujša nevihta; zmaj, ki je bil na pohodu, je uničeval vse, kar mu je prišlo pred želo ali med krepilje: ruval je drevesa, lomil pečine in bljuval ogenj, da so se plameni grozeče širili na vse strani. Med ljudmi je nastal preplah in groza, kakršne še niso občutili; tekali so sem ter tja kakor brez glave, samo da bi si rešili golo življenje. Strah se je polegel šele proti jutru, ko se je zmaj unesel. Vgnezdil se je pri Taboru in vse je kazalo, da se ga Potočani zlepa ne bodo iznebili.

Čez tri dni in tri noči se je zmaj prebudil. Z glasom, ki je bil podobno bobnenju, je ljudem naznanil, da hoče imeti vsak dan sedem volov

V gostinstvu se je lani položaj izboljšal, letos pa so začeli graditi hotel B kategorije. Uslužnostna obrt še naprej stagnira, posebno klasična (čevljarstvo, mizarstvo, šiviljstvo, kovaštvo).

Na področju trgovine so se dogovarjali o združevanju. Vendar ni bilo uspeha, ker so večja trgovska podjetja obljubila, da bodo šele v letu 1974 in 1975 investirala v Ribnici, in ker žele prostor za novo trgovsko hišo sredi Ribnice. Vprašanje pa je, če niso ribniški trgovci preveč neučakani, saj je tisti „še“ tako rekoč že tukaj, namreč leto 1974.

O uresničevanju ostalih smernic (na drugih področjih) ne bomo podrobneje poročali, ker smo o njih poročali že sproti. Omenimo pa naj nekatere ugotovitve za letos.

Gospodarstvo gre v prvih treh mesecih v glavnem po lanskem potu, oziroma celo nekoliko slabše. V prvih treh mesecih letos (po leg STANGRADE) se tri podjetja slovala v izgubo. Sicer je že običajno prvo četrtletje slabše, vendar tako slabo podjetjem lani ni kazalo. Zaskrbljujoča je ugotovitev, da so obveznosti dveh največjih podjetij od družbene skupnosti, računano od družbenega proizvoda, v prvih treh mesecih v primerjavi z lanskim letom porastle od 28,4 odstotka na 33,8 odstotka.

20. maja letos je uspel tudi referendum za samoprispevek. Z zbranim denarjem bodo urejene mnoge komunalne zadeve na podeželju, v večjih središčih pa tudi nekateri pomembni objekti.

„Ker si me pozval, predsednik, in ker me štiti odborniška imuniteta, bom pa povedal, kaj resnično mislim o današnjih gradnjah in urbanizaciji.“ je dejal odbornik občinske skupščine prof. Janez Debeljak na zadnji seji in nadaljeval:

„Po mestih, pri blokkih, stolpnicah, stolpičih ni nič živlega, pogosto še dreves ni. Otroci nimajo kaj početi. Zaprti so v kletko asfalta, betona in stekla. Zato postajajo duševni reveži. Morali bi imeti vsaj igrišče, vrt, stik z zemljo, naravo.“

Meni vsa ta naša stanovanjska politika ni všeč. Razen mladine v teh stavbah žive še odrasli, ki tu tudi nimajo kaj početi, še vrta nimajo, da bi si pridela kakšno malenkost in da bi se zaposlili v prostem času. Nimajo kaj delati in gredo v gostilno. Ob vsem tem pa spet noben ne bo vprašal tistega, zakaj je 10 let pil in zapravljal celo premoženje. Komisija za ugotavljanje izvora premoženja bo lovila le onega, ki je 10 let delal, varčeval in nekaj ustvaril, zdaj pa bo moral dokazovati, od kod mu to in ono. Pri vsem tem nekaj ni v redu. To so že spoznali drugod po svetu, na primer v Kanadi, in poleg stanovanjskih blokov zgrade še igrišča in drugo, da se mladina zaposli skozi ves dan, za odrasle pa so vrtnički. Zato bi jaz dovolil ljudem, naj grade v naravi, posebno še, ker je v Ribnici zelo težko dobiti prostor za gradnjo hiše. Poznam človeka, ki že tri leta zama čaka na lokacijo.“

NIČ PROSLAVE

V Loškem potoku smo zvedeli, da letos ne bodo proslavili praznika Loškega potoka 30. julija, ker pač ni okrogla obletnica. Ob 30-letnici nam je lani postal potoški rojak Rudi Mohar bajko „Zmaj v Loškem potoku“ vendar zaradi pomanjkanja prostora ni bila objavljena. Zato jo objavljamo letos.

in enaindvajset pitalih telic ter sod dolenskega vina.

„Drugče bo gorje!“ je grmel. Potočani, ki so se komaj opomogli od prestanega strahu, so brž privolili v vse.

Dan za dnem je romala čreda volov, telic in sod vina proti Taboru, kjer se je zmaj bohotno šopiril. Toda davek, ki so ga dajali, je bil za Potočane le prevelik: vidno so se praznilni hlevi, za vino, ki so ga morali kupovati, pa jim je začelo primanjkovati denarja. Ljudje so zmajevali z glavami in si v strahu pošepetavali:

„Kaj bo potem, ko bo zmanjkalo vsega?“

Mrzeli znoj jih je oblival ob tej misli, zakaj vedeli so, da bodo potem prišli na vrsto sami. Nato pa bo zmaj uničil vse, kar bo še ostalo, in odletel drugam, kjer bo začel spet znova. . .

Potočani so bili spričo tega zelo zbegani, vendar so imeli še toliko poguma, da so se zbrali in začeli razmišljati. Kmalu so spoznali, da ne preti nevarnost le njim, pač pa tudi drugim ljudem. Zategadelj so sklenili, da se bodo uprli in da ne bodo dali zmagati niti vola več, sami pa bodo odšli v gozdove, kjer bodo varni pred pošastjo.

„To je za nas edina pot,“ so govorili drug drugemu, „po kateri se bomo rešili, kajti če zmaj ne dobi ničesar, kar bi ga nasitilo, se bo moral prej ali slej posloviti od tod. . .“

Vsi so se strinjali s tem, le župnik, ki so mu Potočani zelo zaupali, se je izneveril. „Ne, ne tako!“ je ugovarjal ves razvnet, „zmaju moramo biti pokorni. . . Dajmo mu, kar zahteva,

tom porastle od 28,4 odstotka na 33,8 odstotka. 20. maja letos je uspel tudi referendum za samoprispevek. Z zbranim denarjem bodo urejene mnoge komunalne zadeve na podeželju, v večjih središčih pa tudi nekateri pomembni objekti.

Betonske kletke

Otroci ujetniki asfalta, odrasli pijače

„Ker si me pozval, predsednik, in ker me štiti odborniška imuniteta, bom pa povedal, kaj resnično mislim o današnjih gradnjah in urbanizaciji.“ je dejal odbornik občinske skupščine prof. Janez Debeljak na zadnji seji in nadaljeval:

„Po mestih, pri blokkih, stolpnicah, stolpičih ni nič živlega, pogosto še dreves ni. Otroci nimajo kaj početi. Zaprti so v kletko asfalta, betona in stekla. Zato postajajo duševni reveži. Morali bi imeti vsaj igrišče, vrt, stik z zemljo, naravo.“

Meni vsa ta naša stanovanjska politika ni všeč. Razen mladine v teh stavbah žive še odrasli, ki tu tudi nimajo kaj početi, še vrta nimajo, da bi si pridela kakšno malenkost in da bi se zaposlili v prostem času. Nimajo kaj delati in gredo v gostilno. Ob vsem tem pa spet noben ne bo vprašal tistega, zakaj je 10 let pil in zapravljal celo premoženje. Komisija za ugotavljanje izvora premoženja bo lovila le onega, ki je 10 let delal, varčeval in nekaj ustvaril, zdaj pa bo moral dokazovati, od kod mu to in ono. Pri vsem tem nekaj ni v redu. To so že spoznali drugod po svetu, na primer v Kanadi, in poleg stanovanjskih blokov zgrade še igrišča in drugo, da se mladina zaposli skozi ves dan, za odrasle pa so vrtnički. Zato bi jaz dovolil ljudem, naj grade v naravi, posebno še, ker je v Ribnici zelo težko dobiti prostor za gradnjo hiše. Poznam človeka, ki že tri leta zama čaka na lokacijo.“

Prof. Janez Debeljak: „Okoli današnjih blokov ni nič živlega, naravnega, zato postajajo otroci duševni reveži, odrasli pa pijanci.“

Prof. Janez Debeljak: „Okoli današnjih blokov ni nič živlega, naravnega, zato postajajo otroci duševni reveži, odrasli pa pijanci.“

Prof. Janez Debeljak: „Okoli današnjih blokov ni nič živlega, naravnega, zato postajajo otroci duševni reveži, odrasli pa pijanci.“

in še več, če bo treba, samo da se rešimo njegove jeze. - Kdor misli in dela drugače, greši in sili v pogubo!“

Pa jih je bilo le malo, ki so ga poslušali, zakaj misel, ki se je porodila v glavah preprostih ljudi, je osvojila srca vseh Potočanov. Postali so hrabri in kmalu ni bilo nikogar več, ki bi hotel dati kar koli še za grdega požaruha.

To je zmaj tako razkačilo, da je pobesnel. „Torej - upri so se!“ je rohnel. „Se nikoli se mi ni pripetilo kaj takega. . . Pa poskusimo, kdo bo prej odnehal!“ In zdijval je nad Potočani z vso brezobzirnostjo. Najbolj se je znesel nad Travničani, ker so mu prvi pokazali hrbet. Na njihovo vas je iztresel toliko ognja, da se je vse spremenilo v prah in pepel. Marsikoga, ki se ni pravočasno umaknil, je tudi raztrgal in požrl.

A vse to ni zmaju nič pomagalo - njegov trebuh se je vedno bolj praznil, da ga je kmalu začela mučiti strašna lakota. Goltal je vse, kar mu je prišlo pred želo. Končno je požrl tudi župnika in vse tiste, ki so ga častili in mu služili. Nazadnje mu ni ostalo nič drugega kot kamenje, ki ga je v Loškem potoku na pretek. Zmaj ga je lomil in jedel, samo da bi si napolnil nenasiitni želodec. Toda bolj ko je žrl, manj mu je teknilo. Ni pa odnehal, čeprav so mu moči pešale.

Medtem so se zbrali v gozdu že skoro vsi Potočani. Prišli so tudi ljudje od drugod. Vedeli so, da jih lahko reši le hrabrost, in so začeli napadati zmaja. Kmalu mu niso dali miru ne podnevi ne ponoči. Nazadnje so navallili nanj z vso silo in ga premagali. . .

Boj je bil srdit, neizprosna. Kri je tekla kar v potokih. Še sedaj se Potočani spominjajo tistih dni z grozo - pa tudi s ponosom.

RUDOLF MOHAR

Novomeški jez pri Seidlovem mlinu je že skoraj dograjen. Z marljivim delom je delavcem in vojakom uspelo zabetonirati oba kraka jez, tako da je ostal za zajezitev le ozek pas v sredini. Delo je nevarno, zato so graditelji zavarovani z rešilnimi pasovi. (Foto: Markelj)

Kam po končani šoli?

Za vse, ki bi radi nadaljevali šolanje, ni dovolj prostih učnih mest

Letos je končalo osme razrede osnovnih šol 1736 učencev, v nižjih razredih pa je zaključilo obvezno šolanje 784 učencev. Komunalni zavod za poklicno usmerjanje, ki že štiri leta po enotnem programu spremlja in usmerja v poklice mladino, je z anketo ugotovil, da se je skoraj polovica (48,4 %) učencev, ki so osnovno šolo končali, odločila za nadaljevanje šolanja na srednjih šolah, 39 % pa za šolanje v poklicnih šolah.

Največ zanimanja je bilo za vpis na gimnazijo, TSS in na administrativno in ekonomsko šolo. Medtem ko je v poklicnih šolah dovolj prostih učnih mest, pa je položaj v srednjih šolah veliko bolj pereč. Potrebe po srednješolskih kadrih so precejšnje, vendar so zmogljivosti šol premajhne. Tako so od 138 prijavljenih za šolanje na ekonomski in administrativni šoli sprejeli lahko le 74 učencev.

Vodja skupine za poklicno usmerjanje Vika Avsec je dejala, da sicer poskušajo preusmeriti presežni del v poklicne in srednje šole v drugih krajih, vendar to problema ne rešuje, ker so vse skoraj povsem zasede-

IZLET V PLANINE

Planinsko društvo Novo mesto bo organiziralo v petek in soboto, 27. in 28. julija, izlet v bohinjske planine. Odhod bo z osebnimi avtomobili 27. julija ob 5. uri pred hotelom Metropol, vrnitev v Novo mesto pa naslednji dan okoli 21. ure. Prenosišče je zagotovljeno v planinskem domu na Crni prsti.

Prijave s plačilom prevoznih stroškov (60 din) sprejema uslužbenec v kiosku jugoslovanske loterije do vključno 24. julija.

A. TRUNKELJ

ČETRTKOV INTERVJU

Denar bomo dobili!

Republiško ustavno sodišče je 1. julija razsodilo, da je osebno plačevanje šolnine za osnovno izobraževanje odraslih protiusustavno; pristojnost tega delovanja je zakonska obveznost osnovnih šol, denar za to pa se zbira iz obveznih in stalnih virov.

Na vprašanje Julija Šterna, kakšne so možnosti in kdo je pristojen financirati to dejavnost v novomeški občini, je tajnik temeljne izobraževalne skupnosti Janez Grašič dejal: „Izvršni odbor TIS je na zadnji seji 6. julija razpravljal o odločitvi republiškega ustavnega sodišča in se z njo popolnoma strinja. Zavedamo se, da je financiranje osnovnega šolanja odraslih tudi v pristojnosti TIS. Predlagamo, naj se v osnovno šolanje vključijo vsi, ki nimajo končanih osem razredov osnovne šole. Denar bomo dobili iz virov, ki so predvideni za financiranje osnovnih in drugih dejavnosti.“

TIS financira že precej dejavnosti na področju izobraževanja kadrov. Za ta namen je bilo letos predvidenih 232.497 din, v vsoto pa je zajeto tudi financiranje osnovnega izobraževanja odraslih, in sicer 78 %, ostali denar pa bo porabljen za družbeno-ekonomsko izobraževanje na splošno in za študij tujih jezikov, seveda v okviru šolanja za odrasle. Ker gre pri zadnjem za dejavnost, ki koristi izključno posameznikom, s tem pa posredno tudi raznim organizacijam in zavodom, se lahko finančna sredstva od tu preusmerijo v korist in kritje stroškov osnovnega šolanja odraslih.“

Janez Grašič je menil, da ni dovolj samo popravljati stare nake, pač pa je treba pomankljivosti odpraviti tam, kjer do njih najprej pride, to pa so v tem primeru osnovne šole, zato: „Pozivamo vse učence, strokovni kader in vodstva osnovnih

D. RUSTJA

ne. Boljši je položaj tistih učencev, ki končujejo obvezno šolanje v nižjih razredih. Za razliko od prejšnjih let je skoraj 1000 prostih delovnih mest za priučetev poklica v večjih tovarnah, kot so IMV, Novotek in Labod, kjer je potreba po takih kadrih tudi večja. Za tiste, ki se niso mogli vpisati na srednje šole, ostaja odprta vsaj ta pot.

M. MARKELJ

IZLETA UPOKOJENCEV

Društvo upokojencev iz Novega mesta bo 7. avgusta priredilo za svoje člane izlet v Beneško Slovenijo.

Cena enodnevnega izleta je 160 din; odhod bo ob 5. uri z avtobusne postaje v Novem mestu. Prijave sprejema pisarna Društva upokojencev do vključno 25. julija med uradnimi urami vsak ponedeljek in petek.

Za udeležbo na izletu je potreben veljaven potni list.

V torek, 14. avgusta, bo Društvo upokojencev iz Novega mesta organiziralo izlet v Logarsko dolino in z žičnico na Golte nad Mozirjem.

Odhod bo z avtobusne postaje ob 6. uri, vrnitev pa okoli 22. ure. Cena izleta je 65 din. Prijave sprejema pisarna podružnice do vključno 3. avgusta.

A. TRUNKELJ

ČETRTKOV INTERVJU

Denar bomo dobili!

Republiško ustavno sodišče je 1. julija razsodilo, da je osebno plačevanje šolnine za osnovno izobraževanje odraslih protiusustavno; pristojnost tega delovanja je zakonska obveznost osnovnih šol, denar za to pa se zbira iz obveznih in stalnih virov.

Na vprašanje Julija Šterna, kakšne so možnosti in kdo je pristojen financirati to dejavnost v novomeški občini, je tajnik temeljne izobraževalne skupnosti Janez Grašič dejal: „Izvršni odbor TIS je na zadnji seji 6. julija razpravljal o odločitvi republiškega ustavnega sodišča in se z njo popolnoma strinja. Zavedamo se, da je financiranje osnovnega šolanja odraslih tudi v pristojnosti TIS. Predlagamo, naj se v osnovno šolanje vključijo vsi, ki nimajo končanih osem razredov osnovne šole. Denar bomo dobili iz virov, ki so predvideni za financiranje osnovnih in drugih dejavnosti.“

Janez Grašič

„Imamo vse podatke o socialnem stanju študentov pri temeljni izobraževalni skupnosti v Novem mestu. IO TIS ugotavlja, da so študentje premajhne in da so merila za podeljevanje štipendij neustrezna. Takoj ko bo novi družbeni dogovor utemeljeno predvidel večjo osnovno vsoto za pokritje osnovnih življenjskih stroškov študentov in dijakov, bomo tudi mi ukrepali v skladu z njim.“

Na koncu razgovora je Janez Grašič zastavil naslednje vprašanje:

„Kako krajevne skupnosti gledajo na življenjske razmere učiteljev, ki poučujejo zunaj Novega mesta, saj je znano, da učitelji včasih živijo v nemogočih pogojih? Kdo in kako naj bi skrbel za izboljšanje teh pogojev, če hočemo, da bomo na vasi dobili potrebne in ustrezne učne kadre? Odgovori naj tajnik občinske konference krajevnih skupnosti Ivan Tekstor.“

D. RUSTJA

MINI ANKETA:

Vročina je pritisnila in vse teže je delati, modro morje in planine pa vabijo na odih. Teže denaric so različne, cene vrto-glavo visoke, vsi željni odih. Da bi zvedeli, kako se odločajo med željami in možnostmi posamezniki občani, smo jih nekaj povprašali, kam so se namenili na dopust.

Dopusti

FRANCI ŠKOF, zobozdravnik: „Dopust bom preživel na morju v Fiesi v počitniškem domu Mladinske knjige, kjer je zaposlena žena. V hotel si še pogledati ne upam.“

FANIKA ZUPANIC, natakarica: „Lansko leto sem bila v Pulju, letos bom šla pa kar domov v Kumrovec k staršem, ker si letovanja na morju ne morem privoščiti.“

JOZE ŠKUFECA, pedagoški svetovalec: „Za en teden sem se namenil na Pokljuko, ostali dopust pa bom preživel v Suhi krajin, kjer bom kosil.“

MARJAN BAUER, novinar: „Čeprav je z denarjem vedno problem, ga za 20 dni počitka, ki ga je novinar potreben, ne sme biti. Sel bom na Kornate jadrat in na podvodni ribolov.“

RASIM MULALIC, delavec: „Zelo rad bi šel na morje ali v planine, a ne morem, ker je za navadnega delavca povsod predrago. Zato bom obiskal rodni kraj v Bosni.“

ANTON VOGRINC, delovodja: „Pol dopusta bom preživel na morju, pol pa doma, ker je za daljše bivanje na morju treba imeti kar precej denarja. Sicer pa je treba tudi kaj postoriti v hiši, za kar bo dopust prišel prav.“

MIRO JERAJ, carinski deklarant: „Taboril bom na Hvaru, ker rad taborim. Drugače bi šel pa v hotel, ker mi za prijetno preživet dopust ni žal denarja.“

BREDA JAKŠA, uslužbenka: „Šla bom na morje v okolico Zadra. Z iznajdljivostjo se da dokaj poceni živeti pa še zanimivo je.“

VOJAKI SO KULTURNO USPEŠNI

12. julija je dramska skupina v vojašnici Milana Majca uprizorila v domu JLA dve enodejanski: Branislava Nušića „Oblast“ in Milana Nešića „Naši posli“. Dramska prizora je zrežiral mladi Vladimir Margan, ki mu je to že drugi poskus, odkar služi vojaški rok v Novem mestu. Pri uprizoritvi so sodelovali tudi mladi Novomeščani. Prizadevno delo gledaliških navdušencev v vojaški uniformi zasluži vso pohvalo, od njih pa bi se novomeški amaterji lahko naučili marsikaj, predvsem pa delavnosti.

Obisk je bil boljši kot na prejšnji predstavi, čeprav je bilo videti več uniform kot civilistov, vendar obiskovalcem ni bilo žal, saj so gledališniki vse navdušili.

Novomeška kronika

KISLO-SLADKA KAVA! - V skoraj vseh novomeških gostinskih lokalih so prejšnji teden podražili kavo, zato strastni „kofetarji“ s precej kislim obrazom odstejejo od 40 do 50 par več, kar pa ni tako hudo, saj pristojni že vedo, kako je prav, zategadelj nalijejo v skodelice manj vode in dodajo več sladkorja.

KINO PA TAK! - Odgovorni za program in predvajanje filmov v novomeškem kinu „KRKA“ niso kar tako. Izbor filmov je zelo slab, nezadovoljnost obiskovalcev pa povečujejo še kinooperaterji, ki se kdaj pa kdaj ne morejo zediniti, kdo bo opravljal svoje delo: prejšnji četrtek je na primer zaradi takih nesoglasij odpadla prva predstava!

TRŽNICA - Kljub slabemu vremenu je bila v petek tržnica čisto zasedena, izbor živil pa na običajni ravni. Fižol je bil po 8 din, kumare po 5, solata po 7 - 8, zelje po 4, krompir po 4, rdeča pesa po 9, paradižnik po 7, jajca so bila po 1 - 1,20 din, merica smetane 16 in 1 kg čebule 4 din. Sadej je še vedno drago: jabolka 7, breskve 10, borovnice 10 in gozdne jagode 10 din. Jurčkov ni bilo, kilogram lisičk pa je stal 10 din.

ROJSTVA - Rodile so: Jožica Kleindienst iz Volčičeve 1 - Eriha, Hamida Tuši iz Jerebove 8 a - Sabino, Jožica Draginc iz Kettejevega drevoreda 39 - deklico, Vlasta Macele, Nad mlini 43 - Anjo in Viktorija Kralj iz Padersčeve 13 - Katjo.

Ena gospa je rekla, da se ti v Novem mestu lahko zgodi vse, samo zob te ne sme zaboleti v soboto ali tik pred praznikom, kajti zamaš boš na tak dan popoldne pritisikal na kljuke zobne ambulante!

PROSTA DELOVNA MESTA!

ZAVAROVALNICA SAVA,
POSLOVNA ENOTA NOVO MESTO

I. objavlja prosta delovna mesta:

1. DELAVEC ZA DELO V ADMINISTRACIJI,
2. ZASTOPNIK ZA ŽIVLJENSKO ZAVAROVANJE ZA PODROČJE KOČEVJA IN OKOLICE,
3. 2 PRIPRAVNIKA ZA DELO V ADMINISTRACIJI.

Pogoji:

- Pod 1. dokončana srednja šola in najmanj 2 leti delovnih izkušenj. Prednost imajo kandidati z znanjem strojepisja.
Pod 2. srednja strokovna izobrazba ali nižja izobrazba ter izkušnje pri delu s strankami
Pod 3. srednja šola ekonomske ali splošne smeri in po možnosti znanje strojepisja.

ŠTIPENDIJE!

II. razpisuje štipendije:

- 1 ZA ŠTUDIJ NA PRAVNI FAKULTETI
 - 1 ZA ŠTUDIJ NA EKONOMSKI FAKULTETI
 - 1 ZA EKONOMSKO SREDNJO ŠOLO
- PREDNOST IMAJO KANDIDATI Z DOLENJSKE.

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o izobrazbi sprejema odbor za delovna razmerja pri Zavarovalnici SAVA, poslovna enota Novo mesto, Glavni trg 24.

OBIŠČITE BLAGOVNICO V TREBNJEM!

V oddelkih TEKSTIL, POHIŠTVO, TEHNIČNO BLAGO IN ŽELEZNINA nudimo veliko izbiro vsakovrstnega blaga. Zlasti opozarjamo na izbiro gradbenega materiala, saj imamo prav vse, kar potrebujete za gradnjo hiše. Blagovnica je odprta od 7. do 12. in od 14. do 17. ure.

TOZD GRADIŠČE
TREBNJE

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij osnovne šole Bršlin, Novo mesto, razpisuje prosto delovno mesto

UČITELJA V PODALJŠANEM BIVANJU

Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

1. da ima najmanj višjo izobrazbo ustrezne stroke,
2. da je aktivni član družbeno-političnih organizacij in
3. da je moralno neoporečen.

Rok za prijavo je 15 dni po objavi razpisa.

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA NOTRANJE ZADEVE
SR SLOVENIJE

VABI MLADINCE

da se prijavijo za sprejem na delo v

SPLOŠNO MILICO PROMETNO MILICO MEJNO MILICO

Prijavijo se lahko mladinci, ki

- so odslužili vojaški rok,
 - niso starejši od 25 let,
 - so uspešno končali vsaj osnovno šolo,
 - niso v kazenskem postopku in izpolnjujejo pogoje iz 71. člena zakona o notranjih zadevah,
 - so telesno in duševno zdravi in
 - obvladajo slovenski jezik.
- Za kandidate za mejno milico je zaželeno še znanje tujega jezika.

Izbrani kandidati bodo začeli delo kot pripravniki za miličnike. Pripravniško dobo končajo z uspešno končano dveletno šolo za miličnike, kar se šteje za srednjo strokovno izobrazbo. Tisti, ki bodo sprejeti v milico do 30. avgusta 1973, bodo poslani v šolo že v šolskem letu 1973/74. Kandidati si bodo v šoli pridobili osnovno teoretično in praktično znanje za uspešno opravljanje nalog s področja javnega reda in miru, zavarovanja in kontrole varnosti prometa ter kontrole mednarodnega potniškega prometa. Kandidati, ki so končali z zaključnim izpitom kakšno 4-letno srednjo šolo, se šolajo v strokovni šoli za notranje zadeve krajši čas in lahko hitreje napredujejo v službi. Republiški sekretariat za notranje zadeve ima samska stanovanja, ki so brezplačna.

Vsi, ki jih delo v milici zanima in veseli ter se želijo strokovno izpopolnjevati, naj vložijo prijave na najbližji postaji ali oddelku milice, kjer dobijo še podrobnejše informacije.

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA
NOTRANJE ZADEVE SR SLOVENIJE

30 delov dobite zastonj!

Črno-beli televizor
PANORAMA ARIES ima
300 sestavnih delov —
elektronk, tranzistorjev, diod
uporov, kondenzatorjev itd.
30 delov dobite takorekoč
zastonj, če izkoristite 10 odst.
sezonskega popusta, ki ga daje
Iskra za ta znani televizor.
Enak popust velja tudi za
Iskrin barvni televizor PANORAMA 73,
ki ima 1200 sestavnih delov,
torej 120 zastonj.

10% popusta
do 10.000 din kredita

ISKRA PANORAMA ARIES ISKRA PANORAMA 73

Iskrine televizorje PANORAMA dobite v vseh njenih prodajalnah
in drugih trgovinah z elektrotehničnimi izdelki.

Črno-beli televizor
PANORAMA ARIES — 10 elektronk,
7 tranzistorjev, 21 diod,
1 integrirano vezje, avtomatska
sinhronizacija in stabilizacija slike.

PRIVOŠČITE SI TO ZADOVOLJSTVO!

Laško pivo

Kmetijska zadruga Trebnje razpisuje JAVNO LICITACIJO
STANOVANJSKE ZGRADBE V ŠENTRUPERTU št. 33 a,
ki bo 4. avgusta 1973 ob 9. uri v Šentrupertu.

Vse informacije dobite na upravi KZ Trebnje.

ŠTIPENDIJE!

„LABOD“, tovarna perila
NOVO MESTO,
TOZD Ločna Novo mesto,
TOZD Libna Krško in
skupne službe

RAZPISUJEJO
za šolsko leto 1973/74 naslednje štipendije:

- TOZD Ločna Novo mesto in skupne službe:
- 3 ŠTIPENDIJE NA TEKSTILNI TEHNIČNI ŠOLI V KRANJU, KONFEKCIJSKA SMER,
 - 2 ŠTIPENDIJI NA SREDNJI ADMINISTRATIVNI ŠOLI,
 - 1 ŠTIPENDIJO NA STROJNI TEHNIČNI ŠOLI,
 - 1 ŠTIPENDIJO NA TEHNIČNI SREDNJI ŠOLI, SMER ELEKTRO — ŠIBKI TOK,
 - 3 ŠTIPENDIJE NA EKONOMSKI SREDNJI ŠOLI.

- TOZD Libna Krško:
- 3 ŠTIPENDIJE NA TEKSTILNI SREDNJI ŠOLI V KRANJU, KONFEKCIJSKA SMER,
 - 1 ŠTIPENDIJO NA EKONOMSKI SREDNJI ŠOLI,
 - 1 ŠTIPENDIJO NA STROJNI TEHNIČNI ŠOLI,
 - 1 ŠTIPENDIJO NA TEHNIČNI SREDNJI ŠOLI, SMER ELEKTRO — ŠIBKI TOK.

Interesenti naj pošljejo pismene prošnje na naslov „LABOD“, tovarna perila Novo mesto, v 15 dneh po objavi razpisa.

Prošnji priložite prepis zadnjega šolskega spričevala, potrdilo o premoženjskem stanju staršev, izjavo o osebnih dohodkih družinskih članov in potrdilo o vpisu v šolo. Prednost imajo dijaki višjih razredov.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 20. julija - Marjeta
Sobota, 21. julija - Danijel
Nedelja, 22. julija - Dan vstaje
Ponedeljek, 23. julija - Branislav
Torek, 24. julija - Kristina
Sreda, 25. julija - Jakob
Četrtek, 26. julija - Ana

KINIO

BREŠTANICA: 21. in 22. 7. ameriški film „Najbolj nori dnevi Stanlia in Ollia“.
BREŽICE: 20. in 21. 7. ameriški barvni film „Devica ali prostitutka“.
22. in 23. 7. špansko-italijanski barvni film „Zakon v Pekosu“.
24. in 25. 7. italijanski barvni film

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ISČEMO gospodinjstvo za manjšo družino v Ljubljani. Nudimo sobo s kopalnico. Plača po dogovoru. Ponudbe pošljite na naslov: Slavka Bučar, Irča vas 75, Novo mesto.

ISČEMO DEKLE za pomoč v gospodinjstvu in varstvo otrok. Pogoj odlični, možnost nadaljnega šolanja. Inž. Bernot, Ljubljana, Kotnikova 2.

FRIZERSKO VAJENKO sprejemam takoj. Frizerski salon Dragica Ulašič, Trebje 17.

ISČEM VAJENCA za slikopleskarsko stroko. Branko Simončič, Gradnje 7, 68220 Šmarješke Toplice.

SPREJMEM VAJENKO šiviljsko-krojaške stroke. Informacije: Gorenc, Ragovska 27, Novo mesto.

DEKLE, ki je pripravljena samostojno voditi gostilno, naj pošlje ponudbo pod „SAMOSTOJNO“. Starost ni važna, zaželena je vsaj polkvalifikacija. Ostalo po dogovoru.

TAKOJ SPREJMEM v uk vajenca ali vajenko za krojaško in šiviljsko stroko. Anton Kastelic, Lobetova 37, Novo mesto.

ISČEM DVE kuharici, dve natakari-ci, lahko priučeni (plača 2.000,00 din), vajenko za KV kuharico-natakarico. Stanovanje in hrana preskrbljena. Gostilna Anica Kos, Ivančna gorica 61, telefon 783-132.

SPREJMEM učence za precizno mehaniko. Peter Hodnik, Milana Majcna 15, Novo mesto.

OSNOVNA ŠOLA Katja Rupena v Novem mestu išče snažilko za nedoločen čas. Nastop službe 1. septembra 1973.

NUJNO POTREBUJEMO natakarico (lahko priučena) za delo v gostilni na Jadranu. Stanovanje in hrana zagotovljena. Plača dobra in po dogovoru. Potne stroške povrnemo. Resne ponudbe pošljite na naslov: Gostilna ART, 51270 Senj.

V UK SPREJMEM vajenca za parket-plastiko. Vinko Novak, Podturn 3, Dolenjske Toplice.

STANOVANJA

MIRNA DRUŽINA išče dvosobno stanovanje v okolici Novega mesta. Plača odlično in za leto dni vnaprej. Naslov v upravi lista (1791/73).

SOBO ODDAM ženski. Milka Bučar, Mačkovec 3, Otočec ob Krki.

DAM SOBO samski ženski (mlajši upokojenki ali dekletu) in hrano za pomoč v gospodinjstvu. Preskrbim tudi zaposlitev. Ivanka Cimermančič, Bereča vas 34, Suhor.

Motorna vozila

PO UGODNI ceni prodam fiat 750, letnik 1966. Šmid, Trdinova 5 a, Novo mesto.

PRODAM karamboliran osebni avto NSU 1200, lahko tudi po delih. Ignac Merhar, Prigorica 87, 61331 Dolenja vas.

PO UGODNI CENI prodam avto fiat 850 standard, karamboliran, letnik 1968. Ogled vsako dopoldne. Naslov v upravi lista (1752/73).

PO ZELO UGODNI CENI prodam fiat 750, dobro ohranjen, letnik 1969, registriran do novembra 1973. Informacije na telefon 22-414 od 15. ure dalje. Komlja

„Perverzna zgodba“.
CRNOMELJ: 20. 7. italijanski barvni film „Ta prokleti obračun“.
22. 7. jugoslovanski barvni film „Živeti od ljubezni“.
25. 7. italijanski barvni film „Ko so ženske imele repe“.

MIRNA: 21. in 22. 7. „Drago bom prodal svojo kožo“.
KOSTANJEVICA: 21. 7. francoski barvni film „Lov na šefa bande“.
22. 7. španski barvni film „Churchillovi leopardi“.
25. 7. ameriški film „Balalajka“.

NOVO MESTO: od 20. do 22. 7. ameriški barvni film „Dolarji“.
23. in 24. 7. ameriški barvni film „Mož zakona“.
25. in 26. 7. angleški barvni film „Dekle z otrokom“.

RIBNICA: 21. in 22. 7. ameriški barvni film „Plavolasi maščevalec“.
SENTJERNEJ: 21. in 22. 7. „Opeka, ženska, seks“.

TREBNJE: 21. in 22. 7. francoski barvni film „Blažen med ženami“.

nec, Novo mesto, Kristanova 28.
PRODAM škodo MB 1000, letnik 1967, v dobrem stanju. Brulc, Krka 23, Novo mesto.

PRODAM taunus 17 m, letnik 1963. Ogled: Kuhar, Slinovce 13, Kostanjevica na Krki.

PRODAM zastavo 750, letnik 1969, september. Albin Erjavec, Potov vrh 48, Brusnice, dostop preko Rateža.

PRODAM dobro ohranjen fiat 750, letnik 1970, registriran do julija 1974. Marinka Pustoslemšek, Globočice 8, Kostanjevica na Krki, telefon 85-505.

PRODAM mladiče koker španjele z rodovnikom. Lado Ahačič, Privoz 16, Ljubljana, telefon 24-423.

PRODAM nekaj močnih lesenih zabojev za shranjevanje žita. Naslov v upravi lista (1783/73).

UGODNO PRODAM srednjo količino tesanih tramov za hiše. Sandi Perko, Lapušnik, Sentjanž na Dol.

PRODAM dvokrilno omaro, kavč, polkavč, tri fotelje, omarico za televizijo in globok otroški voziček. Alojz Oven, Kettejev drevo-red 39, Novo mesto.

PRODAM MALO rabljeno malo mlatilnico. Alojz Jarc, Ivanja vas 8, 68216 Mirna peč.

PRODAM skoraj nov levi vzdiljiv štedilnik na dve plošči in pol z bakrenim kotličkom. Jože Mišjak, Boričevo 1, Novo mesto.

PO UGODNI CENI prodam delno suhe hrastove plohe. Naslov v upravi lista.

PO UGODNI ceni prodam rabljeno spalnico. Šobot, Mirana Jarca 16 (pri novi bolnici), Novo mesto.

PO UGODNI CENI prodam malo rabljen vzdiljiv desni štedilnik na dve plošči in pol z bakrenim kotličkom in pečnjakom. Naslov v upravi lista (1796/73).

PRODAM klinker za fasade (120 m²) ali zamenjam za les (smrekove plohe in colarice). Ljubljana, Podlimbarskega 27-Šiška.

PRODAM kuhinjsko kredenco in pomivalno mizo. Naslov v upravi lista (1759/73).

POCENI PRODAM rabljeno spalnico, zamenjam tudi za drva. Oglasite se v Jerebovi 16a, Novo mesto.

UGODNO PRODAM dobro ohranjen pisalni stroj. Naslov v upravi lista (1765/73).

PRODAM strešno opeko Kikinda (veliki format). Stane Zupančič, Cegelnica 26, Novo mesto.

PRODAM nov kasetni radio-magnetofon. Cena 2.300,00 din. Longgar, Cegelnica 63, Novo mesto.

PRODAM malo rabljeno kosilnico „Milipadano“. Naslov v upravi lista (1763/73).

KUPIM

KUPIM enostanovanjsko vseljivo hišo z nekaj vrta v Črnomlju ali Semiču, lahko je tudi nedograjena. Ponudbe z opisom hiše pošljite na upravo lista pod „Plačam v gotovini“.

KUPIM traktor ali ga zamenjam za lažji kravi. Ostalo po dogovoru. Franc Verstovšek, Brezina 48, 68250 Brežice.

KUPIM vprežni obračalnik za seno na 5 vil. Jože Vranešič, Tribuč 54, Črnomelj.

KUPIM novejšo, takoj vseljivo hišo ali hišo v gradnji v Novem mestu. Ponudbe pošljite na upravo lista pod „Gotovina“.

KUPIM starejšo enosobno stanovanje v Novem mestu. Ponudbe pošljite na upravo lista pod „Plačilo takoj“.

POSEST

PRODAM HIŠO z vrtom ob cesti Smarjeta-Šmarješke Toplice. Ogled vsako nedeljo. Naslov v upravi lista (1748/73)

V NAJEM vzamem hišo v bližini Novega mesta in vzamem v oskrbo tudi starejšo žensko. Naslov v upravi lista (1760/73).

PRODAM vseljivo hišo z vrtom na Bregu 8, Novo mesto. Informacije: Bele, Jerebova 2 (sodišče), Novo mesto.

RAZNO

POROKA - spomin nanjo naj bo lep in trajen! Zato izberite sodoben poročni prstan pri zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze). - Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega sina, brata in vnuka

BRANKA PUHKA
iz Tribuč

se iskreno zahvaljujemo vaščanom, ljudski milici za pomoč pri iskanju, gasilskemu društvu Tribuč in vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti. Hvala tudi darovalcem cvetja in župniku. Še enkrat hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v najtežjih trenutkih.

Zalujoči: oče, mati, sestra in stara mama.

Ob nenadni in tragični smrti našega nadvse dobrega moža in očeta

FRANCETA FINKA
iz Črnomlja

se za nesebično pomoč iskreno zahvaljujemo družinam Cimerič, Volf in Stopar, vsem drugim sosedom in sorodnikom.

Iskrena hvala rudniku Kanižarica za spremstvo in venco, župniku za opravljeni obred, godbi na pihala ter vsem sinovim prijateljem za poklonjeni venec. Hvala tudi vsem drugim za venco in cvetje ter vsem, ki so s cvetjem zasuli njegov prerani grob. Hvala govorniku iz rudnika Kanižarica za prelep govor pri odprtem grobu in vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči in neotolajljivi: žena Karolina, sin Jože, brat Janko, sestra Fani z družinami in drugo sorodstvo.

Ob boleči izgubi drage žene, mame, sestre in tete

ANE REŽEK

iz Kovače vasi pri Starem trgu ob Kolpi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem, sodelavcem in vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje ter darovali venco in cvetje.

Posebno se zahvaljujemo tovarišem iz organizacije ZŽB, tovarišu Kobetu in Anici Sterk za poslovilne besede, godbenikom iz Črnomlja in ženskem pevskemu zboru, ki so ji pripravili svečan pogreb. Hvala vsem, ki so nas v teh dneh obiskali, pokojnika spremili na zadnji poti in nam pismeno ali ustno izrazili sožalje.

Vsem skupaj iskrena hvala.
Zalujoči: mož Ivan, hči Zalka in sin Vanja.

Vsem zdravnikom, posebno dr. Cepudru, dr. Baragu in dr. Novakovi, sestram in vsemu osebju kirurškega oddelka novomeške bolnice se iskreno zahvaljujem za ves trud in požrtvovalnost ter za veliko strokovno pomoč, ki so mi jo nudili ob moji hudi nesreči.

Vsem še enkrat prisrčna hvala!
Ludvik Bambič,
Grmovlje.

Iskreno se zahvaljujemo prostovoljnim gasilskim društvom iz Predgrada, Preleša in Starega trga za izredno požrtvovalnost pri gašenju požara v Dolu. Najtoplejša zahvala tudi sosedom in vsem drugim, ki so kakorkoli pomagali, da se požar ni razširil tudi na naš dom. PREBILICEVI

Ob boleči izgubi dragega moža

DRAGA KORENA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti in nam izrekli sožalje, sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom pa za vsestransko in nesebično pomoč v naših najtežjih trenutkih. Nadalje se zahvaljujemo za tople poslovilne besede predstavniku organizacije ZB NOV in duhovniku, zdravnikom in osebju bolnišnice Brežice.

Zalujoči: žena Malči, sestra Anka, brata Ivo in Slavo in drugo sorodstvo.

Ob nenadni in prerani izgubi našega sina, brata in strica

TONETE BOHTETA
s Potovega vrha

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za podarjene vence in cvetje, vsem, ki so nam izrekli sožalje in ga v tako velikem številu spemili na zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo kolektivu Dolenjka in gasilskemu društvu Potov vrh-Slatnik za opravljeni obred in poslovilne besede.

Zalujoči: mama, brata Franc in Jože z družinama ter drugo sorodstvo.

Ob nepričakovani in nenadomestljivi izgubi naše žene in mame

TATJANE KOVAČIČ
iz Mihovce pri Sentjerneju

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, darovalcem cvetja in vencev ter vsem, ki so jo spemili na zadnji poti.

Najlepše se zahvaljujemo tov. Majzljju za poslovilne besede ob odprtem grobu, nadalje hvala tudi Leonu Kušljanu ter Borisu in Angelci Grgič iz Šmalčje vasi.

Zalujoči: mož Bogdan, hčerka Dušica, Minka Krhin ter drugo sorodstvo.

Ob nenadni smrti naše drage mame in stare mame

MARIJE UHERNIK
iz Gabrja

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in vsem, ki so nam kakorkoli pomagali in darovali venco in cvetje. Posebno se zahvaljujemo ZB Gabrje za podarjeni venec in govor, prav tako hvala župniku.

Zalujoči: sinova Jože in Martin z družinama, brata Janez in Franc ter drugo sorodstvo.

PREKLICI

Opozorjam vse vaščane iz Mihovce pri Sentjerneju, naj se prenehajo vmešavati v moje zasebne zadeve in širiti razne govorce o meni in mojemu možu, posebno vaščanom s hišne številke 1 in 4, sicer jih bom sodnijsko preganjala. Minka Krhin, Sentjernej 122.

OBVESTILA

PGD Bučka, Škocjan, obveščena cenjene goste, da bo 22. julija 1973 VRTNO VESELICA ob jezeru Štrit pri Bučki. (Ravnajte se po kazipoti!). Dopoldne bodo tekmovalja ribiških društev iz Posavja in podolitev nagrad, popoldan prosta zabava. Igra „Veseli ansambel“. Vabljeni!

Gostilna Rogelj, Rdeči kal, Dobrič, vabi na VRTNO VESELICO s

ZAHVALA

Vsem, ki ste s cvetjem in s spremstvom na poslednji poti počastili spomin najinega predragega ata

IVANA GROSA

računovodja v poklju

izrekava najlepšo zahvalo. Iskrena hvala zdravnikom in osebju zdravstvenega doma Črnomelj, Opekarni Kanižarica, rudniku Kanižarica in podjetju „Novost“ Črnomelj.

Zahvalo sva dolžni govorniku tov. Cvetu Zalarju za iskrene poslovilne besede. Najlepše se zahvaljujema tudi družini Vrtin in ing. Petermelju ter vsem sosedom za vso pomoč. Vsem še enkrat najlepša hvala!

Zalujoči: hčerki Zlata in Lili

Kanižarica, Črnomelj, 16. julija 1973

ZAHVALA

Nenadoma nas je zapustila draga žena, dobra mama in stara mama

TEREZIJA GRAMC,

roj. LOJK

iz Gazic pri Cerkljah ob Krki

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se v tako velikem številu poslovlili od nje.

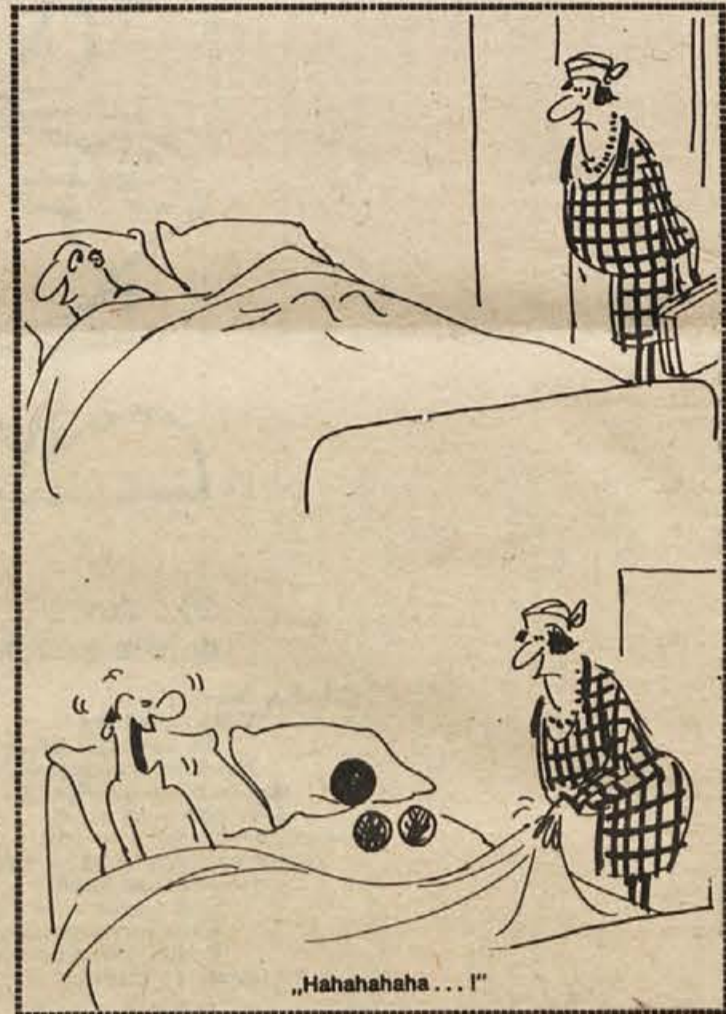
Zahvaljujemo se vsem, ki so ji podarili cvetje in jo spemili na zadnji poti. Hvala tudi pevcem in duhovniku.

Zalujoči: mož Janez, hčerki Anica in Stanka z družinama, sinova Ivan in Stanko z ženama in drugo sorodstvo.

srečelovom, ki bo v nedeljo, 22. julija. Igrali vam bodo „Fantje iz Mirne peči“. Vabljeni!

MAMICE! Stekleničko vašega dojenčka boste hitro in brez truda očistile. Sčetko nabavite pri ščetarstvu Armič, Tržaška 52, Ljubljana!

PGD Vavta vas pri Straži priredi v nedeljo, 22. julija, veliko VRTNO VESELICO Z bogatim srečelovom. Igral bo ansambel Toneta Springerja. Za dobro razpoloženje poskrbljeno! Vabljeni!

„Hahahahaha...!“

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jek, Tone Klenovšek, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Živič UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Milan Markelj, Jože Primc, Jože Splichal, Jožica Teppy, Ivan Zoran in Alfred Železnik

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 2 din - Letna naročnina 79 dinarjev, polletna naročnina 39,50 din, plačljiva vnaprej - Za inozemstvo 160 dinarjev ali 10 ameriških dolarjev oz. 30 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 40 din, 1 cm na določeni strani 55 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 80 din. Vsak mali oglas do 10 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 5 od 1. 7. 1972 - DOLENJSKI LIST šteje med proizvođe iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ 33-316/72), za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1/72 od 31. 1. 1973)

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 - Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 - Telefon: (068) 21-227 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

Ker nam je RTV Ljubljana poslala televizijski spored za prihodnji teden prepozno, ga tokrat nismo mogli objaviti. Bralce vljudno prosimo za razumevanje.
UREDNIŠTVO

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 19. JULIJA: 16.00-16.15 Napoved programa, poročila, šport in turistični napotki. 16.15-16.30 Nove plošče RTB. 16.30-17.00 Aktualnost tedna, novo v knjižnici, mala šola avtomobilizma, obvestila in reklame ter filmski pregled. 17.00-18.00 Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.
SOBOTA, 21. JULIJA: 16.00-16.30 Pol ure za pop glasbo. 16.30-16.45 Sobotno kramljanje. 16.45-17.15 Jugoton vam predstavlja, kuhajte z mano, med zabavnimi zvoki nekaj obvestil in reklam ter melodija za vas. 17.15-17.30 Za naše najmlajše. 17.30-18.00 Narodno zabavno na valu 192 m.
NEDELJA, 22. JULIJA: 10.30 Domače zanimivosti - Poročila - seje občinske skupščine Brežice - Za naše kmetovalce: inž. Marjan Horžen: Priprava dobrega komposta in uporaba - Poje vam mešani pevski zbor Slavček iz Trbovelj - Franc Dragan: Dobitnik častnega priznanja s plaketo J. V. Valvazorja Krško - Obvestila in reklame ter spored kinematografov. 12.00-15.00 Občani čestitajo in pozdravljajo.

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 22. JULIJA: 10.30 Reklame, oglasi in obvestila. 10.45 Po domače. 11.00 Ob dnevu vstaje slovenskega naroda. 11.15 Pismi borbe in dela. 11.45 Nedeljski intervju. 12.00 Za vsakogar nekaj. 12.30 Poročila. 12.45 Čestitke in pozdravi naših poslušalcev. 14.30 Zaključek programa.
SREDA, 25. JULIJA: 16.00 Poročila. 16.10 Reklame, oglasi in obvestila. 16.25 Po domače. 16.40 Kotiček za šoferje. 16.50 Disco klub brez imena. 17.20 Turistična popotna torba. 17.30 Minute za pop glasbo. 17.50 Oddaja za najmlajše. 18.00 Zaključek programa.
SOBOTA, 28. JULIJA: 16.00 Sobotni vrtljak. 16.15 Pet minut za .a. 16.20 EPP prvi del. 16.30 Poročila. 16.35 EPP - drugi del. 16.45 Mini anketa. 17.00 Zaključek programa.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Branka Povše iz Dolenjskih Toplic - Nataša, Katica Klojučar iz Knežine - Andrejo, Marija Jankovič iz Metlike - Tončko, Marija Jezerinac iz Svibnika - Teo, Marija Šepić iz Hudenja - Andreja, Jožica Rebršak iz Krškega - Andreja, Jožefa Lukšič iz Sentjošta - Bernardko, Jožefa Rupret iz Krškega - Draga, Anica Meglič iz Dolnjih Kamenc - Antona, Jožica Budački iz Kanižarice - Mirana, Jožefa Novak iz Sardinje vasi - Mirka, Jožefa Gorenc iz Leskovca - Aleša, Ana Bobnar iz Dolenjskih Toplic - Vanjo, Stefka Simončič iz Dolenje vasi - Mojco, Milana Plazar iz Brestanice - Karmen, Frančiška Kunič iz Črnomlja - Janeza, Martina Vidmar iz Birčne vasi - Božidarja, Helena Udovč iz Cegelnice - Urško, Tanica Vrščaj iz Stranske vasi - Suzano, Milka Praznik iz Bršina - dečka, Stanislava Tratnik iz Rake - dečka, Karolina Jordan iz Kostanjevice - deklico, Tončka Črnelič iz Rateža - deklico, Marinka Jankovič iz Velikega Kamna - deklico in Blanka Novak iz Hudenja - Tanjo. Čestitamo!

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Iz brežiške porodnišnice: Danica Žagmeštar iz Marije Gorice - Ivana; Stefka Žagmeštar iz Marije Gorice - deklico; Marija Denžič iz Podgorja - Jožeta; Zorica Vugrin iz Cerja - Boža; Dragica Vlasič iz Strmca - dva deklici; Cirila Resnik iz Reštanja - Suzano; Danica Vidovič iz Samobora - Daria; Anica Šitnič iz Gornje vasi - dečka; Slavica Deželak iz Samobora - Slavico; Ljudmila Kunst iz Orešja - deklico; Marija Lončar iz Žurkova dola - Mojco. Čestitamo!

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se poškodovali in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Alojz Štamppek je padel z motorjem in si poškodoval glavo; Marjanu Verstovšku je padel komban na nogo; Jože Mlakar je padel z motorjem in si poškodoval glavo in levo nogo; Bojan Bogolin je padel z drevesa in si poškodoval glavo; ko se je prevrnil avto, so se poškodovali: Martina Dolšak po glavi, Marija Klokočar po glavi in levi rami, Branko Planinc prsni koš, Marija Simončič si je poškodovala levo roko; Jože Vrstovšek glavo; Vilija Postržina je stisnil kamion in mu poškodoval levo ključnico; Branka Dimc je nekdo udaril s koso po nogi; Martin Gorevec je padel s kolesom in si poškodoval glavo; Josip Pokupec je padel s staje in si poškodoval desno nogo;

VABIMO NOVE SODELAVCE!

PODJETJE DOMINVEST NOVO MESTO

vabi k sodelovanju in razglaša naslednja PROSTA DELOVNA MESTA

1. POMOČNIK DIREKTORJA ZA TEHNIČNE IN INŽENIRING POSLE,
2. PRAVNO-PREMOŽENJSKI REFERENT,
3. ODGOVORNI PROJEKTANT - URBANIST,
4. PROJEKTANT - URBANIST I,
5. PROJEKTANT - URBANIST II,
6. PROJEKTANT - URBANIST IV,
7. ODGOVORNI PROJEKTANT ZA KOMUNALNE OBJEKTE,
8. KNJIGOVODJA,
9. TAJNICA SEKTORJA,
10. KURJAČ CENTRALNE KURJAVE

POGOJI:

- pod 1) visoka izobrazba gradbene, arhitektonske, geodetske ali komunalno-tehnične smeri s strokovnim izpitom in 5 let delovnih izkušenj ali diplomirani ekonomist s najmanj 5-letnimi delovnimi izkušnjami v gradbeništvu;
- pod 2) višja strokovna izobrazba pravne ali upravne smeri in 5 let delovnih izkušenj v stanovanjskem gospodarstvu;
- pod 3) diplomirani inženir arhitekture s strokovnim izpitom in 5 let delovnih izkušenj;
- pod 4) diplomirani inženir arhitekture s strokovnim izpitom in 5 let delovnih izkušenj;
- pod 5) diplomirani inženir arhitekture in 1 leto delovnih izkušenj;
- pod 6) gradbeni tehnik in 3 leta delovnih izkušenj;
- pod 7) diplomirani inženir gradbeništvu ali komunalne tehnike s strokovnim izpitom in 5 let delovnih izkušenj;
- pod 8) srednja izobrazba ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj;
- pod 9) srednja izobrazba ekonomske ali administrativne smeri in 3 leta delovnih izkušenj;
- pod 10) kvalificirani kurjač s strokovnim izpitom za kurjenje centralnih kurjav s tekočim gorivom ali kvalificiran oz. polkvalificiran delavec kovinske stroke s prakso pri popravilih kotlov oz. pri kurjenju parnih kotlov, s tem, da se je pripraviljen usposobiti za kurjača centralne kurjave.

Zasedba delovnih mest je možna takoj, in to za nedoločeni čas. Osebnih dohodkov po pravilniku podjetja.

Interesenti naj svoje ponudbe z dokazili o izobrazbi in strokovnem izpitu pošljejo na upravo podjetja.

Rok za prijavo je 15 dni po objavi.

Natančnejše informacije lahko kandidati dobe na upravi podjetja Dominvest Novo mesto, Prešernov trg 8.

VSAD DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Posan glasbeni spored ob 4.30 od 8.00.

ČETRTEK, 19. JULIJA: 8.10 Glasbena matineja. 10.20 Urednikov dnevnik. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Bojan Nedl: Zanimivosti o govedereji v Franciji. 12.40 Skladbe Roberta Schumanna, Huga Wolfa, in Johannesa Brahmsa. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Medolo, družino in delom. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Koncert po željah poslušalcev. 18.35 Iz kasnetne produkcije RTV Ljubljana. 19.00 Lahko noč otroci! 19.15 Minute z ansambлом Mojmir Sepeta. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napoved. 22.15 Stjepan Sulek: Simfonija št. 5.

TOREK, 24. JULIJA: 8.10 Glasbena matineja. 10.20 Poletna potepanja - S poti po domovini. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.20 Z nami doma in na poti. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Nace Lovšin: Opis novih rjavih bikov za osemenje. 12.40 Slovenske narodne pesmi. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 „Ali jih poznate“. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 18.15 V torek na svidenje! 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z Beneškimi fanti. 20.00 Lahka glasba slovenskih avtorjev. 20.30 Radijska igra Ingmar Bergman: „Divje jagode“. 22.15 Od popevke do popevke.

SREDA, 25. JULIJA: 8.10 Glasbena matineja. 10.20 „Iz tisoč in ene noči...“ 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.20 Z nami doma in na poti. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Matija Kovačič: Kako delujejo strojne skupnosti. 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 17.10 Operni koncert. 18.20 Listi iz pop albuma. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana v stereo studiu. 22.15 Revija popevk.

ČETRTEK, 26. JULIJA: 8.10 Glasbena matineja. 10.20 Urednikov dnevnik. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.20 Z nami doma in na poti. 12.30 Kmetijski nasveti - Lojze Kastelic: Začetek kooperacijskih odnosov med trgovskim podjetjem Medex in čebelarji - pridelovalci. 12.40 Skladbe Janeza Močnika, Pavla Merkurja in Jakoba Ježa. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 „Mehurčki“. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.40 Naš podlistek - J. Simmel: Nasmeh. 17.00 „Julij 73“. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Jožeta Privška. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napoved. 22.15 Za ljubitelje jazza.

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: Ana Tisovec, Albina Cinkole, Ivanka Petan, Ivan Petan, Stane Senica, Jože Smajdek, Člani Novolesa Straža; Ana Seničar, Dušan Vasič, Beti Radež, Anica Ban, Brane Strumbelj, Vida Golob, Janja Koblar in Franc Rajer, člani Novoteksa Novo mesto; Janez Rangus, član Krke - tovarne zdravil Novo mesto; Anton Radovan, član IMV Novo mesto; Janez Kuplen in Franc Hrovat, člana Keramike Novo mesto; Jože Bratkovič, član Interevropske Novo mesto; Janez Povše, član IMV Novo mesto; dr. Jure Cepuder, član Splošne bolnice Novo mesto; Milan Marin, član ZTP Novo mesto.

KMEČKI UPOR 1573

18

Priče puntarskih dejanj na tem območju, še ohranjeni ali že razrušeni gradovi, so vse ob dobrih cestah in bližje večjih krajem.

Kerestinec je zahodno od Zagreba. Enonadstropni baročni dvorec s trdnimi stolpi, pokritimi s stožčasto streho, ima na dvoriščni strani hodnike z arkadami. V času upora je bil v posesti Erdedijev, nato je prišel v roke družine Pallavicini. Okrog gradu je lep park.

Jastrebarsko leži ob cesti Zabreb - Karlovac. Grad, nekoč središče tamkajšnje posesti Erdedijev, se omenja od 1520 dalje. Baročno grajsko arhitekturo z utrdbenimi stolpi in arkadami okrog dvorišča obdaja prijazen park. Pri gradu je stavbno zanimiv baročni franciškanski samostan (1706-1730). V župni cerkvi je ohranjen nagrobnik Petra Erdedija (1567), lastnika gradu.

Grad Okič leži med Jastrebarskim in Samoborom in je bil prav tako Erdedijev. Od imenitne grajske stavbe, ki jo je bilo oblegalo ok. 2000 upornih kmetov, je na strmem stožčastem vrhu ohranjena le še mogočna razvalina okroglega obrambnega stolpa. Z vrha hriba je lep razgled proti kopskim vrhovom Žumberka in v ravninski svet Pesarovine in Pokuplja.

Najmočnejša grajska razvalina na Hrvaškem pa gospoduje nad starodavnim Samoborom. Na upodobitvah s konca 18. stol. je videti, da je bil takrat grad še ohranjen in je razpadel torej šele v prejšnjem stoletju. Na starih upodobitvah gradu so vidni stavbni detaili raznih stilnih obdobij od 13. do 18. stol. Osrednji, skoraj kvadratni stolp, je primer utrjenega romanskega donžona. Obenaj so v obdobju gotike prizidali razsežne bivalne prostore in grajsko kapelo, v baroku pa je nastal mogočni vhodni portal s prostranim atrijem. V vogalih atrijskega obzidja so bili visoki obrambni stolpiči, med njimi pa na notranji in zunanji strani arkadni hodniki. Razvaline gradu - danes zelo privlačna in obiskana zanimivost Samobora - so konservirane in delno obnovljene.

Grad Mokrice je bil v času kmečkega upora v posesti hrvaškega plemiča Stjepana Gregorijanca, pozneje je prišel v roke plemiške rodbine Mosconov, končno pa v posest kranjskih Auerspergov. Ta grajska stavba na majhni vzpetini nad Savo je kljub mnogim notranjim prezidavam vsaj na zunanaj še ohranila posebnosti grajske arhitekture 16. stol. Floris dvonadstropne stavbe je trikotnik z eno nekoliko ukrivljeno stranico, vogale pa predstavljajo okrogli utrdbeni stolpi, ki s skladnimi dimenzijami in belim ometom dajejo arhitekturi sredi zelenih gozdov izjemno slovesen videz. Južni in severni trakt imata na dvoriščni strani v obeh nadstropjih ohranjene hodnike. K izročilu davnih stoletij sodita še kamniti vodnjak z lepo kovano gotsko streho (16. stol.) sredi dvorišča in jetniška celica v enem izmed treh stolpov. Ljudsko izročilo pripoveduje, da je bil po ponesrečenem uporu v njej zaprt „kmečki kralj“ Matija Gubec, kar se pa ne ujema z znanimi zgodovinskimi dejstvi. Res pa je, da so bili v tej celici zaprti nekateri drugi voditelji kmečkega upora 1573, saj poveljnik Uskokov Jošt Thurn v nekem svojem pismu pravi, da bo poslal svoje vojake po ujetnike, ki jih ima Gregorijanec zaprte v mokriški grajski ječi. - Dogodke iz kmečkega upora, ki so se odigrali okrog Mokric, in vlogo plemiča Gregorijanca v njih nam predstavlja muzejska zbirka v jetniških celicah mokriškega gradu.

Opisani gradovi in njihove razvaline so priče iz stoletja naših kmečkih uporov. O samem življenju kmetov, ki so nosili vsa bremena premaganca in občutili maščevalni bes zmagovalcev, pa nam pripovedujejo samo listine, pisma ipd. grozljivo in neizpodbitno resnico. Od skupnega števila ok. 12.000 hrvaških in slovenskih kmetov, ki so sodelovali v uporu 1573, jih je v bojih padlo kar 4000, torej ena tretjina. Pri popisu leta 1573 so npr. ugotovili, da je bilo v graščini Donja Stubica od 152 kmečkih domov „25 domov popolnoma opustošenih, 45 pa požganih, opustošenih in oplenjenih“. Na susedgradskem gospodarstvu je bilo „od 350 domov 87 kmečkih domačij osiromašenih, oplenjenih in požganih“. Plemstvo se je strahotno maščevalo. Omenili smo že, kako surovo in krvočno se je hvalil Jošt Thurn, poveljnik Uskokov. Še desetletja po nesrečno končanem uporu so se prebivalci Stubiške doline spominjali, da je na eni sami divji hrški viselo 16 ujetih kmetov. Najbolj okrutno pa je plemstvo kaznovalo vodjo upora, Gubca.

Veliki revolucionarni vzpon slovenskih in hrvaških kmetov se je v resnici končal v nedeljo, 15. februarja 1573, z Gubčevim kronanjem v Zagrebu.

Priče puntarskih dejanj na tem območju, še ohranjeni ali že razrušeni gradovi, so vse ob dobrih cestah in bližje večjih krajem.

Kerestinec je zahodno od Zagreba. Enonadstropni baročni dvorec s trdnimi stolpi, pokritimi s stožčasto streho, ima na dvoriščni strani hodnike z arkadami. V času upora je bil v posesti Erdedijev, nato je prišel v roke družine Pallavicini. Okrog gradu je lep park.

Jastrebarsko leži ob cesti Zabreb - Karlovac. Grad, nekoč središče tamkajšnje posesti Erdedijev, se omenja od 1520 dalje. Baročno grajsko arhitekturo z utrdbenimi stolpi in arkadami okrog dvorišča obdaja prijazen park. Pri gradu je stavbno zanimiv baročni franciškanski samostan (1706-1730). V župni cerkvi je ohranjen nagrobnik Petra Erdedija (1567), lastnika gradu.

Grad Okič leži med Jastrebarskim in Samoborom in je bil prav tako Erdedijev. Od imenitne grajske stavbe, ki jo je bilo oblegalo ok. 2000 upornih kmetov, je na strmem stožčastem vrhu ohranjena le še mogočna razvalina okroglega obrambnega stolpa. Z vrha hriba je lep razgled proti kopskim vrhovom Žumberka in v ravninski svet Pesarovine in Pokuplja.

Najmočnejša grajska razvalina na Hrvaškem pa gospoduje nad starodavnim Samoborom. Na upodobitvah s konca 18. stol. je videti, da je bil takrat grad še ohranjen in je razpadel torej šele v prejšnjem stoletju. Na starih upodobitvah gradu so vidni stavbni detaili raznih stilnih obdobij od 13. do 18. stol. Osrednji, skoraj kvadratni stolp, je primer utrjenega romanskega donžona. Obenaj so v obdobju gotike prizidali razsežne bivalne prostore in grajsko kapelo, v baroku pa je nastal mogočni vhodni portal s prostranim atrijem. V vogalih atrijskega obzidja so bili visoki obrambni stolpiči, med njimi pa na notranji in zunanji strani arkadni hodniki. Razvaline gradu - danes zelo privlačna in obiskana zanimivost Samobora - so konservirane in delno obnovljene.

Grad Mokrice je bil v času kmečkega upora v posesti hrvaškega plemiča Stjepana Gregorijanca, pozneje je prišel v roke plemiške rodbine Mosconov, končno pa v posest kranjskih Auerspergov. Ta grajska stavba na majhni vzpetini nad Savo je kljub mnogim notranjim prezidavam vsaj na zunanaj še ohranila posebnosti grajske arhitekture 16. stol. Floris dvonadstropne stavbe je trikotnik z eno nekoliko ukrivljeno stranico, vogale pa predstavljajo okrogli utrdbeni stolpi, ki s skladnimi dimenzijami in belim ometom dajejo arhitekturi sredi zelenih gozdov izjemno slovesen videz. Južni in severni trakt imata na dvoriščni strani v obeh nadstropjih ohranjene hodnike. K izročilu davnih stoletij sodita še kamniti vodnjak z lepo kovano gotsko streho (16. stol.) sredi dvorišča in jetniška celica v enem izmed treh stolpov. Ljudsko izročilo pripoveduje, da je bil po ponesrečenem uporu v njej zaprt „kmečki kralj“ Matija Gubec, kar se pa ne ujema z znanimi zgodovinskimi dejstvi. Res pa je, da so bili v tej celici zaprti nekateri drugi voditelji kmečkega upora 1573, saj poveljnik Uskokov Jošt Thurn v nekem svojem pismu pravi, da bo poslal svoje vojake po ujetnike, ki jih ima Gregorijanec zaprte v mokriški grajski ječi. - Dogodke iz kmečkega upora, ki so se odigrali okrog Mokric, in vlogo plemiča Gregorijanca v njih nam predstavlja muzejska zbirka v jetniških celicah mokriškega gradu.

Opisani gradovi in njihove razvaline so priče iz stoletja naših kmečkih uporov. O samem življenju kmetov, ki so nosili vsa bremena premaganca in občutili maščevalni bes zmagovalcev, pa nam pripovedujejo samo listine, pisma ipd. grozljivo in neizpodbitno resnico. Od skupnega števila ok. 12.000 hrvaških in slovenskih kmetov, ki so sodelovali v uporu 1573, jih je v bojih padlo kar 4000, torej ena tretjina. Pri popisu leta 1573 so npr. ugotovili, da je bilo v graščini Donja Stubica od 152 kmečkih domov „25 domov popolnoma opustošenih, 45 pa požganih, opustošenih in oplenjenih“. Na susedgradskem gospodarstvu je bilo „od 350 domov 87 kmečkih domačij osiromašenih, oplenjenih in požganih“. Plemstvo se je strahotno maščevalo. Omenili smo že, kako surovo in krvočno se je hvalil Jošt Thurn, poveljnik Uskokov. Še desetletja po nesrečno končanem uporu so se prebivalci Stubiške doline spominjali, da je na eni sami divji hrški viselo 16 ujetih kmetov. Najbolj okrutno pa je plemstvo kaznovalo vodjo upora, Gubca.

Veliki revolucionarni vzpon slovenskih in hrvaških kmetov se je v resnici končal v nedeljo, 15. februarja 1573, z Gubčevim kronanjem v Zagrebu.

Grad Kunšperk (izrez, po Vischerju, 1681)

Še pomnite, tovariši?

„Kaj mislim o tovariših, ki da so se pogospodili? Kaj bi mislil, ko pa o tem tako malo vem. Če se res dogaja, kar pravite, mene še ni doseglo. Ljudje, s katerimi sem delil usodo v najtežjih dneh, so še vedno prav taki, rekel bi, isti tovariši – borci, kurirji, komandanti. Med nami, ki se srečujemo, je tovarstvo ostalo sveto in neoskrunjeno. Tridesetletnice zbora aktivistov osvobodilne fronte v Starem Logu se bom udeležil predvsem zato, da bi slišal od tovarišev, kako živijo, kaj danes mislijo. Počasen sem, da so me povabili, takih priložnosti je malo. Naše vrste se redčijo, z bolečino v srcu spoznavamo, da se generacija, ki ji je bilo naloženo tako odgovorno in neponovljivo poslanstvo, poslavlja.“

Tako pripoveduje 63-letni Jože Franko, kmet iz Hrastja pri Orehoviči; spomini na partizanska leta so mu sveti, neguje jih prav tako skrbno in pestuje z enako ljubeznijo kot vnučke. Eno samo željo ima: da bi bilo potomcem prihranjeno, kar je sam preстал.

Ni se mu bilo težko vključiti. Uporni duh je spremljal njegov rod kot nekakšno izročilo, menda od puntarskih časov. „Oče je bil hud samostojnej“, pravi, „ob okupaciji se je oglašil v vseh nas boj za staro pravdo. Kmalu sem se seznanil s partizani in aktivisti OF. Ko so sovražniki nekoč doma našli izrezke o španski revoluciji, ki jih je prinašala Domovina, so mi začeli slediti. Čim bolj sem delal odkrito, tem bolj sem moral biti previden. Nekeč sem domobranec komaj ušel.“

Partizaniti je začel Franko v Gorjanskem bataljonu, ki ga je začel soustanavljati leta 1942. Odšel je v Cankarjevo brigado in bil 6. januarja 1943 na Primskovem

ranjen. Ko je okreval, je postal komandir TV 6 na Gorjancih. Spet je šel v bojno enoto in nato v rajonski odbor OF. „Tadaj je prišel inž. Jože Levstik s Pugleda in povedal, da so že začrtani obriši nove ljudske oblasti.“ V tistih časih so pripravljali v Kočevju zbor odposlancev slovenskega naroda in Franko so naročili, naj tam govori v imenu kmetov. Te naloge mu ni bilo treba opraviti, prevzel jo je nekdo drug. Kočevski zbor je zahteval od OF še več dela. Povečati je bilo treba skrb za bojne enote in civilno prebivalstvo.

Franko je bil tistikrat na odgovornih mestih v OF in KP. Leta 1944 je postal predsednik novomeškega okrožja, pred volitvami v krajevne in okrajne narodnoosvobodilne odbore pa predsednik okrajne volilne komisije. Po volitvah v okrajne narodnoosvobodilne odbore je bila glavna Frankova skrb mobilizacija novih aktivistov. Novomeško okrožje se je zelo povečalo z združitvijo grosupeljskega in kasneje belokranjskega. V tako velikem okrožju je bil podpredsednik, njegov nadrejeni je bil Niko Jakofčič. Ko se je novomeško okrožje povečalo še za kočevsko, to je bilo pred koncem vojne, je prevzel Franko poverjenstvo za gospodarstvo in gozdarstvo.

Zdaj se skoraj čudno sliši, da je Franko, ki ga je včasih celo Boris Kidrič spraševal za nasvete, ki je pri svojem aktivističnem in revolucionarnem delu srečeval Zorana Poliča, Vido Tomšič, Franca Pirkoviča, Bogdana Osolnika in vrsto drugih tovarišev in tovarišic, danes malone izpregel. „Povsem nisem, vendar pa sem spoznal, da mladi lahko prav tako dobro delajo, kot smo mi. Morda jim še manjka izkušnje, teh pa dobe vselej pri nas – starejših.“

I. ZORAN

Obračun bitke: Predgrajci - Čepļjanci

Kočevsko sodišče razvozlati to čudo: nobeden ni nobenega udaril, kljub temu pa so bili štirije hudo poškodovani, laže ranjenih pa sploh niso šteli

Edino sodniku okrožnega sodišča Jožetu Petriču je uspelo popolnoma ohraniti potrebno resnost na nedavni razpravi v Kočevju, ko je sedel na zatožno klopc večji del udeležencev pretepa, znanega pod imenom „bitka med Predgrajci in Čepļjanci“.

O bitki oziroma zasedi v Čepļjah smo poročali pred približno letom in pol. Takrat so udeleženci bitke pošiljali izrezke iz časopisa tudi sodnikom v tujino, tako da je postala bitka slavna tudi po svetu. V ovadbi je pisalo, da je bitka potekala takole:

PREDGRAJCI PADLI V ZASEDO

V poznih večernih urah 18. decembra 1971 in zgodnjih jutranjih urah 19. decembra (se pravi kmalu po manevrih „Svoboda 71“) so Predgrajci pregnali Čepļjance iz Brezovice (gostilna Torber). Čepļjanci so se umaknili v domačo vas, mobilizirali staro in mlado, oborožili vse za boj sposobne s krepelci in koli ter pripravili Predgrajcem v vasi zasedo, se prej pa uvedli zatemnitev v vsej vasi in popolno tišino. Predgrajci so korakali skozi Čepļje in vpili: „Kje ste, Čepļjanci?! Pridite ven! Cvikajte!“ Takrat pa se je ulilo. Po zraku so žvižgala potena, koli, steklenice...

Obtožnica je očitala 18 moškim, stariim v času bitke od 18 do 63 let (mlajše udeležence bitke je vzel v roke že prej sodnik za prekrške), da so sodelovali v pretepu, v katerem so bili hudo poškodovani Jože Matjašec (51 let) iz Čepļje (zlom leve ključnice); Miha Majerle iz Predgrada (5 cm dolga in 2 cm globoka vrezina na glavi, udarnina v ledvenem predelu, pretres možganov); Ivan Štefanec in Peter Koprivc, oba iz Predgrada (oba pretres možganov in številne udarnine in odrgnine po vsem telesu). Ostalih ranjencev – na primer monedista Jožeta Vajsa, ki je po naključju peljal mimo in dobil udarec s kolo po glavi – sploh niso šteli.

ČEPLJANCEV NE PUSTE V GOSTILNO

Udeleženci bitke so bili na sodišču v glavnem zelo miroljubni. Čepļjanci so trdili, da niso nikogar udarili, da „so imeli Predgrajci že prej pretres možganov, sicer se ne bi šli tepst“ (Ivan Hrenovec) in da vse skupaj sploh ni omembe vredno. Jože Matjašec mlajši je povedal, da se Predgrajci sploh radi točijo, medtem ko so oni, Čepļjanci, bolj miroljubni.

Jože Matjašec starejši pa je dejal: „Tako je: Predgrajci stalno napadajo. Komaj gresta moja dva sinova v gostilno, že morata bežati domov. Sin mi je takrat povedal, da so ga trije držali, eden pa ga je brcal. In sem se razkuril... Vem, da so Predgrajci poslali izvidnika skozi vas. Je bil krvav po glavi in mi je rekel, da so ga Predgrajci... Eden izmed Predgrajcev je hotel udariti sina s steklenico, pa sem skočil vmes in me je Ivan Štefanec s boksarjem, potem sem ga tudi jaz enkrat...“

Jože Kure iz Čepļje, rojen 1908,

pa je dejal, da je star 65 let in se zato ni tepel, saj bi ga lahko ubili. Za pretep moraš biti hiter. Vendar je Jože Vajs iz Jelenje vasi povedal, da sta pri pretepu sodelovala tudi stric Matjašec, ki „me je s kolo po glavi“ in stric Kure.

Tudi Predgrajci so bili pred sodnikom pravi angelčki. Trdili so, da „so se v gostilni na Brezovici samo kregali“. Skozi Čepļje pa so le peli „V gori raste zelen bor“, izzivali pa

sploh niso mikogar, potem „so pa kar polena in koli leteli po nas, pa smo bežali“, je povedal Jože Štefanec.

Javni tožilec in razvrni oficir Alojz Petek je ocenil bitko tako: „Nobeden ni nikogar udaril, pa vendar je bilo nekaj nezavestnih in ranjenih... Ta zadeva je presegla normalen fantovski pretep... Medsebojni spori se ne rešujejo s pretepanjem. Starejši pa, namesto da bi fante mirili, jim pametno svetovali, so se še sami vključili v hud spopad, v katerem se je zelo nečloveško postopalo z ljudmi.“

NAGRAJENI BOJEVNIKI

Sodišče je prizadevne bojevnike takole nagradilo: Jože Matjašec – 7 mesecev zapor, Jože Matjašec 6, Ivan Valčič 5, Stane Rozman 3, Jože Kure 2, Ivan Hrenovec 5, Peter Kastelic 5 in Miha Majerle 3 mesecev zapor. Ivan Štefanec, Branko Meštnik, Peter Štefanec in Stefan Štefanec, vsi po 3 mesece zapor. Vsem je kazen zapor odložena pogojno za dve leti. Sodba še ni pravomočna. Trije so bili oproščeni, dva pa nista prišla na razpravo in bosta sojena kasneje.

J. PRIMC

Predgrajci nad Čepļjance, Čepļjanci nad Pregrajce...

PO SLEDI PRAČLOVEKA

Kremenovi nožički in koščeno šilo

Letos precej najdb, ki potrjujejo, da so v Željnskih jamah občasno živeli praljudje - Našli so tudi več obdelanih kosti

Med letošnjim izkopavanjem v Željnskih jamah pri Kočevju so našli zelo veliko najdb iz stare kamene dobe. Če bodo najdbe še naprej tako bogate, potem bodo letos našli več kot pri vseh dosedanjih izkopavanjih. Vendar niso našli nič senzacionalnega, pač pa kremenove nožičke, praskala, osti in podobno, kar ni bilo niti pravo orodje praljudi. Našli so tudi manjše kremenovo jedro (kamen), iz katerega si je pračlovek delal tako orodje.

Letos so našli zanimive špice oziroma manjše ostre kremenove „nožičke“. Podobne so našli doslej vdelane tudi v kosti-rebro živali, vendar le dva primerka (da so bili „nožički“ v kosteh) na vsem območju od Španije do Kavkaza. Tako je dobil pračlovek večji mož ali žago ali pa je morda tako orodje uporabljal za kaj drugega. V Željnah „nožički“ niso bili v rebro, ampak so jih našli posamezno.

Zanimiva najdba je bila še ošiljena oziroma obdelana kost (koščeno šilo in več obdelanih kosti). Razen

Dr. Mitja Brodar vodi tudi dnevnik izkopavanja, v katerega vpisuje in vrisuje najdbe posameznega dne. (Foto: J. Primc)

tega so našli kot že prejšnja leta več primerkov oglja, zobe alpskega svizca in drugo.

Željnske jame so edino tako večje najdišče sledov pračloveka na Dolenjskem. Najbližje podobno oziroma enako bogato najdišče je pri Postojni. Vendar kočevsko najdišče le ni edino na Dolenjskem. Dr. Mitja

Brodar, strokovnjak za staro kameno dobo, ki vodi izkopavanja v Željnah, je povedal, da je našel samo eno podobno orodje v Birčni vasi pri Novem mestu (in še nekaj najdb iz rimske dobe), vendar kasnejše raziskave niso dale sploh nobenih novih rezultatov, in pri Kostanjevici. Dr. Mitja Brodar išče sledi za pračlovekom še v drugih jamah okoli Kočevja, vendar doslej ni še našel na tako bogato najdišče, kot je v Željnah.

Oblečen v Krko

Beg kot na filmskem platnu si je 15. julija ob 9. uri privoščil Dušan Zibert iz Zabje vasi. Vozil je namreč iz Mačkova proti mestu osebni avto brez izpita, pred njim pa je vozil kombi Franc Medle iz Smarjete. Pred gasilskim domom v Ločni je kombi zavil s ceste, Zibert pa zaradi prevelike hitrosti ni mogel ustaviti in se je zaletel v kombi. Po trčenju je fant pobegnil. Ker so ga zasledovali miličniki, je skočil iz avta in bežal, nato pa oblečen skočil v Krko in jo preplaval. Ušel je, a ne za dolgo. Škoda znaša samo 200 din, fant pa je zaradi tega uprizoril pravi cirkus.

Letos še lisičk ni

Starovašičeva našla 2,40 kg težkega zajčka

Slava Starovašič iz Trate pri Kočevju, ki je junija lani našla „zajčka-velikančka“, o čemer smo takrat pisali, je 9. julija spet našla na istem mestu velikega zajčka. Lanska goba-zajček je tehtala 3,60 kg, letošnja pa „le“ 2,40 kg. In še tega zajčka je nato razlomila na 1,90 in 0,50 kg težka kosa. Za letošnjega zajčka, ki ga je našla v bližini motela Jasnica, je šla že trikrat zastoj gledat. Slava Starovašič pravi: – Letos bo pri nas precej manj gob, kot jih je bilo lani. Premalo je dežja. Presuho je in gobe ne morejo ven. Jurčke sem šla nabirat dvakrat, pa sem dobila le enega. Ko sem šla letos prvič po gobe, sem dobila še 3 kg lisičk, zdaj pa zaradi suše še lisičk ni več.

Bušinja vas-filmsko mesto

Znani režiser Vatroslav Mimica bo oktobra snemal tri ure dolg film o kmečkih uporih

Malo vas nedaleč od Metlike in Suhorja bodo ekipe Jadrana filma z režiserjem Vatroslavom Mimico v zgodnji jeseni spreminile filmsko mesto, kjer bodo posneli del zgodovinskega filma o kmečkih uporih. Pred cerkvi v Bušnji vasi bodo uredili starinsko sejmišče, potrebovali pa bodo tudi kakih 300 stativov.

Računajo, da bo dva meseca kakih 40 ljudi iz filmske ekipe stal-

no bivalo v Metliki, od koder se bodo vozili v Bušnjo vas na snemanje. Med gosti bo bržčas tudi nekaj znanih jugoslovanskih in tujih filmskih igralcev.

Pomočnik režiserja je že obiskal Metliko in njene predstavnike ter se z njimi pogovoril o snemanju, prav tako je bil v Bušnji vasi in se je pogovarjal z občinskim odbornikom ter s predstavniki krajevne skupnosti. Vaščani z velikim zanimanjem pričakujejo snemanje, saj Bela krajina doslej še ni bila prizorišče nobenega večjega filma.

R. BAČER

ZMAZEK SE JE IZMAZAL

Družina slovitega arhitekta Zmazka je še poslednjič pregledala svoje stomilijonsko prebivališče in si zadovoljno pomela roke.

„O.K.“ je dejal oče Zmazek svoji ženi, ki se je uspešno prelevila iz sijoče gospe v skromno učiteljico. Svojemu sinu pa je zabičal: „Da mi ne zineš besede! Drugače ne bo nič z Azurno obalo!“ Na hitro je še potisnil zlato „omego“ v hlačni žep in skromna družinica je bila pripravljena na strašni obisk.

Pozvonilo je. Oče Zmazek je hitel odpirat vrata, medtem ko je mami točila do-

mače zganje v kozarce. Vstopili so trije resni možje, oboroženi z zapisniki in s pravico ocenjevati ljudsko premoženje. Mami jim je ponizno ponudila pijače in se opravičevala: „Domače je, uvoženega si mi res ne moremo privoščiti!“ oče Zmazek pa je resne može prepričeval, naj kar store svojo dolžnost, za govornice, ki so samo zlobno pretiravale, naj se nikar ne zmenijo. „No, tole hišo, ali boljše

hišico, imamo, kar ni vredno besede. In, kar poglejte, tukaj so papirji, vse črno na belem. Saj sami veste, kako to gre; kredit na kredit, krepko zategnjen pas in pomoč ubogega očeta iz Avstrije...“

Oko izvedenca se je ustavilo na omari. „Ludvik štiri-najsti, lep primerek!“ „Menda bo šestnajsti,“ ga je obzirno popravil oče Zmazek, „dediščina moje žene po pokojni materi.“

„Zlata duša!“ je mami Zmazkova smrknila, ko se je spomnila svoje matere, ki je pod slamatno streho v Trdem kalu ob močniku zredila sedmero otrok.

„Žulji, znoj in spet krvavi žulji, da more človek končno zaspati pod svojo streho...“ je tarnal arhitekt Zmazek, ko se je poslavljaj od komisije. Vrli možje s pravico ocenjevati premoženje so mu sočutno stisnili roko. „Revež pa tak! Ga-

raška para!“ so še dejali in odšli.

Družino Zmazek pa je čakalo težko delo. S podstrešja je bilo treba prenesti vse jakopice, jakce, bernike, pa perzijanarje, ves kristal in zlatino, skratka vse, kar so bili zjutraj skrili.

Po končanem delu je oče Zmazek privlekel steklenico „Škota“ in vsa družina je nazdravila srečnemu koncu, ubogemu očetu v Avstriji, uspešnemu delu komisije in celemu svetu, ki bo še dolgo njihov.

JANJA KASTELIC